

סודי ביותר

פ ר ט י - כ ל
ישיבה מ/שכת של הממשלה
כ"ב באייר תשכ"ח - 20.5.68
(יום ב', לפנה"צ זב-9 בערב)

נכחו השרים:

ל. אשכול - יו"ר
א. אבן
י. אלון
ז. ארן
מ. בגין (נעדר בסעיפים 476-472)
י. בורג
מ. בנטוב (עד סעיף 472)
י. ברזילי
ח. גבתי
י. גלילי
מ. דיין (עד אמצע סעיף 478)
ז. ורהפטיג
י. ישעיהו
מ. כרמל
י. ספיר (נעדר בסעיפים 476-472)
פ. ספיר
מ. קול (נעדר בסעיפים 476-474)
ח.מ. שפירא (עד סעיף 472)
י.ש. שפירא
ז. שרף (בסעיף 478)
א. ששון

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
י. הרצוג - מנכ"ל משרד ראש הממשלה
ג. רפאל - מנכ"ל משרד החוץ

סדר היום:

470. תמוציים לעידוד שובם של ישראלים מחוץ-לארץ
471. המגעים עם השגריר ג. יארינג (נוסחת ה-10 במאוס)
472. הצעת חוק עידוד עליה (מכאן - ישיבת הערב)
473. נסיעת שר הפיתוח והתיירות
474. התפטות היועץ המשפטי לממשלה
475. חשלום פיצויים לכנסיות שניזוקו במלחמת ששת הימים
476. אירועים בירושלים ביום כ"ח באייר
477. ס ק י ר ו ת
478. המגעים עם השגריר ג. יארינג (נוסחת ה-10 במאוס)

470. תמריצים לעידוד שובם של ישראלים מחוץ-לארץ

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני פותח את הישיבה.

שר העבודה י. אלון:

לפני שאנו עוברים לסקירת שר החוץ, אני מבקש לקבל אישור הממשלה, שהוא אישור פורמלי בלבד, לתמריצים לעידוד שובם של ישראלים מחוץ-לארץ. הדבר נתקבל פה אחד בוועדת השרים לענייני עלייה, יש הסכמת שר האוצר לכך. כפי שאמרתי, זה ענין פורמלי, אבל זה דחוף כדי שנוכל להתחיל בטיפול לעידוד שובם של ישראלים יורדים.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

אני מבקש להעיר לסעיף ז' לגבי הרכב הוועדה. דומני שמשרד הפנים יותר מתאים לטפל בזה מאשר משרד החוץ.

שר השיכון ט. בנטוב:

זו ועדה משנה של הרשות.

שר העבודה י. אלון:

זו ועדת משנה של רשות העליה, שמשרד החוץ קשור אתה בחוץ-לארץ, דרך הקונסוליות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם משרד הפנים יראה עצמו נפגע וחסר שם, יצרפו

אותו.

מ ח ל י ט י ם, לאשר את התמריצים לעידוד שובם של ישראלים אשר עזבו את הארץ או השהים בחוץ-לארץ זמן ממושך.

דוד מ. בנין :

אדוני ראש הממשלה, כמה שרים חזרו מנסיעות בחוץ-לארץ, האם הממשלה אינה מעוניינת לשמוע?

ראש הממשלה ל. אשכול :

לא נוכל לעשות זאת היום. עלינו לדון בענין המגעים עם יארינג, רשות הדיבור לשר החוץ.

471. המגעים עם השגריר נ. יארינג (נוסחת ה-10 במאוס)

שר החוץ א. אבן :

קודם-כל אני רוצה לומר מה השלב הקיים בשליחותו של יארינג, אחר-כך אני רוצה לומר כמה דברי סיכום על משימותינו המדיניות ומעמדנו המדיני, ובסוף הרצאתי אני רוצה להציע הצעה לאישורה של הממשלה.

המנהל הכללי של משרד החוץ הביא בישיבה הקודמת

של הממשלה את דבר הפגישה שקיים יארינג אתו בירושלים. הנקודות העיקריות הן: לאחר שהוא לא הגיע לידי הסכם בין שלוש הממשלות, שהוא מטפל בהן, על נוסחה כל שהיא, אף-על-פי-כן הוא רוצה להמשיך בניו-יורק במאמציו לזמן את הצדדים. הוא החליט, שאם ינסה לתאם הודעה תהיינה בעיות חמורות של ניסוח, לכן הוא יסתפק בהוצאת הודעה קצרה שהוא נוטע לניו-יורק (ציטטה באנגלית) -

FOR CONSULTATIONS ON THE CONTINUATION OF HIS MISSION.

בהוכיר נוסח ה-10 במאוס אמר המנהל הכללי:

"WE HAVE NO AGREEMENT ON THE FORMULA, ONE TEXT".

יארנינג אמר שזה המצב. אמנם ירדן מסכימה לשני הסעיפים הראשונים של הודעתו המוצעת מה-10 במרס, אולם ישראל מתייחסת רק לכל שלושה הסעיפים. הוא אינו יודע מה עמדת קהיר. הוא מצפה לתקופה קשה בניו-יורק. הוא יבדוק באיזו מידה תהיה עזרה מהמעצמות. חזר על כך, כי הירדנים מעוניינים בהמשך שליחותו והם אמרו שאם המצרים ימנו את אל-קוני, כדי שתהיה אפשרות לומר שיש נוכחות מצרית, אז יהיו - JOINT MEETINGS - בין ישראל ובין ירדן.

המנכ"ל סיכם את עמדתנו באומרו, כי אנו עומדים

על משא-ומתן בין הצדדים - MEETINGS BETWEEN THE PARTIES --- ואמר כי נתבקש על-ידי שר החוץ להדגיש דבר זה ולמסור ליארנינג כי "אנו מתקדמים בדרכים שונות להבהרת עמדות ישראל-ירדן, ומסתמן רצון הדדי לבורר ברצינות אפשרות של שלום."

על זה ענה יארנינג, שהוא פועל בכיוון להגיע

ל-JOINT MEETINGS. והוא אמר I WILL NOT DO ANYTHING WHICH WILL PUT AN END

TO IT. זה היה כתשובה על בקשה שלי שהוא ימשיך:

WE WOULD DEEPLY APPRECIATE YOUR CONTINUING GOOD OFFICES EVEN IF THERE IS SLOW MOVEMENT. NOTHING SHOULD BE DONE WHICH WILL BRING A TURNING POINT IN YOUR MISSION.

על זה ענה יארנינג, שהוא לא יעשה שום דבר שישים קץ לשליחותו, ואז הוא אמר שיש שתי אפשרויות:

א) שירות למועצת הבטחון, אז כל הענין מתפוצץ.

והמועצה יושבת על מדוכת הענין מחדש; ואפשרות שניה - בזה הוא דוגל - להמשיך בשיחות עם הנציגים הקבועים ולראות אם ניתן להתקדם בדרך זו ל-JOINT MEETINGS, וזאת על-בסיס הסכמת ישראל וירדן לשני הסעיפים הראשונים של נוסח ה-10 במרס. אולם כאשר יזמן הפגישה, יתכן שלא יצטרך להתחייב לנוסח כלשהו, אלא יסתפק בהודעה סתמית לעתונות. בכלל הוא חושב - TO PLAY IT BY EAR... והוא מודה שאם הוא ירוות - יהיה משבר וסיום לשליחותו. מאידך הוא יכול למנוע דיון אם יבהיר כי

הוא ממשיך לעבוד. המנכ"ל אמר כי יש מכנה משותף אחד לשלושת הצדדים והוא: שמצרים, ירדן וישראל מעוניינות בהמשך שליחותו. מצדנו נודיע לחקוע לעמוד לרשותו ולחכות לזימון הפגישה עם ירדן. יארינג הבהיר שכדי למנוע הרושם שהוא מנתק את שליחותו, ימשיך להחזיק מטהו בקפריסין, והבהיר גם למאקארוס עובדה זו. הורה כי ייתכן ואף תהיה תועלת מסוימת להתרחק קצת מהאזור. בבואו לשוודיה יבקש במשרד החוץ בשטוקהולם לבוא בדברים אתי, ויתכן כי תהיה אפשרות של פגישה.

הוא הגיע לשטוקהולם ומסר כלהלן: סיפר שבהיותו בקהיר, הגיש לריאד את נוסח ה-10 במרס, עם התיקון היורדני ואמר זאת במכתב שריאד שיגר אליו. אמרתי שקראתי את המכתב של ריאד, שנתפרסם ב"לה-מונד" ולמעשה אינו מתייחס לשום נוסחה. להיפך, הוא עוקץ את כל עניין ה-CONFERENCE, מכתבו של ריאד מתעלם מהנוסחה של ה-10 במארס או ה-CONFERENA, והוא אומר: "אנחנו מוכנים לבוא לניו-יורק, לקיים פגישות ולדבר אתך, לא עם ישראל, על החלטת מועצת הבטחון, ואנחנו מציעים שאתה תציע הצעות." כלומר, ריאד פתח במהלך חודש, אגב, תוך שתיקה על כל העניין של ה-METINGS או CONFERENCE, והוא מוכן לבוא לניו-יורק לדבר עם יארינג. הוא הדגיש שהוא אינו בא לניו-יורק לדבר עם ישראל, אלא עם יארינג.

ד"ר י. ספיר :

מה ריאד אומר במכתבו?

שר החוץ א. אבן :

ריאד אומר: "אנחנו רוצים לדבר אתך (עם יארינג) - על ביצוע החלטת מועצת הבטחון, ואנחנו נציע שאתה תציע לוח זמנים לביצוע". יארינג אישר כי זה תוכן מכתבו של ריאד, אך הוא רואה חשיבות בעובדה שמצרים מקבלת החלטת נובמבר בשלמותה ואיננה מתנה פינוי שטחים כקודם ליתר הסעיפים. אמנם היא מוסיפה לדגול בפינוי מוחלט, אך כ-POLITICAL POSITION ואין להניח

שמצרים תנקוט עמדה אחרת בשלב זה. היה ברור לי כי המצרים שכנעו אותו כי חל ריכוך בעמדתם והוא יחס זאת להשפעת ירדן.

יארנינג עבר לדבר על ירדן ואני אמרתי לו כי המשכנו בבירור הסיכוי של הידברות ישראל-ירדן ויש לי רושם ששני הצדדים יודעים באופן כללי מהי גישת הצד שכנגד לבעיות השלום. יארנינג אמר כי קרא בעתונות על נסיעות חקמת אל-מצרי והוא מניח כי בדרך זו מתחלפות הצעות. קודם-כל חשבת כי הוא ער לפגישות בלונדון, הוא אמר: "אני מבין שאתם מבהירים הרדית את עמדותיכם". אחר-כך הוסיף יארנינג כי שני עתונים לבנוניים נסגרו על שדיווחו על פגישה כביכול בין מלך ירדן ושר החוץ הישראלי בלונדון. אני פרצתי בצחוק אדיר. אמרתי שלגבי נסיעות מנהיגי ערביי ארץ-ישראל וכו', חשוב שיארנינג לא ימסור לשום צד רמז כלשהו על הידברות ישראלית-ירדנית באשר אנו לא אוסרים דבר גם לידידינו הקרובים ביותר. יארנינג אמר שאינו רוצה לחטט, אך חשוב מאוד שנמשיך במגעים עצמאיים, כי ייתכן ורק זה יקדם שליחותו.

הסכים לדעתי כי אין זה רצוי או נכון לפרסם שום הודעות לפי נוסח ה-10 במאוס, כי עובדה היא שאין הסכם על התוכן ועל הפירוש, ובמיוחד לגבי אופי השיחות בניו-יורק אין מנוס מערפול עד שהענין יתברר. חזרתי ואמרתי כי לא תתחייב ממשלת ישראל לעולם לשום הצעה מחייבת, אלא במסגרת משא-ומתן ישיר, ולכן הפגשת הצדדים נשארת בעינה כמגמה מרכזית. שאלתי אם הוא עדיין דבק במה שאמר לי לאמור שצריך להביא לידי גישות משותפות והוא ענה בחיוב נמרץ. ינסה להגיע לידי כך בניו-יורק וניתן לו להבין ברכת עמון שירדן תגיע לידי כך לפני מצרים. זו האחרונה לא תסתדר עם ישראל על הגזרה הדרומית תוך השארת גורל השאלה הפלשתינאית פתוחה.

יארנינג אמר שריאד ביקש לוח זמנים לעבודה בניו-יורק וליארנינג יש רעיון מסויים שידון עליו קודם עם המזכיר הכללי, הוא הוסיף שידון על זה קודם-כל אתנו לפני שידון עם כל גורם אחר. הוא אמר שהם

רוצים שאני אתן להם לוח זמנים לביצוע. יש לי רעיון להת להם לוח זמנים לדיון על AGENDA. המלה הזאת היתה פעם מלה ישראלית, הוא אמר, "אתם הצעתם בזמנו AGENDA. מתבטלת אצלי הצעה לחזור לרעיון של AGENDA, אבל לקרוא לזה - CALANDRIER, כאשר המלה AGENDA נפטלה. המפתח הוא קביעת הגבול המוכר והבטוח. אמרתי כי דווקא ענין זה לעולם לא יגיע לליבון רציני בלי משא ומתן ישיר. יארינג אמר שהסביר זאת לממשלות ערב והזהירן שיצטרך לחזור לבעיית הפגישות המשותפות. הוא אמר גם כרבת עמון וגם בקהיר (ציטטה באנגלית) ויצטרך לחתור לקביעת פגישות.

ניתחנו עמדות מצרים וירדן, הסכמנו כי מצרים לא תוודו לפני ירדן ואילו האפשרות השניה עדיין פתוחה. מאידך ירדן אומרת ליארינג כי היא מוכנה לפגישות עם ישראל, אך אינה אומרת זאת למצרים. יארינג מסר לירדן ולמצרים את הערכתו האישית לגבי גישות ישראל (שלמות והסדרי בטחון וצירוף ערביי הגדה המערבית לירדן).

יארינג אומר - וזו נקודה חשובה - שאינו מתרשם כי ירדן אומרת למצרים מה שהיא אומרת לנו ולבריטים, שהם הולכים לניו-יורק על-מנת לקיים פגישות משותפות. יארינג אמר שהירדנים יודעים שיש להם סיכוי אם ינהלו משא-ומתן, אך האחדות הערבית כובלת אותם. אמר שה-AGENDA שמסרנו לירדנים בפברואר מעניינת אותם יותר עכשיו מאז.

בפברואר מסרנו מכתב לירדן דרך יארינג, לאמור: אנו מציעים AGENDA לחוזה שלום והסעיפים הם: כינון שלום מבחינה יורידית; כינון הגבול על-ידי משא-ומתן; (ציטטה באנגלית) טיפול בבעיות הפליטים; שיתוף כלכלי, היה משהו על גישה חופשית למקומות בעלי ערך היסטורי

ראש הממשלה ל. אשכול :

זה נאמר פה.

שר החוץ א. אבן :

עכשיו יארינג אומר, שהירדנים יודעים שיש להם סיכוי

עם ינהלו משא-ומתן.

אני שאלתי אותו כיצד הוא יפעל בניו-יורק, והוא אמר שיתיעץ עם המזכיר הכללי ועם הסעצמות, יעמוד בקשר עם הנציגים הקבועים ויבקש אותם לא לפרסם כל פעם שנפגשים אתו. זהו דווקא יתרון לניו-יורק על פני סיבוביו באזור ועל כן ירדן עמדה על ניו-יורק. הוא ינסה לכוון את המהלך לקראת פגישה ישראלית-ירדנית בשירדן תעלה רמת יצוגה. הוא סבור שמדובר בשר שיוכל להיות סגן ראש הממשלה או אחד הריפאעים (שר החוץ או שר החצר). הוא מציע שישראל לא תהיה הראשונה להעלות את הרמה ואישרתי כי אני מסכים. הוא יעשה מאמץ גדול תוך בקשת שיתוף פעולתנו ליטול ממאמציו את הזרקורים שעקבו אחריו מבירה לבירה. אין בדעתו לכתוב למזכיר הכללי כפי שאמר לו ב-10 במארס ויסתפק במה ששמע מילולית מהצדדים. את ה-CONFERENCE ינסה לארגן בצורה אמפירית ולא הצהרתית. הוסיף שאם לא יעלה בידו תוך שבועות מספר להביא לידי פגישה, לא יהיה לו מנוס מלדווח למועצת הבטחון. אף על פי ששלוש הממשלות רוצות בקיום השליחות. על-כן, כל מה שנוכל לעשות מאחורי הפרגוד לקדם אחד הצדדים לקראת פגישה, עלינו לעשות במירב המרץ והרחיפות. ברור כי הוא סבור שאנו פעילים דרך מנהיגי הגדה המערבית והוא מחייב זאת בהדגשה רבה.

סוכם שאם נישאל, לא נכחיש שנפגשנו, כאשר אינו נוהג לומר דברים כוזבים באין צורך מדיני מכריע. מאידך לא ניזום פרסום קיום השיחה. יגיע לניו-יורק ביום ד' ומגעיו הראשונים יהיו עם המזכיר הכללי וחברי מועצת הבטחון.

בסיכומי של דבר הוא יוצא לניו-יורק, הוא ויתר לעת עתה על הרעיון, לנסח נוסח כפי שהציע ב-10 במארס, באשר לא הגיע להסכם בין הצדדים. על-כן ברגע זה הוא אינו מפרסם שום הודעה, והוא מודה שהצדדים אינם קשורים לשום הסכם ולשום התחייבות; כינתיים הוא מקיים מגעים עם הנציגים הקבועים, והיום תהיה לו הפגישה הראשונה עם השגריר תקוע.

עכשיו אני רוצה לומר משהו לא רק על הפגישות האחרונות, אלא להעיר הערות על דברים שפורסמו בעתונות לקראת הישיבה הזאת, ואני רוצה גם להביע עמדה וגם להציע סיכום.

הערה מוקדמת. אנחנו מגיעים בעוד שבועיים ליום השנה לסיום הקרבות. אנחנו יושבים בשטח מקנטרה עד קונייטרה. אינה מופנית אלינו שום תביעה שנשנה את המצב הזה. לא נחקבלה שום החלטה בינלאומית המציעה שנשנה אותו מצב. תשעה חודשים של דיונים עם יארינג לא היפנו אלינו שום תביעה הפוגעת פגיעה כלשהי באינטרסים שלנו או בעמדתנו. לא תבע שום תביעה פוגעת. לא הציע שום הצעה עויינת.

אחרי כל הסיכובים המפותלים הללו, עמדתו הנוהלית היא, שהוא מקיים מגעים עם הנציגים הקבועים בניו-יורק, על-מנת להגיע לידי פגישה ישירה בין ישראל ובין ירדן. עמדתו העיונית - כלומר כיצר הוא מתאר את שליחותו - שאלתי אותו: כיצר אתה מתאר את שליחותך, אם תצטרך לדווח? הוא אמר שאם פעם יצטרך לדווח, הוא יאמר שהצדדים מנוגדים במדיניות שלהם, וגם קיים ניגוד תהומי לגבי הפירושים שהם נותנים להחלטת מועצת הבטחון. הוא אמר שלא יאמר שיש צד אחד שמוכן לבצע את ההחלטה וצד אחד שאינו מוכן לבצע את ההחלטה, אלא שיש פירושים שונים ומנוגדים. לכן לא הניעו לידי הסכם ואי-אפשר להגיע לידי הסכם, הואיל ויש ניגוד בפירושים. על הניגוד הזה אפשר אולי להתגבר על-ידי פגישות משותפות, ועל-כן אצלו המוקד הוא פגישה משותפת.

נוסף על הסיכום הזה, והסיכום חייב להיות סיכום כולל, כי כל חוליה מצטרפת לשרשרת: שיושבים אנו איפה שישבנו, שעמדנו העקרונית כפי שהיתה, שאין ערעור עליה, אני רוצה להוסיף משהו מהישיבה הקודמת, שהגענו לפחות מבחינה תכסיסית אולי ליותר מאשר סיכוי של משא-ומתן ישיר עם המדינה שהבעיות שלנו לגבי דירה הן סבוכים ביותר.

אני אומר דברי הקדמה אלה לאו-דווקא לגבי הצעות שהוצעו או ערעורים שהושמעו, אלא לגבי ההופעה הכללית של הממשלה הזאת בדיון המדיני הציבורי. דעתי היא, שצריך לחונג את יום השנה. איש לא העלה על דעתו לפני אחד-עשר חודש שנהיה יושבים איפה שאנחנו יושבים, בצמצום כזה...

ד"ר מ. בנין :

אינני מקבל הערה זו שאיש לא העלה על דעתו...

שר החוץ א. אבן :

עוד לא שמעת את המשפט עד הסוף.
איש לא העלה על דעתו שנהיה יושבים איפה שאנחנו יושבים חוץ צמצום מירכי כזה של הלחץ החיצוני, ושום נסיון בעבר, לפני 10-11 שנה, לא אישר אפשרות זו.

על-כן אני מסרב בתכלית לדון בבעיות הסכוכות העומדות בפנינו במצב רוח אחר, אלא במצב רוח של סיפוק, והואיל והמהלך הזה הוא מהלך של הרכה אנשים ונציגים, אני אוסיף את המלה וגאווה, כאשר אני מפעיל את המושג הזה לגבי כל הצוותות והנציגים שעמדו במסע זה, שאין כמוהו בתולדות הדיפלומטיה הבינלאומית לסיפוק ולהוקרה, כי עוד לא קרה בהיסטוריה של ימינו שמדינה תהיה יושבת על שטח גדול פי ארבעה מהשטח הקודם שלה, שעה שהעולם מכין שהיא תקיים את המצב הזה עד לכינון השלום. הבעיות הן כל-בן

בלתי שיגרתיות, הבעיות כל כך שונות מכל הבעיות שנתעוררו במצב בינלאומי אחר, שצריך להיות ברור לנו, שאם סיימנו שנה כזאת כפי שסיימנו, ואם אנחנו רוצים עוד שנה ושנים כאלה - ואני חושב שיש סיכוי לכך, והרבה תלוי בשולחן הזה - אם אנחנו רוצים לקיים בידינו את הנכסים הללו על-מנת להפעילם בסוגיית השלום, עלינו קודם כל להבין שהדבר הזה מחייב מאמצים גדולים. הייתי מוסיף אפילו "מאמצים אקרוטיים". אינני יודע כמה זמן אפשר להחזיק באקרוטיקה כזאת. ככל שאדם עושה משהו יותר אקרוטי, תנועותיו יותר קשות. כאשר אדם רוצה להתייבב על חוט מתוח, תנועות הידיים והרגליים צריכות להיות לפעמים תנועות רחכות מאוד.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

על-כל פנים לא בגובה רב.

ראש הממשלה ל. אשכול:

או שלפחות תהיה רשת פרושה למטה.

שר החוץ א. אבן:

אני שולל לחלוטין איזו רוח נכאים שמקבלת את השראתה ממקור שאיני רוצה לפענח אותו, אבל זה הגיע גם לעתונות שהיא קואליציונית לפי ההגדרות שלנו, כאילו אנחנו נגלשנו לאיזה מדרון, כאילו נשמטו מידינו נכסים או הישגים. שום דבר לא נשמט מידינו, ואין עמדתנו בשום ענין מעוררת או נחלשת לעומת המעמד שבו יצאנו מהדיון הבינלאומי הראשון.

עלי לציין כי הפרק הזה שיגיע ליום שנתו, מתחיל

למעשה למחרת הקרבות, ב-6 ביוני: סירוב מועצת הבטחון לכרוך את הפסקת-האש עם נסיגה לקווים הקודמים, סירובה של העצרת לאשר קווים כאלה, גיבוש מילון בינלאומי חדש על שלום ולא שביתת-הנשק, על גבולות מוסמכים ולא קוי-תעוועים,

ועל זה הצורך - אם רוצים לשנות את המצב הקיים - לחולל מהפכה בגישה הערבית העקרונית.

כאשר מוסיפים דברים אלה לפתח שנפתח, שאני מחשיב אותו ביותר, למגע עצמאי עם ירדן, אני סבור שצריך לקבוע קודם כל מה מצב רוחנו לגבי המצב המדיני, ואני קובע את מצב רוחי, ואני מסרב לקבל שום פסק דין של נכאים על הסיכום הזה.

השר בגין אומר שהוא ראה בעיני רוחו שדברים אלה אפשריים. אילו שאלתם אותי בסוף יוני 1967, כיצד נעמוד ביוני 1968, מבחינה פיסית ומבחינת עקרונות המדיניות, ביודענו מה המדיניות הבינלאומית לגבי ישיבתנו שם - לא הייתי מעז לומר שנהיה יושבים מרמת הגולן ועד לתעלת סואץ, תוך צמצום מירבי כזה של לחץ בינלאומי לשנות את המצב, וגם תוך פתיחת פתח למשא ומתן ישיר.

על-מנת להעריך את הדברים האלה, עלינו להבין ששום דבר אינו מושג בלי מחיר, ואני מתפעל מזולתו של המחיר, הפרוטות השחוקות שתמורתן קיימנו וביצרנו מצב זה. אינני בטוח שנוכל לקיים מצב זה רק על-ידי חשלוש מחירים סימנטיים קלים בעתיד.

על רקע זה אני רוצה לומר משהו על יארינג, ובעיקר על שניים מהמהלכים שלפי העתונות ידעתי שהם יעלו בישיבה זו. קודם-כל המהלך של 10 במאוס והכוונה שלו לכנס ועידות; ושנית - ההודעות שאנחנו מסרנו מאז ה-22 בנובמבר 1967 עד להודעתו האחרונה של נציגנו באו"ם, על-פי הוראתי, לגבי היחס שלנו להחלטת מועצת הבטחון והפירוש שאנחנו מעניקים לה.

ב-10 במארס מסר יארינג באופן כללי, וכלי

למסור לנו נוסח בכתב, בלי להשמיע באוזנינו נוסח שלם, את הרעיון שהוא הגה: אי-אפשר להתקדם בלי משא-ומתן צריך לזמן ולהפגיש את הצדדים. על כן יארינג שאל את ריאד: "האם תהיו מוכנים לבוא להיוועד עם ישראל בחסותי במסגרת החלטת מועצת הבטחון, המדברת על כינון שלום והסדר מוסכם ופתרון מוסכם של שלום?" "אני רוצה להביא אתכם לניקוסיה, להיפגש עם ישראל ותנהלו משא-ומתן על נושא זה." יארינג אמר שריאד רחה את עצם הרעיון, ועל-כן הנוסח שהוא חשב להציע הוא אינו מציע, והוא גם אינו יכול להציעו לי. אני אמרתי לו: אם הציע לי הצעה כזו, אצטרך להביאה לממשלתי, והוא אמר - (ציטטה באנגלית) זה לא קיים.

זה כלל אצלו וחשוב שנבין זאת לגבי יארינג,

שום דבר שכל הצדדים לא הסכימו לו, אינו קיים ואינו נושא את חתימתו של יארינג. על-כן, כאשר אני ראיתי את כל התיקים האלה של יארינג, שמתי-לב לעובדה ערכאית מעניינת: איני יודע מה מראה של חתימת ידו של יארינג; אין שום דבר שהוא מגיש וחותם עליו. בכל פעם הוא נוקט דבר כזה, שהוא נותן מסמך בידך, וכאשר הוא חושש שאתה לומר זאת בעל-פה הוא חוטף את זה מידך, כי הוא אומר: "זה איננו קיים עד שהצדדים יסכימו".

זה היה המצב ב-10 במרס. בכל-זאת הספקתי לומר

אני מבין שהרעיון הוא לכנס את הצדדים על-מנת להגיע לשלום מוסכם, ושיוועדו בראשותך. אילו הצעת לנו רעיון כזה היינו מקבלים אותו.

הוא הגיש זאת לעמאן ואמר, שהם אמרו לו, כי הם

היו מקבלים רעיון זה אבל לא בלי קהיר.

ב-18 במרס בפעם הראשונה, הוא שוב לא הגיש מסמך,

אבל הוא הקריא את הדברים במהירות רבה (ציטטה באנגלית) - אולם מצאנו דרך טכנולוגית במשרד לקלוט מה שהוא אומר. הוא אמר שאין לו שום יכולת להגיש לנו

הצעה כזאת, כי היא אינה מוסכמת מעיקרה. על כך אני אמרתי כמה דברים, כי הפעם קלטתי כמה ניסוחים. א) עצם הרעיון של פגישה בחסותך, ממשלתי נמשכת לזה, זה הקו של משא-ומתן ישיר. אם תציע פעם באופן ממשי איזה נוסח יהיו לי הערות, נוכל לתקן ולשפר. יש לי גם התרשמות שאפשר לשפר ולתקן את הנוסח שלך. על זה הוא אמר: אתה לא יכול להציע לי נוסח, כי אני לא מציע לך את המסמך. הוא הוסיף: בלאו-הכי זה לא מסמך שאתם תתעסקו אחר-א-פעם, זה מסמך שלי, יארינג, כך אני רוצה לפרש את עמדת הצדדים. שמעתי אתכם, שמעתי את הערבים, לכם יש פירושים מעוגנים להחלטת מועצת הבטחון. אבל כל אחד אומר שמדיניותו הולמת את החלטת מועצת הבטחון, ולכן אני אומר:

"THEY SHOULD DECLARE THEIR TO READINESS ACCEPT THE RESOLUTION AND TO SEEK ARRANGMENTS FOR ITS IMPLEMENTATION

אני אמרתי שאנחנו תמיד משתמשים במלה AGREEMENT במקום ARRANGEMENT, והוא אמר: אתה אינך יכול לתקן דבר זה, כי אינני מציע לכם זאת.

באותו מעמד, ב-18 באפריל, הגבתי על מה שהוא

מסר ב-10 במאוס. נוסף על כך שריאר דחה את רעיון הפגישה, הוא אמר שלמצרים יש פירוש כזה להחלטת מועצת הבטחון, שלדעתי פירושו שאינם מקבלים אותה. למעשה המצרים ענו על שאלות שאני כיוונתי אותן אליהם באמצעותו של יארינג. אני שאלתי את המצרים: האם אתם מוכנים לשלום? אמרו: לא. האם אתם מוכנים למשא-ומתן באיזו צורה שחיא? - אמרו: לא. שאלתי: האם זה נכון שאתם לא מבקשים הסכם עם ישראל? - אמרו: נכון. אילו מצרים היתה שלטה שוב בשייט בתעלת סואץ, האם היתה מתירה שייט לכל המדינות או לא? - על זה התשובה הייתה: היתה מתירה שייט לכל המדינות, פרט לישראל עד לפתרון בעיית הפליטים. כלומר, זה הרעיון של המצרים לגבי החלטת מועצת הבטחון, אף על פי-כן הם אומרים שהם רוצים לבצע את ההחלטה, והתחילו לפרסם שמצרים מוכנה לבצע את ההחלטה וישראל אינה מוכנה. על זה אני אמרתי שאני רואה במסמך המצרי הזה של ביצוע - זיוף. אנחנו בשום פנים ואופן לא נקבל את הפירוש הזה של IMPLEMENTATION ושפכתי על זה קיחון

שופכין. לכן אני אמרתי:

AND, THEREFORE, IF THE UAR SAYS "WE WILL IMPLEMENT THE RESOLUTION" ALONG THESE LINES, THEN WE FRANKLY SAY THEY ARE TELLING A PLAIN FALSEHOOD.

כאשר יארינג שאל אותי איך אני חושב לנסח את ה-IMPLEMENTATION - אני אמרתי: אני הקראתי זאת לפני כמה שבועות כאן, ליד שולחן הממשלה:

YOU CAN ONLY IMPLEMENT THIS RESOLUTION BY NEGOTIATION, BY AGREEMENT BY AGREEMENT ON AND DETERMINATION OF A SECURE AND RECOGNIZED FRONTIER, BY THE DEPLOYMENT OF TROOPS TO THE RECOGNIZED AND SECURE BY THE FREE PASSAGE FOR ISRAEL IN THE SUEZ CANAL, AND BY ALL THESE OTHER THINGS TAKEN TOGETHER AND AS A WHOLE.

אמרתי: אני שולל את הפירוש המצרי של IMPLEMENTATION, אם אתה אומר ש-IMPLEMENTATION לפי דעתם, פירושו קודם כל נסיגה.

שר החינוך והתרבות 1. ארן:

מה זה DEPLOYMENT? אולי תחזור על הקטע הזה.

שר החוץ א. אבן:

אני אמרתי, שאילו משמעות ה-IMPLEMENTATION

היתה זו, היינו אנחנו מקבלים אותה, כי זו מדיניותנו: -

(א) BY NEGOTIATION

(ב) ...BY AGREEMENT

(ג) DETERMINATION OF SECURE AND RECOGNIZED FRONTIER ...

(ד) DEPLOYMENT OF TROOPS TO THE RECOGNISED AND SECURE FRONTIER ...

יש גבול מוכר, או הוא קובע את מקום הצבא בשני הצדדים. לא אמרתי סתם ---
 --- DEPLOYMENT, אלא קודם-כל: DETERMINATION OF A SECURE AND RECOGNIZED
 DEPLOYMENT OF TROOPS TO THE RECOGNIZED AND SECURE ואחר-כך
 FRONTIER---

ה) --- FREE PASSAGE FOR ISRAEL IN THE SUEZ CANAL - לא אמרתי מעבר חופשי
 במיצרי טיראן, כי אף פעם לא הודיתי בכך שמצרים יכולה לקבוע ככך. יש לה
 קירבה צבאית, אבל היא לא שליטה על מיצרי טיראן. אחרי זה אמרתי:
 AND BY ALL THESE OTHER THINGS TAKEN TOGETHER AND AS A WHOLE.
 THAT IS HOW WE LOOK AT THE RESOLUTION AND WHEN WE SAY
 "IMPLEMENTATION" OF THE RESOLUTION, THAT IS THE METHODOLOGY AND THAT
 IS THE CONTENT.

זה היה ב-18 במארס, ובטעות כתוב בחומר שהועבר אליכם, 18 באפריל.

זה הפירוש שנחתי, ואמרתי שזה כל כך רחוק
 מהפירוש המצרי, שכאשר התחילו לבוא אלינו גם יארינג וגם האמריקנים, וביקשו
 שנודיע הודעה סתמית, שישראל מוכנה ל-IMPLEMENTATION של החלטת מועצת הבטחון,
 אמרתי: ובפעם האחרונה אמרתי זאת לפני כשלושה ימים, לשר החוץ הבריטי,
 סטיוארט - אנחנו מסרבים סירוב מוחלט להודיע הודעת IMPLEMENTATION.
 יש שתי אפשרויות: או שלא מודיעים שום הודעה, או שמודיעים הודעה, ואז
 מוסרים הודעה עם פירוש רשמי שלנו מפורט ו-PEACE TREATY - זה לדעתי הפירוש
 הנכון. אני מוכן לומר (ציטטה באנגלית). הוא אמר: אולי זה יעזור לכם פעם,
 אם אדווח למועצת הבטחון, זה יעזור לכם גם מכחינת דעת הקהל. אבל אני לא מקבל
 זאת לדיווח.

מאידך, פעמיים הוא רמז שלא יתנגד לקבל ממנו

מסמך כזה, שישראל רואה את האפשרות הזאת של IMPLEMENTATION.

ד"ר י. ספיר :

האם מסמך כזה נשלח?

שר החוץ א. אבן :

אני הצעתי פעמיים ושלוש לממשלה, שאולי אכתוב לו משהו, אבל בסופו של דבר, מה שעשיתי הוא, שמסרתי בידו את הקטע הזה מהדברים, שאמרתי ב-18 במארס, בראשית אפריל נתתי לו קטע זה ואמרתי: קטע זה הקראתי לך בפגישותינו הקודמות. הוא לא יודע שאת הפגישות אצלנו אנחנו מקליטים. מסרתי בידו דבר זה, זו גם ביקורת על הרעיון של ה-IMPLEMENTATION נוסח מצרים, אבל גם הדברים הללו:

YOU CAN ONLY IMPLEMENT THIS RESOLUTION BY NEGOTIATION, BY AGREEMENT, BY AGREEMENT ON AND DETERMINATION OF A SECURE AND RECOGNIZED FRONTIER, BY THE DEPLOYMENT OF TROOPS TO THE RECOGNIZED AND SECURE FRONTIER; BY THE FREE PASSAGE FOR ISRAEL IN THE SUEZ CANAL, AND BY ALL THESE OTHER THINGS TAKEN TOGETHER AND AS A WHOLE, AND EMBODIED IN A CONTRACTUAL AGREEMENT. THAT IS HOW WE LOOK AT THE RESOLUTION AND AS FOR "IMPLEMENTING" THE RESOLUTION - THAT IS THE METHODOLOGY AND THAT IS THE CONTENT.

שר הפיתוח ושר התיירות ב. קול :

אתה סיפרת זאת בממשלה.

שר החוץ א. אבן :

אני רוצה לומר זאת ולחזור על זה, כי לזה יש יחס

לשלב הבא של העניין.

אמרתי שב-10 במארס הוא לא הציע מסמך בצורה

מתייבת, כי הוא לא השיג שום הסכמה מצרית. העניין נגזר לכמה שבועות והתעורר

שוב לחיים אקטואליים ב-5 וב-6 באפריל. יארינג הסתובב באפס אונים, אמר שאין לו פורמולה, ואפילו חשב על חיסול שליחותו בראשית אפריל.

השלב הבא נפתח ב-6 באפריל על רקע כפול, ירדני ואמריקני. האמריקנים עמדו בקשרים אתנו ערב פעולת כאואמה, ואמרו שהם חושבים כי חוסיין, מתוך ייאוש והעזה של ייאוש, יהיה מוכן לבקש הידברות עם ישראל.

ב-6 באפריל הוא אמר לג'ונסון שהוא נוסע לקאהיר, אלה היומיים המכריעים, הוא יקבע אם להתקיים או לחדול. אינו יודע אם ישראל מוכנה להיפגש אתו בחסות יארינג, לפי ההצעה של ה-10 במארס. אמנם יארינג רמו שישאל היתה מוכנה לקבל זאת, אבל זה לא ברור לו. אם זה לא ברור לו - אינו רוצה לעשות שום דבר "דון קישוטי". על זה באה איגרת מג'ונסון בדחיפות גדולה מאוד, שהשעות הן חשובות והזמנו את בארבור לפגישה בשעה 5. היה רוגז, הוא דיבר אתנו בשעה 11:00, ואנחנו אמרנו לו לבוא בשעה 5. הוא היה מאוד עצבני, כאילו השעות האלו הן החשובות ביותר.

באותה פגישה אמרו לנו האמריקנים: אם אתם מוכנים להיפגש עם ירדן תחת חסותו של יארינג, לפי הצעת ה-10 במארס, חשוב שנוכל להודיע לו שנכונות זו קיימת, ושוה יימסר לו דרך יארינג.

היה בזה חידוש מפני שער אז הטיוטה הזאת היתה מוגשת לנו כ-WORKING PAPER בלי ערך מחייב.
על זה היתה התייעצות במשך אותה שבת, ועל זה שלחתי, אחרי ההתייעצות, ליארינג את ההודעה הזאת:

I REFER TO THE PROPOSAL YOU OUTLINED TO ME AT OUR MEETING IN 10 MARCH WITH A VIEW TO CONVENING A CONFERENCE OF THE PARTIES UNDER YOUR AUSPICES.

IT HAS COME TO OUR KNOWLEDGE THAT KING HUSSEIN IS ANXIOUS TO GET URGENT CONFIRMATION OF OUR ATTITUDE TOWARDS THAT PROPOSAL. YOU HAVE MY FULL AUTHORITY TO INFORM THE KING THAT I REAFFIRM THAT THE PROPOSAL, AS FORMULATED TO US ON 10 MARCH, IS ACCEPTABLE TO US.

THE ISRAEL GOVERNMENT REMAINS READY A ANY TIME TO SEND ITS AUTHORIZED REPRESENTATIVES TO A MEETING BETWEEN THE PARTIES UNDER YOUR AUSPICES.

דו"ש י. טפיר:

REAFFIRM - זאת-אומרת שזה היה כבר פעם?

שר החוץ א. אבן:

אני אומר:

I REAFFIRM THAT THE PROPOSAL, AS FORMULATED TO US ON 10 MARCH, IS ACCEPTABLE TO US.

חוסין קיבל זאת, ויארינג נסע אז במיוחד לקאהיר, כאשר חוסין היה בקאהיר, על-מנת שהוא יקבל זאת, כי בעיני ג'ונסון היתה חשיבות לכך, שחוסין יקבל זאת

לפני שהוא מדבר עם נאצר, ולמען שידע שהוא יוכל להיוועד אחנו במסגרת יארינג, ולכן הוא יבקש מנאצר לא לחבל בו.

הוא דיבר עם נאצר וחזר מקאהיר, ומאז לדעתי, כתוצאה מכך, מתחילים שני מהלכים. מתחיל מהלך ראשון, לאחר שלא הצענו להיפגש אתו בנספד, מ-6 באפריל ואילך התחיל לחץ גובר: אני רוצה להיפגש אתכם במשא-ומתן ישיר, סודי וישיר, ומאז הוא למעשה מתנתק מהעמדה המצרית ואומר לבריטים ולאמריקנים, שאם הוא יבוא לניו-יורק הוא לא יבוא כדי לתמרן בסימנטיקה, הוא יבוא כדי להיפגש עם ישראל. האמריקנים אמרו לנו (ציטטה באנגלית) שעל-ידי כך שפעלנו במהירות כזאת, חוסיין קיים והוא עלה על מהלך חדש. הם יודעים רק על המהלך של יארינג, אינם יודעים על המהלך הסודי שישנו.

שר הפיתוח ושר התיירות ב. קול:

אתה בטוח שאינם יודעים?

שר החוץ א. אבן:

אני מניח שלא.

ב-5 וב-6 באפריל השגריר בארבור ראה את ראש הממשלה ונאמרו דברים בעל-פה. אמרנו שאם יש פגישה ישירה, זה יכול להיות על-סמך הנוסחה של ה-10 במארס. ברור שאם אין ועידה ואין פגישה - כל הענין בטל ומבוטל.

המצב מאז למעשה משתקף במה שמסרתי הבוקר.

אולי רק שתי הערות.

בפגישות עם יארינג נמשך הבירור על משמעותן של

שתי המלים: המלה: CONFERENCE והמלה - IMPLEMENTATION. לגבי IMPLEMENTATION אני טוען כל הזמן גם לאמריקנים וגם לבריטים, שמלה זו, כשהיא מופיעה במנותק מהסברת המדיניות, מלה זו בלתי-אפשרית בשבילנו. אם ההנחה היא שאנחנו נקבל את הזמנת המצרים להצטרף להודעת IMPLEMENTATION - זה לא יתכן. אם חשאל אותנו

מה זה IMPLEMENTATION - אנחנו אומרים: -

PEACE TREATY NEGOTIATION, AGREEMENT AND DETERMINATION OF A SECURE AND RECOGNIZED FRONTIER AND BY ALL OTHER THINGS TAKEN TOGETHER AND AS A WHOLE.

זה הפירוש שלנו.

יארנינג אמר שאם יפרסם את הנוסח שלו מה-10

במאוס, הנוסח הזה יהיה בשמו, אבל מוכן לצרף את ההגדרה הישראלית לגבי משמעות המלה - IMPLEMENTATION.

עכשיו אני רוצה לשחזר, מה היה קורה ומה עוד

יקרה ומה האפשרויות, לדעתי הן לא כל כך מחירות.

אפשרות אחת, ששום מדינה ערבית לא תבוא

ל-CONFERENCE, אז יארנינג לא יוצא ידי שום דבר, והדבר בלא היה. ינשמו לרווחה אלה שאינם רוצים משא-ומתן וחושבים שזה בלתי אפשרי. זו אפשרות אחת, שלא תהיה פגישה, ואז כל המסמך הזה איננו.

אפשרות שניה שהוא התייחס לה בפגישתו עם רפאל

ובפגישתו אתי, שאם יגיע לכינוס פגישה, יותר על כל התבן הזה. הוא העיר זאת פעמיים, זו כנראה דרכו לגבי כל משפט שחזרו מגביר מצוקה והופך נושא להתנצחות, אולי יכנס CONFERENCE ואז נדבר על גבול ועל שיט ולא על מלים. זו האפשרות השנייה.

אפשרות שלישית, והיא קיימת, איני רוצה להאריך

במידת סבירות קיומה - שירדן תרצה להתקדם, תשלח את השרים, ואז תאמר ליארנינג: "אנחנו מוכנים לקיים את הפגישה עם ישראל. זה דבר היסטורי בשבילנו, אבל אנחנו רוצים אז להתבסס על הנוסח של ה-10 במאוס". במקרה זה יארנינג היה רשאי לומר: אם ההצעה היא כפי שנוסחה, אני מניח שאתם עדיין דבקים בזה, תסכימו לבוא להיפגש אתם. אני, יארנינג, אפרסם מכתב למזכיר הכללי, אתם תפרסמו את ההגדרה שלכם, מה זה IMPLEMENTATION.

שר הדתות ז. ורהפטיג :

אמרת שהוא יפרסם זאת?

שר החוץ א. אבן :

הוא התחייב, שאם נשלח לו את המכתב, הוא יפרסם גם כיצד גורסת ישראל מלה זו. אני מניח שהמצרים יוסיפו את גירסותיהם, אבל זה יהיה RESERVE OF POSITIONS שאצלנו IMPLEMENTATION פירוש קביעת גבול מוסכם, חוזה שלום, ביצוע חוזה השלום, אבל האפשרות הזאת קיימת, ויחזור על זה בלשון אחרת.

בשעה זו, על-פי השיחה בשטוקהולם ועל-פי ההתפתחות בניו-יורק, אין המסמך הזה קיים מבחינה מבצעית, הוא לא מציג זאת לנו, הוא לא כתב לנו את זה, אין עדיין מכתב זה מיארינג לאמור: אני מבקש דעתכם על הסכם זה (ציטטה באנגלית). אין שום מכתב על זה, ואז אין שום התחייבות על זה. זה המצב היום, אבל הוא יכול לשוב בעוד חודש, חודשיים, ששה חודשים, ולהציע את הדבר הזה.

אני רוצה, אם כן, להוסיף אינפורמציה לגבי

תגלית אחת.

המצרים לא כתבו במכתבם שום דבר שיש בו קבלת הנוסחה של ה-10 במאוס. להיפך, הם סירבו לקבל אותה. יורדן סירבה לקבל את הסעיף המכריע על CONFERENCE וגם מצרים סירבה. אף על פי-כן, מצרים דאגה להדליף לעתונות את הדבר הזה, שיארינג כתב למזכיר הכללי, שישראל, מצרים ויורדן קבלו את הנוסח הבא, ואז הם מביאים את הנוסח של שני הסעיפים הראשונים, ואם אינני טועה, הם מביאים את הסעיף השלישי לפי הגירסה היורדנית, כאילו זה דבר מוסכם על שלוש המדינות.

ד"ר מ. בנין :

הפרסום מקאהיר מתייחס רק לשתי ממשלות: ישראל

ומצרים, ולא לירדן.

שר החוץ א. אבן :

זה עוד יותר משונה, כי בינינו ובין המצרים לא

היה שום דין-ורברים על זה.

לפני שהודעו לנו, לא רק מעצם הענין מבחינה

מדינית, אלא גם מבחינה ניהולית, בירדן את הענין בעובדה, ומסתבר שהוא לא

כתב שום דבר לאו-תאנט, והוא איננו מעניק שום מעמד למסמך הזה.

יארנינג עצמו יש לו קו, לא להכחיש דברים

שמתפרסמים בעתונות בשמו, אבל הוא אינו מתנגד לכך, שדובר המזכיר הכללי יפרסם

הכחשה - ואמנם הוא פירסם אותה - לאמור, שהטקסט שהדליפו המצרים באו"ם, לא

הוגש על-ידי יארנינג למזכיר הכללי כמכתב. מזכירו של המזכיר הכללי טוען שהדליפה

המצרית הכניסה את יארנינג ואת המזכיר הכללי למצב בלתי-נוח. הוא סבור שתגובתנו

המאופקת כאן להדלפה היא גישה נכונה, אך אם נגיב בצורה יותר חותכת, נשלול

הנוסח שפירסמו המצרים, ונחזור על עמדתנו המוצהרת לגבי החלטת נובמבר ומשא-ומתן

ישיר, אי-אפשר יהיה לבוא אלינו בטענות.

גם לפי המזכיר הכללי נהיה מדייקים, אם נאמר

שלנו אין מכתב כזה, אנחנו שוללים את הנוסח כפי שפירסמו המצרים, שעמדתנו היא

כפי שהיא: משא-ומתן ישיר וכו'.

יש לי כאן מברק עוד יותר מאוחר, הקובע שבאנץ'

אישר שוב, שהנוסחה שהודלפה מקאהיר לא הועברה על-ידי יארנינג כמכתב

למזכ"ל, אבל באנץ' ביקש שלא נסתמך עליו בפומבי. הם אומרים: אם תכחישו את

זה, תעשו זאת בשמכם. מנציגותנו בניו-יורק מוסרים כי כעבור שעה

קלה שוב צילצל באנץ' וחזר ואישר בשם המזכיר הכללי, שהנוסח לא הועבר על-ידי יארינג בצורת מכתב. הוא אינו יכול להכחיש את הידיעות בעתונות, אלא לאחר שיתותיו עם נציגי הצדדים. אחרת יצטרך כל יום לעסוק בהכחות. עם זאת, או-תאנט אינו רואה מניעה לכך, אם ישראל תודיע מכלי להסתמך על מקורות המזכירות, שהיא מבינה שיארינג לא שלח המכתב.

שר הבריאות י. ברזילי:

מתי זה היה?

שר החוץ א. אבן:

ב-17 לחודש, אינני יודע אם פירסמנו משהו.

המנכ"ל ג. דפאל:

אנחנו הודענו על זה. דובר משרד החוץ מסר לעתונאים, שמעולם לא נשלחה איגרת כזו מיארינג אל המזכיר הכללי, אלא שזה חמרון תעמולתי מצרי, ושמעולם ישראל לא הסכימה לנוסח הזה שהתפרסם.

שר החוץ א. אבן:

זה נכון שלנוסח הזה מעולם לא הסכמנו, על כן אני חוזר למצב: לא רק שהמכתב לא נשלח, אלא גם עצם התייחסותנו לטכסט הזה, איננו טכסט שהסכמנו לו אי-פעם.

אני מסכם לגבי ה-10 במאוס. אמנם לרגל הסירובים והתיקונים אין אנו מתבקשים על-ידי שום גורם חיצוני להתקשר לנוסחה הזאת. מאידך, אני סבור שהמהלך שעשינו ובעיקר באותן השעות ב-5 וב-6 באפריל, היה מהלך שנחבקש לאור המצב המדיני שהיה קיים אז. ואני מציע, אני לא רק מציע, אני חושב שאם אנחנו נתנכר לזה אחורנית - תהיה מפולת מבחינת האסון, גם של ג'ונסון וגם של אפשרות של מהלך משא-ומתן עם יארינג

והגורם הערבי. אינני יכול לומר שבשום אופן "העצמות היבשות" הללו לא יקומו וילכו. על כן אני מציע שלא נחליט שום החלטה מפורשת על דבר זה, אבל שאנחנו נשאיר לנו סדק, שאם הדבר ישוב לתחיה, ויארינג יבוא ויאמר: אותו מסמך שלא היה מוסכם, עכשיו יש אפשרות להפעיל אותו - אז הצעתי שנביא זאת לממשלה והיא תחליט אז למצוא דרך להיחלץ מזה, או שהיא תחליט - ואני מציע זאת - שאם יש אפשרות לפגישה פומבית עם ירדן, שניפגש. אולי תהיה אפשרות שלישית, שנחקן, ואולי נציע דבר אחר, אני מסופק אם נראה עוד הפעם את המסמך מה-10 במארס בצורה זו.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

מדוע אי-אפשר לפרסם את הפירוש שאחה נתח?

שר החוץ א. אבן:

זה לגבי ה-10 במארס. הצעתי המבצעית, שלא נציע שום דבר עכשיו בנוגע לזה. אם יגסוס - יגסוס. אם יקום לתחיה - נחליט לפי הנסיבות. אולי לכמה מאתנו הסיכוי של משא-ומתן ישיר פומבי יהיה חשוב יותר מאשר ליקויים בניסוח, או שנחשוב את קבלת הניסוח לכל כך חמורה, שאפשר לוותר על פגישה ישירה. אז הממשלה תחליט. אולי תחליט לפרסם את הפירוש שלנו על IMPLEMENTATION. יש כל מיני אפשרויות, אף אחת אינה אקטואלית עכשיו.

אני מסכם בענין השני, שנדון בעתונות, הענין של

הודעת השגריר תקוע, על קבלת החלטת מועצת הבטחון מה-22 בנובמבר 1967.

מאז יש תריסר התבטאויות בצורות שונות, של

דוברות משרד החוץ, של ראש הממשלה ושלי, על אותה החלטה. ההודעה הראשונה שלי עצמי במועצת הבטחון בזמן הדיון על החלטה זו:

"THE SECURITY COUNCIL HAS NOW ADOPTED A RESOLUTION OF WHICH THE CENTRAL AND PRIMARY AFFIRMATION IS THE NEED FOR "THE ESTABLISHMENT OF A JUST AND LASTING PEACE" BASED ON SECURE AND RECOGNIZED BOUNDARIES. THERE IS A CLEAR UNDERSTANDING THAT IT IS ONLY WITHIN THE ESTABLISHMENT OF PERMANENT PEACE WITH SECURE AND RECOGNIZED BOUNDARIES THAT THE OTHER PRINCIPLES CAN BE GIVEN EFFECT."

ואז אני גם אומר שבויטניה ואמריקה אמרו זאת.

אחר-כך בנאום פומבי שראש הממשלה נאם ב-1 בדצמבר

1967, הוא אמר:

"מועצת הבטחון קיבלה לפני ימים אחדים החלטה חשובה המגדירה כמטרה מרכזית - כינון שלום, שלום צודק ואיתן, תוך הבטחת זכותה של כל מדינה לחיות בגבולות מוסכמים ובטוחים, להתקיים תוך כיבוד ריבונותה ועצמאותה על-ידי שאר מדינות האזור, ולהפעיל זכותה לחופש שיט בנתיבי המים הבין-לאומיים אשר באזור."

השאיפה לשלום מכוונת את מעשינו ומדריכה את מחשבותינו. במשך כל השנים מנמתנו היא ליצור במזרח התיכון, כדברי הנשיא ג'ונסון: "שותפות של אינטרסים, שותפות של אימון ושותפות של מאמץ". אנחנו חותרים לגבולות בטוחים ומוסכמים, פתוחים לזרימה חופשית של ערכים חומריים ורוחניים, של רעיונות שיש בהם כדי להפרות הדדית את כל עמי האזור. זהו יסוד מוסר של מפעלנו הציוני-לאומי מיום עיצובו, יסוד היונק השראתו מתווך משותף לנו ולכל עמי האזור."

אחר-כך הודעתי אני ליארינג, בשיחתי אתו בחודש

פברואר:

"ISRAEL HAS COOPERATED AND WILL COOPERATE WITH YOU IN YOUR MISSION. WE ACCEPT THE SECURITY COUNCIL'S CALL, IN ITS RESOLUTION OF NOVEMBER 22, 1967 FOR THE PROMOTION OF AGREEMENT ON THE ESTABLISHMENT OF PEACE WITH THE SECURE AND RECOGNIZED BOUNDARIES. ONCE AGREEMENT IS REACHED ON A

PEACE SETTLEMENT IT WILL BE FAITHFULLY IMPLEMENTED BY ISRAEL."

דבר זה נמסר ביום ראשון. כמה חברים אמרו:
למה לא לומר ACCEPTS - אמרתי שאני נגד זה. אני מוכן לומר מה אנחנו כן מקבלים
ומה אנחנו לא מקבלים. אני מוכן לומר שאנחנו מקבלים - SECURE AND RECOGNIZED
BOUNDARIES. הוספתי שאם המצרים יאמרו שהם מקבלים רק את הסעיף של
WITHDRAWAL לא נוכל מבלי להגיד איוה פירוש אנחנו נותנים לו - ACCEPTED
SETTLEMENT. אין זה נכון, שלעולם החלטנו לנדות את המלה - ACCEPTS - ויארינג
כנראה עמד להניע, ואני אז אמרתי לו לא רק (ציטטה באנגלית), אלא (ציטטה
באנגלית).

מאז היתה שאילתה בכנסת, שהיתה קצת לא נוחה:
האם זה נכון שהערבים מקבלים וישראל רוחה את ההחלטה? על זה אמרתי: זה לא
נכון, ישראל נענתה לקריאת מועצת הבטחון לכונן שלום בגבולות מוסכמים וכו'.
התרגום למלה "נענתה" ב"ניו-יורק טיימס" היה ISRAEL ACCEPTS (ציטטה
באנגלית) וכו'. כלומר, יש הודעות רבות ומרובות, לא אפרט את כולן, גם בכנסת.
ליארינג אנחנו אומרים מה כן מקבלים ומה לא מקבלים.

מועצת הבטחון התכנסה על רקע של סעיף ירושלים,
והדיון על ענין המצער גלש לדיון על ירושלים, והדיון על ירושלים היה סיכוי
שהוא לא לגמרי חוסל, ושהוא יגלוש לדיון בכלל על השטחים, וברית-המועצות חבקש
רכיזיה של החלטה קורמת, על-מנת שחיה החלטה סתמית על העקרון של סינוי שטחים.
אם תציע זאת - יש רוב מובטח לזה במועצת הבטחון. לא יהיה ווטו. לא היה לזה
רוב מוחלט לדעתי בנובמבר בהרכב אז, עכשיו, בהרכב הנוכחי, יש רוב לזה.

האמריקאים נמצאים בעצכנות גדולה לכל סיכוי
שהענין כולו יתעורר במועצת הבטחון, וזה מהלך עליהם אימים. א) הם חוששים
שיעמדו לפני לחץ שלנו להפעיל ווטו; ב) חוששים שהמלה "סנקציות" תופיע באיזו

שהיא החלטה של מועצת הבטחון.

קיימנו בושינגטון כמה בירורים על כוונות ברית-המועצות. אני הקראתי בממשלה את דברי קוסיגין בשיחתו עם ראש ממשלת פרס. יש עוד שיחות כאלו של קוסיגין, והדבר האחרון שיש לנו, זה משיחת שר ההגנה הסובייטי, גרצ'קו, שכא למצרים ואמר: אם נוכל להשיג כיסוי בינלאומי, ותהיה איזו החלטה של מועצת הבטחון שיש בה ענין של סנקציות, אז אנחנו נוכל להוסיף. מרשל גרצ'קו הציג לממשלת מצרים, כלומר, אם מועצת הבטחון תקבל - כך הוא אומר: שעם קבלת החלטה חדשה של מועצת הבטחון שתקבע צו פינוי ולוח זמנים מדוייק, ואם ישראל תסרב, תוך דרישה לקבוע תאריך נסיגה, אם לא תתקבל החלטה במועצת הבטחון - תכריז ברית-המועצות שהיא מתכוננת לשגר חיל משלוח לגדה המזרחית של התעלה בשם האו"ם, כדי לאלץ את ישראל לבצע את הנסיגה. הם מקווים שצרפת תצטרף להכרזה הרוסית. גרצ'קו הודיע שברית-המועצות תהיה מוכנה להשחמש בכוח לפתיחת התעלה, אם לא תימצא דרך אחרת. אלה הם דברי גרצ'קו.

שר הבטחון פ. דייין:

לא הבנתי, נאמר אם לא תתקבל החלטה במועצת

הבטחון אז תפעל ברית-המועצות?

שר החוץ א. אבן:

אז היא תכריז שהיא מתכוננת לשגר חיל.

שר הבטחון פ. דייין:

כלומר, אם מועצת הבטחון לא תכריז על סנקציות,

אז ברית-המועצות תפעל?

שר החוץ א. אבן:

אולי יש פה בחומר איזו שגיאה, ההגיון קובע, שאם

תתקבל החלטה, אז היא אומרת שזה "נון סקוויטיב".

שר הבטחון ט. דיין :

מה שקראת - זה ההיפך.

השר ט. בנין :

פה המלה "לא" היא חשובה מאוד.

שר החוץ א. אבן :

אציע לבדוק זאת.

המנכ"ל ג. רפאל :

ה ידיעה הזאת בפעם הראשונה מופיעה בצורה זו, שהרוסים מדברים עם המצרים. אין לנו ידיעה משום מקום אחר, שהרוסים אי-פעם הכניחו להם השתתפות פעילה. פעם ראשונה שזה מופיע בימים האחרונים, כאשר גרצ'קו ביקר במצרים באפריל. אנחנו יכולים לאשר ממקורות אחרים על המהלכים הפוליטיים, שהסובייטים מדרבנים את המצרים לעודד הגשת לוח זמנים לביצוע ההחלטה. על כך הם הכינו חכנית מפורטת, שעליה דובר עם ריאד בביקורו במוסקבה. אבל לגבי הסייפא הזאת, האימפליקציה של ביצוע בהשתתפותו של כוח סובייטי, אין לנו שום מקור אחר לכך, מלבד ידיעה זו.

שר הבטחון ט. דיין :

גם כאן אין לזה אישור. אין בשום מקום, גם לא בנייר הזה וגם לא בניירות אחרים, אין אישור לכך שכרית-המועצות רוצה להפעיל כוח מזרחית לסואץ.

המנכ"ל ג. לפאל :

חוץ מהנייר הזה.

שר הבטחון ט. דיין :

גם כאן זה איננו, זה לא כתוב.

ראש הממשלה ל. אשכול :

זה כתוב בהגיון משונה :

"אם תסרב ישראל, יועלה הענין במועצת הבטחון תוך

דרישה לחייב את ישראל לקבוע תאריך נסיגה ;

אם לא תתקבל החלטה במועצת הבטחון, תכריז

ברית-המועצות שהיא מתכוננת לשגר חיל משלוח לגדה המזרחית של התעלה בשם האו"ם,

כדי לאלץ את ישראל לבצע החלטת נובמבר ;

הצופתים יצטרפו להכרזה הרוסית ויביעו נכונות

לצרף יחידות לחיל המשלוח ;

גרצ'קו הודיע שברית-המועצות מוכנה להשתמש בכוח

לפתיחת התעלה, אם לא תימצא דרך אחרת."

(מתוך דו"ח יומי, מחלקת החקר, מס. 108 - 16.5.68).

יש גם פסוק כזה.

ד"ר ט. בנין :

ה"לא" הוא הגיוני, הם מניחים שאם מתקבל לוח

זמנים במועצת הבטחון, ישראל תישמע ; אם זה לא יהיה - הם ישלחו.

שר הבטחון ט. דיין :

בשם או"ם? אם מועצת הבטחון לא תקבל החלטה - אז

ברית-המועצות תפעל בשם האו"ם?

שר החוץ א. אבן :

בין שהרגישות מוצדקת או לא, הייתי אומר:

האמריקנים נוטלים לעצמם רשות להיות עצבניים ממה

שיקרה. אם מועצת הבטחון תקבל החלטה שתובעת פינוי ישראל, או אם מועצת הבטחון

חציע סנקציות. האמריקנים סבורים שזו תהיה תקלה רצינית. אבל ברור שזו תקלה,

אם אפשר לחיות בלי תקלה זו - מוטב להם לחיות בלי התקלה הזאת.

על-כן כאשר הדיון הניע לתומי, והם התחילו

לראות ניסוחים, הופיעו הערכים ואמרו: עמדתנו היא שאנו מקבלים את החלטת מועצת

הבטחון, "אבל ישראל דוחה את זה" ונציגינו באמריקה ובאו"ם הודיעו שדבר זה

מתפרסם מאוד, מגיע לכל המשרדים, עלתה ההצעה שאנחנו ניתן ביטוי מתורש לעמדה

החיובית שהבענו למנמה של החלטת מועצת הבטחון, לפי פירוש וניסוח שלנו. אמרו

שאם נעשה זאת, האמריקנים סבורים שאפשר לצמצם את דיוני מועצת הבטחון, ולא להניע

לחיטוט נוסף, כי המצב הפרלמנטרי הוא שכמעט כל מה שהערכים יכולים להציע -

עלול להחקבל. האמריקנים אמרו זאת, וגולדברג חשב שזה יהיה משונה מאוד, לא לחת

לזה ביטוי נוסף עכשיו, כדי לחסל את הסכנה הזאת.

על-כן נשלחה לתקוע ההודעה הזאת - וזה קודם כל

נשלח למען שישתמש בזה רק אם נחוץ. לפני-כן זה היה מוקפא, אחר-כך הוא אמר שזה

נחוץ. התייעצנו התייעצות נוספת ונשלח לו הנוסח הזה, שאנב, הוא שונה ממה

שהתפרסם בעתונות:

"IN DECLARATIONS AND STATEMENTS MADE PUBLICLY AND TO AMBASSADOR JARRING, MY GOVERNMENT HAS INDICATED ITS ACCEPTANCE OF THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION FOR THE PROMOTION OF AGREEMENT ON THE ESTABLISHMENT OF JUST AND DURABLE PEACE WITHIN SECURE AND RECOGNISED FRONTIERS.

I AM AUTHORISED TO REAFFIRM THAT WE ARE WILLING TO SEEK AGREEMENT WITH EACH ARAB STATE ON ALL THE MATTERS INCLUDED IN THAT RESOLUTION. MORE RECENTLY WE HAVE ACCEPTED THE PROPOSAL OF AMBASSADOR JARRING TO BRING ABOUT MEETING BETWEEN ISRAEL AND EACH OF ITS NEIGHBOURS UNDER HIS AUSPICES AND IN FULFILMENT OF HIS MANDATE UNDER THE RESOLUTION, FOR THE PURPOSE OF REACHING A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT.

NO ARAB STATE HAS YET ACCEPTED THIS PROPOSAL. THE ARAB GOVERNMENTS CONTINUE TO ASSERT THAT THEY ARE BOUND TO THE KHARTOUM CONFERENCE RESOLUTION WHICH SAY: NO NEGOTIATION WITH ISRAEL, NO RECOGNITION OF ISRAEL AND NO PEACE WITH ISRAEL.

THEIR POLICY IS IN FLAGRANT CONTRADICTION TO THE SPIRIT AND THE TERMS OF THE RESOLUTION WHICH THEY PRETEND TO ACCEPT. WILL ANY ARAB REPRESENTATIVE SPECIFICALLY AND UNQUIVOCALLY DECLARE THAT HIS GOVERNMENT IS PREPARED TO ESTABLISH A JUST AND LASTING PEACE WITH ISRAEL; TO PROMOTE AGREEMENT WITH ISRAEL ON A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT, TO RECOGNIZE ISRAEL'S SOVEREIGNTY INDEPENDENCE AND RIGHT TO LIVE WITHIN SECURE AND RECOGNIZED BOUNDARIES, TO BE WORKED OUT AS PART OF THE PEACEMAKING PROCESS AND TO MEET WITH ISRAEL'S REPRESENTATIVES UNDER

AMBASSADOR JARRING'S AUSPICES."

ד"ר י. ספיר :

בין זה ובין הנוסח של ה-10 במארס, המרחק גדול מאוד. בין מה שאמר תקוע ובין מה שאמר יארינג, ההבדל גדול מאוד.

שר החוץ א. אבן :

הוא הודיע הודעה זו, ואני חושב שהממשלה אינה צריכה לראות כזה שום סטיה מכל ההודעות שהודעתי מה-22 בנובמבר 1967 ואילך. יש לממשלה יחס כללי להחלטה, והיא מביעה אותו.

עכשיו ישנה שאלה זו: הממשלה צריכה לעבור על כל נוסח של עמדתה? אני שולל דבר זה. הממשלה לא ביקשה לראות את נאומי מה-19 ביוני 1967, ששמעו אותו 100 מיליון איש. היא לא ראתה את נאומי מה-13 ביולי; לא ראתה חמישה נאומים שלי במועצת הבטחון; לא ראתה מי יודע כמה מיליוני מלים שהושמעו. אני לא מבקש בדרך כלל את נציגינו להעביר אלי את ניסוחיהם, אני שולח את הכיוון הכללי של הדברים. לעשות ענין, שבמקום לומר (ציטטה באנגלית), אמרנו (ציטטה באנגלית) פעם אמרנו - (ציטטה באנגלית) אפשר להגיד (ציטטה באנגלית) - זה אכסורד גדול. אני חושב שהווארינט הזה לגיטימי בהחלט לאור המצב הזה, ואינו משנה במאומה את המעמד שהיה לישראל לפני זה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

מה אתה מציע?

שר החוץ א. אבן :

לרגל הויכוח בעתונות יש מצבים, לא רק פנימיים, אלא גם בינלאומיים, היה כאן מאמץ לסלף לדעתי את עמדת הממשלה ואת עמדותי, ויש צורך להגדיר בקצרה את הקווים של המדיניות של הממשלה, תוך הדגשת הרציפות והמשכיות. הצעתי היא, שהממשלה תחליט החלטה כזאת: -

"הממשלה רשמה לפנייה בישיבתה היום דו"ח משר החוץ על ההתפתחויות במישור המגעים להשגת הסדר של שלום בין ישראל לבין מדינות ערב ועל המהלכים המדיניים וההורעות של נציגיה המוסמכים.

הממשלה קבעה כי ישראל תוסיף לחתור לכינון שלום בר-קיימא בין ישראל למדינות ערב, כפי שהצהירו ראש הממשלה בנאום ב-1.12.67 ושר החוץ כמועצת הבטחון ב-22.11.67 בהצהרה שהובאה לידיעת הכנסת ב-11.12.67."

אלה שני נאומים שהגדירו את המדיניות שלנו על הסכם השלום.

"הממשלה חוזרת ומדגישה את עמדתה, כי השלום יושג אך ורק על-ידי משא-ומתן ישיר וכריתת חווי-שלום בין ישראל לבין שכנותיה. הממשלה תוסיף לפעול לפי החלטות הכנסת מה-1.8.67, ה-13.11.67 וה-5.12.67. ההחלטות הללו ידועות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני חושב שהיה רצוי מאוד שנגיע לסיכום עוד היום.

ד"ר מ. בגין :

שר החוץ אמר שמצב רוחו טוב. אני רוצה להניח שבדרך-כלל מצב-רוח אינו גורם למדיניות, צריך לקבוע מחשבה מדינית. אבל אם

מדובר על מצב-רוח, אני יכול לומר שמצב-רוחי מצויין, ולא רק טוב. עם קבלת ההחלטה ב-22 בנובמבר 1967, אמרתי שזו החלטה רעה, אבל המצב הוא טוב. זו שאלה לא של מצב-רוח, אלא של מצב, ולפי דעתי, חל במצב שינוי גדול מאוד שאותו אשתדל להסביר בממשלה.

כדי להסביר את השינוי, אני חייב קודם כל לשוב

לבעיה של ACCEPTANCE, בקשר עם החלטת מועצת הבטחון מה-22.11.67.

ב-31 בינואר 1968 נתקיימה ישיבת הממשלה, ושר

החוץ העלה את הבעיה של התייחסותנו להחלטת מועצת הבטחון על-פי הנוסחה שלו. ראש הממשלה שאל: אם זה מוסכם על כולם - זה בסדר? אני הודעתי: לא אדוני - בפרוטוקול כתוב: "לא עלי", העיקר שביקשתי דיון יסודי בבעיה זו. הוא נתקיים. היות ונאומי או היה די ארוך, לא אביא ממנו אף מלה, רק זאת אומר, שהשתדלתי לשכנע את הממשלה, שהיות וההחלטה רעה לפי דעתי, אסור לנו להשתמש במילה ACCEPTANCE.

כאשר הגעתי לסיום נאומי ואמרתי שלדעתי אסור

לנו להסכים, נכנס לדברי שר החוץ ואמר את המלים הבאות: "בכל לבי אני מתנגד ל-ACCEPTANCE". ואני הוספתי ואמרתי: אני מאושר לשמוע זאת".

אושרו של אדם הוא כדרך-כלל קצר. אני אמרתי,

שר החוץ אמר ושרים אחרים, רובם ככולם התנגדו למלה ACCEPTANCE...

שר השיכון מ. בנטוב:

כולם?

השר מ. בנין:

אמרתי: רובם ככולם, לא אמרתי כולם.

השאלה המכרעת היא: מה היה הסיכום. את הסיכום

ביטא ראש הממשלה. אני קורא את דבריו: "אני אנסה לסכם, דבר אחד היה ברור, מצידנו לא נביע ACCEPTANCE, זה מוסכם.

זה סיכומי של ראש הממשלה בישיבה מה-31.1.68.

אני רוצה לקבוע שמאז איש לא הציע רביזיה של הסיכום הזה, ומעולם לא היתה בממשלה דרישה לבטל את הסיכום ולהביע ACCEPTANCE. כל חבר ממשלה רשאי לדרוש רביזיה של החלטה, על-פי הנוהג שיש בממשלה, אבל מעולם לא היתה דרישה כזאת, מעולם לא היה דיון בהצעה כזאת, והסיכום הזה עומד בתוקפו.

לאחר הסיכום הזה, נבחרה ועדת ניסוח בשביל הדברים ששר החוץ יאמר אותם בעל-פה ליארינג. סוכס שאמנם הדברים של שר החוץ ליארינג יהיו בעל-פה, אבל הועדה תנסח אותם בכתב. שר החוץ הסכים.

בראשותו של ראש הממשלה נתקיימה ישיבה של ועדת הניסוח, ואני הייתי אחד מחבריה. ביקשתי ממזכירת הממשלה למסור לידי, למען רענן את זכרוני, מה סוכס באותה ועדת ניסוח, על-יסוד ועל רקע הסיכום של ראש הממשלה, שמצדנו לא יהיה ACCEPTANCE.

אני חייב לומר, נדהמתי ממה שקראתי, ואני משטיע באוזני ראש הממשלה ובאוזני חברי הממשלה תלונה מרה. אני רוצה לקבוע בכל ההכרה, שמה שנמסר לי כדברים שנאמרו ליארינג, אינו מתאים לסיכום שאתה, ראש הממשלה, סיכמת. אני אביא את כל ההוכחות.

המשפט הראשון הוא כזה:

WE HAVE COOPERATED AND WILL CONTINUE TO COOPERATE WITH YOU IN THE MISSION LAID UPON YOU BY THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION 22 NOVEMBER 1967.

ונומר. ההמשך הוא בסדר. אני הצעתי למחוק את המלה RESOLUTION, והועדה קיבלה

את הצעתי. מנכ"ל משרד החוץ אמר: מה ההבדל? אמרתי: אם אין הבדל - אפשר למחוק. לדעתי ההבדל גדול מאוד, כי מועצת הבטחון הטילה על יארינג להיות נציג המוכיר הכללי:

TO PROMOTE AGREEMENT FOR THE ESTABLISHMENT

OF A JUST AND DURABLE PEACE.

אבל כאשר אנחנו אומרים: על-ידי החלטת מועצת הבטחון, אפשר לפרש זאת כ-ACCEPTANCE, והממשלה סיכמה שאין ACCEPTANCE, אז לפתע אני רואה שמשרד החוץ החזיר לטיוטה זו דבר שוערה מוסמכת, בראשותו של ראש הממשלה, החליטה שלא להכניסו.

שר החוץ א. אבן:

איפה ומתי נכתב שהממשלה קיבלה את דעתך?

דוד מ. בנין:

אני אומר לך, ציטטתי בדיוק את חגובת המנכ"ל. לא היה פרוטוקול באותה ישיבה, אם אתה מכחיש, מה אני יכול לעשות? אני יכול רק לומר לך מה שהיה. טבעי שכל אחד זוכר את הצעותיו.

אני חוזר ואומר, שסוכם שהמלה RESOLUTION לא תוזכר בטיוטה הזאת. בטיוטה הקודמת היה כתוב, שראש הממשלה ונשיא ארה"ב, במשותף, ניסחו הודעה בה נאמר:

"FOR THE ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE

PEACE IN SPIRIT OF THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION

ביקשתי למחוק את המשפט הזה. המנכ"ל אמר שלא צריך למחוק את המשפט הזה, שהרי זה נאמר. טענתי היתה אמנם זה נאמר, ולו ראש הממשלה היה אומר IN ACCORDANCE WITH THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION הייתי בא בטענה למה הוא לא הביא זאת לדיון. הוא אמר: IN THE SPIRIT. אין לי טענה נגד המלים IN THE SPIRIT אבל יש הבדל.

כאשר יש קומוניקט משותף, וכאשר מכניסים זאת לתוכן הדברים ששר החוץ ישמיע באוזני יארינג, זה כאילו ACCEPTANCE. ראש הממשלה אמר למר רפאל: תמחק זאת, אינני רוצה בזה. אף על פי-כן באחד הפרוטוקולים קראתי ששר החוץ הודיע ליארינג: להוזה ידוע לך, ראש הממשלה והנשיא ג'ונסון ניסחו הודעה בה נאמר: IN THE SPIRIT OF THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION. ועדה מוסמכת החליטה לא להשתמש בזה בשיחה עם יארינג. איך קרה הדבר הזה?

עכשיו אני מגיע לעיקר. אני רוצה לקבוע שסוכס

בועדה המשפט הבא:

WE ARE PREPARED TO DISCUSS WITH THEM... - המשפט הזה איננו.

שר החוץ א. אבן:

זו היתה הצעתך, זה לא היה הסיכום.

השר מ. בגין:

זה מה שסוכס. אם אתה נוטל לעצמך סמכות, אחרי ועדה מוסמכת, לשנות, תטען שיש לך סמכות בזאת. אבל אני קורא את הסיכום.

שר החוץ א. אבן:

הבעת את דעתך, אבל זה לא היה סיכום הועדה.

השר מ. בגין:

אבל אני טוען שזה נתקבל על-דעת הועדה.

WE ARE PREPARED TO DISCUSS WITH THEM MATTERS INCLUDED IN SECURITY COUNCIL RESOLUTION SHOULD THEY WISH TO BRING THEM UP FOR DISCUSSION.

כאן יש משפט אחר, ההבדל איננו כל כך גדול, ואפילו בטיוטה הזאת אין ACCEPTANCE.

אבל אם ישנה ועדה בהסכמת הממשלה, שתקבע מה ייאמר ומה לא ייאמר ליארינג, יוצא אחר-כך שדברים שהוחלט למחוק - זה ישנו, אבל מה שמסוכם - לא מופיע.

שד השיכון מ. בנטוב:

בידך נמצאת הטיוטה הסופית?

דשד מ. בנין:

בידי מה שמזכירת הממשלה נתנה לי כסיכום של הועדה הזאת. יושבים פה אנשים שהיו בועדה זו, לא היה פרוטוקול, אבל יושבים כאן חברים שהיו חברי הועדה, והם ודאי זוכרים.

שד החוץ א. אבן:

אני מכחיש את דבריך ולכן אני מבקש את

הפרוטוקול.

דשד מ. בנין:

באותו יום הייתי בביתך בקבלת פנים, ביקשתי לדבר אתך, נכנסנו לחדר מיוחד, ואני הצעתי לך אז במקום לכתוב - ALL THE MATTERS, לכתוב MATTERS INCLUDED ואחה תיקנת זאת בפתק שלך. מה ההבדל? אני ודאי טוען, השר כרמל, בישיבת ממשלה, הביע רעיון זה, שאם הערבים ירצו להביא בעיות שונות, נדון. הם יכולים לדרוש את תל-אביב ואנחנו את קאהיר - מלים אלו אינן מופיעות.

אני לן על כך. אם יש טעם בועדה להחליט על ניסוח - אי-אפשר אחר-כך על-ידי הדלפה ממשרד החוץ להגיד שהשרים גליל ובנין הסכימו שיתנהל משא-ומתן על-בסיס החלטת מועצת הבטחון. השרים גלילי ובנין אף פעם לא הסכימו לכך. זה ישנו במאמר של חריף ב"מעריב", שמצטט מקור מוסמך.

זו הערה פרוצדוראלית רבת-חשיבות. אני ודאי עשיתי מסקנות מענין זה של הפיכת תוכן ללא החלטה או בניגוד להחלטה.

אף על פי-כן, אני רוצה לומר שאנחנו עומדים לפני מצב חדש, לאו-דווקא בגלל זה, שלא על-פי החלטת הממשלה, אלא בניגוד לסיכומי של ראש הממשלה, לפתע ניתנה הוראה לנציגנו במועצת הבטחון להשתמש במלים WE ACCEPT. לו שר החוץ מצא לנחוץ, בגלל מצב מדיני, כדי להצילו, לומר דברים אלה והיה מביא לממשלה - הממשלה היתה מחליטה, ייתכן שהיה ויכוח גדול, ייתכן שחלק או כולם היו מתנגדים לזה, ייתכן שחלק או ייתכן שחלק לא היה מתנגד לזה, ויתכן שחלק היה אומר שאינו יכול לשאת באחריות זו.

אני קובע שמעולם לא הוצע לממשלה לשנות את סיכום הממשלה. איך זה קורה בקבינט? אחריות משותפת, אין פירוש קודם כל דיון משותף? לאחר דיון והחלטה, אתה אחראי להחלטה, גם אם אינה מוצאת חן בעיניך. לא היה דיון כזה ולא היתה החלטה כזאת. כך פועל קבינט בישראל?

עכשיו אני בא לחלק השלישי. ב-15 במאי שנה זו, "ז'ן פראנס" בפאריס פירסם מקאהיר מיסמך מסוים. "ז'ן פראנס" טוען, כי ממשלת מצרים מסרה לו לפירסום איגרת שהעתיקה נמסר לידי גונאר יארינג, ומסמך זה הוא איגרת של גונאר יארינג למזכיר הכללי של האו"ם. עכשיו אקרא את האגרת הזאת, שמצרים מסרה לפירסום במלואה....

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

מזכיר האו"ם מכחיש אותה.

ד"ר מ. בנ"ן :

הוא לא מכחיש אותה.

כך מסרה מצרים לפרסום, מיסמך שהוא עכשיו נחלת

העולם כולו:

"THE GOVERNMENT OF ISRAEL AND U.A.R. HAVE BOTH INDICATED TO ME THAT THEY ACCEPT THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION 242 OF 22 NOVEMBER 1967 FOR ACHIEVING A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT OF THE MIDDLE-EAST QUESTION AND INTEND TO DEVISE ARRANGEMENTS, UNDER MY AUSPICES, FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF THE RESOLUTION.

THE TWO GOVERNMENTS HAVE EXPRESSED THEIR WILLINGNESS TO COOPERATE WITH ME IN MY CAPACITY AS SPECIAL REPRESENTATIVE OF THE SECURITY GENERAL IN THE DISCHARGE OF MY TASK OF PROMOTING AGREEMENT AND ACHIEVING SUCH A SETTLEMENT.

IN VIEW OF THE URGENCY OF THE SITUATION AND WITH THE VIEW OF EXPEDITING EFFORTS TO REACH SETTLEMENT I WILL MEET WITH REPRESENTATIVE OF ISRAEL AND THE U.A.R. CONFERENCES WITHIN THE FRAMEWORK OF THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION, IN NEW-YORK.

I HAVE THE PLEASURE IN INFORMING YOU THAT THE TWO GOVERNMENTS HAVE RESPONDED FAVORABLY HERETO.

זה מיסמך שהוא, כפי שאמרתי, נמסר לידיעת העולם

כולו.

מה אומרת הפיסקה הראשונה? יש בה שלושה גורמים.

קודם כל, ACCEPT THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION, בלי שום סייג, כך זה כתוב:

BOTH INDICATED TO ME THAT THEY ACCEPT THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION.

שר החוץ א. אבן:

יש נקודה אחרי זה? הקרא עד סוף המשפט:

השר מ. בגין:

אין נקודה. אני רוצה להזכיר לך, שאתה גולדברג הציע לנו לכתוב: WE ACCEPT בלי INTERPRETATION, ואתה אמרת שאי-אפשר לקבל זאת. אין נקודה ואין פסיק. אני אנתח בעיה זו, אבל יש פה ACCEPT, והממשלה החליטה נגד --- ACCEPTANCE, על-פי סיכומי של ראש הממשלה. ואני רוצה לומר, שמעולם הממשלה לא החליטה את ההיפך. אין אפשר היה להודיע בשם ממשלת ישראל, שממשלת ישראל ACCEPTS THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION בלי החלטת הממשלה? זה נאום? זו פראזה ריטורית או זו מהות?

אחר-כך יש המשך. זו הפעם הראשונה בשם ממשלה

ישראל שכבר לא מדובר על ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE PEACE אלא נאמר: ACHIEVING A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT זה מופיע פעמיים בפסקה השניה, לאמור: PROMOTING AGREEMENT AND ACHIEVING SUCH A SETTLEMENT.

אני רוצה להזכיר לממשלה שנסוגונו כאן, כי בועדה

דובר על ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE PEACE ואחר-כך הכנסנו "ברות החלטת מועצת הבטחון של האו"ם". המלים האלה מופיעות, אבל הן כל הזמן מצריות, מצרים רוצה A PEACEFUL SETTLEMENT וממשלת ישראל - כך כתוב במסמך הזה, ACCEPTS THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION - NOT FOR ESTABLISHMENT OF A JUST AND A DURABLE PEACE, BUT FOR ACHIEVING A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT.

מתי הוחלט להמיר ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE PEACE ל-

ACHIEVING A

---PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT? אין כאן נקודה, אדוני שר החוץ.

אחר-כך כתוב: AND INTEND TO DEVISE

ARRANGEMENTS UNDER MY AUSPICES, FOR THE IMPLEMENTATION...

הממשלה על המלה IMPLEMENTATION? מתי הוצע לממשלה לקבל משפט כזה? הלא רק לפני שלושה שבועות בא שר הבטחון וקרא מתוך חומר שקיבלנו אותו, שמוצע לנו משפט כזה, והוא ערער על כך. אולי הוחלט על כך בזמן שהייתי בחוץ-לארץ? שאלתי את השר אלון אם הוחלט כך ולא להיפך. אני קובע, שבזמן ששר החוץ עזב כבר את הישיבה, הודיע שר העבודה לפרוטוקול: "אני רוצה להסיר אבן-נגף, ואני קובע שהממשלה מעולם לא קיבלה החלטה לקבל משפט זה". איך זה בכל-זאת מופיע?

אפשר לטעון טענה פורמלית שיארינג לא שלח עד היום מכתב זה. ידידי, השר יוסף טפיר, שאל בישיבה הקודמת של הממשלה, שבה לא הייתי, את המנהל הכללי של משרד החוץ: האם המשפט האחרון בפיסקה האחרונה יכול באחד הימים יארינג לומר שזה על-דעת ממשלה ישראל? החשובה היתה: הוא יכול לומר שזה על-דעת הממשלה. זה כתוב בפרוטוקול.

אם יארינג יכול היה לומר שמשפט זה הוא על-דעת ממשלת ישראל, אני רוצה לשאול: מתי ממשלת ישראל החליטה על-כך?

אני רוצה לומר, ששר החוץ היה אחד האוייבים המושבעים בישיבות הממשלה למלה IMPLEMENTATION.

שר החוץ א. אבן:

אני לא אויב של מלה, אני מתנגד למלה, אם יש לה משמעות מסוימת.

דוד מ. בנ'ן :

הוא כל הזמן אמר שלא צריך להשתמש במלה

, IMPLEMENTATION

ראש המשלה ל. אשכול :

בהורעה של תקוע נאמר: -

"MY GOVERNMENT HAS INDICATED ITS ACCEPTANCE OF THE SECURITY COUNCIL RESOLUTION FOR THE PROMOTION OF AGREEMENT ON THE ESTABLISHMENT OF JUST AND DURABLE PEACE WITHIN SECURE AND RECOGNIZED FRONTIERS."

דוד מ. בנ'ן :

לכן אני אומר, שהמסמך הזה הוא יותר חמור מתורעתו של תקוע. גם את הורעתו של תקוע צריך היה למסור רק על-פי החלטת המשלה.

שר החוץ א. אבן :

אבל המסמך הזה הוא מהניסוח של יארינג.

דוד מ. בנ'ן :

אמתי שביטוי זה הוא הרבה יותר חמור מאשר הביטוי של השגריר תקוע. אני טענתי שגם השגריר תקוע לא יכול היה לקבל הוראה משר החוץ לומר זאת, כי המשלה החליטה נגד המלה ACCEPTANCE. המיסמך הזה הרבה יותר חמור, כי בו יש --- ACHIEVING A PEACEFUL AND ACCEPTED SETTLEMENT.

מדוע זה כל כך חמור גם מבחינת השליחות של

יארינג? אני טוען שהמשלה מעולם לא החליטה על נוסח רודוס, לכן טענתי בשעתו נגד שר החוץ, שדיבר על תקרימים של פגישות וכולם הבינו שזה היה נוסח רודוס, אבל ברודוס באנץ' היה מתווך והוא הציע נוסחאות. אנחנו לא הסכמנו לזה.

ראש הממשלה אמר: אם יארינג ירצה לזמן פגישות, ניחא, אבל מעולם לא החלטנו שהוא יהיה כמו באנק'. על-פי מה שכתוב פה, הוא מעל לבאנק'. הוא לא כותב: FOR THE

AGREEMENT FOR THE ESTABLISHMENT OF A JUST AND DURABLE PEACE

IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF THE RESOLUTION ודאי שהוא על-פי זה

מוסמך להציע הצעות על IMPLEMENTATION.

שר החוץ א. אבן:

הוא לא חושב כך.

דוד מ. בגין:

אני חושב כך. ועוד נראה, השיחות עוד לא החלו. אני מדבר בחומרה, כי אני מרגיש שאנחנו היום נכנסנו למלכודת, ואני רוצה שהממשלה תיחלץ מהמלכודת הזאת. הממשלה מעולם לא קיבלה החלטה זו.

שר הפנים מ. ח. שפירא:

הצעה זו שמציע השר אבן אינה מוציאה אותנו

מהמלכודת הזאת?

דוד מ. בגין:

לא. להיפך, ואני אסביר זאת.

שר השיכון מ. בנטוב:

אני רוצה להבין את המלים שאחה משתמש בהן.

דוד מ. בגין:

אם תיתן לי - אסביר. בפעם הראשונה יש מסמך

בשמנו.

שר הפיתוח ושר התיירות ט. קול:

מה שאתה קורא זה מסמך שהודלף בקהיר, ופורסם

בשם יארינג, לא בשמנו.

השר ט. בנין:

לגבי המסמך הזה אמרתי בפסקה הראשונה של דברי,

שמנכ"ל משרד החוץ אמר בישיבת הממשלה, כי ליארינג יש אפשרות להודיע שזה על-דעת הממשלה.

המנכ"ל ג. רפאל:

זה מוזכר בתזכיר שר החוץ לחברי הממשלה מה-18

באפריל.

השר ט. בנין:

המסמך הזה בפסקה הראשונה הוא נכון על-פי

הודעתך בישיבת הממשלה.

על זה יש פה ACCEPTANCE שהממשלה לא התליטה

בעדה, אלא נגדה. יש פה PEACEFUL SETTLEMENT, אנחנו על-פי המסמך הזה נמצאים בידי יארינג ונמצאים בידי מועצת הבטחון. שר החוץ הזהיר אותנו הבוקר מההרכב של מועצת הבטחון. כמובן שאפשר לומר שמועצת הבטחון בלאו-הכי יכולה להתכנס, הפעם יש מסמך שאומר שאנחנו מוכנים, וכאשר מועצת הבטחון תתכנס היא תגיד שאנחנו ACCEPTED את ההחלטה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אבל במועצת הבטחון הזאת עכשיו, בימים אלה, יש

גם הניסוח וההודעה של תקוע.

ד"ר מ. בגין :

אני מבקש שאנחנו נחלץ מהפחת הזה.
 הטענה שהשמעתי שהממשלה מעולם לא החליטה - כל
 חבר ממשלה יודע שזה נכון - זו טענה חמורה אוד מבחינת קבינט. אני מדבר
 עכשיו מבחינת המהות. המהות היא רעה מאוד. אנחנו בירי מועצת הבטחון. לאחר
 שהסכמנו ולאחר שדיברנו על SETTLEMENT אחר-כך לטעון שאם מועצת הבטחון תחליט
 החלטה אנחנו לא מקבלים זאת?

יש מושג משפטי מה זה אוטנטי. זה שמקבל החלטה
 מוסמך לפרש אותה באופן אוטנטי. על עוד לא קיבלנו - יכולים להגיד:
 היתה החלטה מועצת הבטחון לא ירושלים, תהיה מחר החלטה נוספת, יש ארכיון שלם
 של החלטות של מועצת הבטחון ששום אומה לא קיבלה אותן. אבל כאשר יש הודעה של
 ACCEPTANCE ונכונות - TO IMPLEMENT, אנחנו בתוך זה, למה לנו לתת ידנו לזה?

עכשיו אומרים לי - ואני מחקרב לסיום - שזה לא
 מחייב אותנו, היות ולא נשלח מכתב כזה, אז מה אני מבקש? - אני מבקש שנגיד זה
 לא מחייב אותנו. היום העולם כולו יודע שזה נמסר בשם ממשלת ישראל, הוא לא
 יכול להכחיש זאת, אנחנו גם כן לא יכולים להכחיש זאת, כי שר החוץ מציע לא
 לקבל שום החלטה.

שר החוץ א. אבן :

אני אומר שהכחשנו החלטה זו.

ד"ר מ. בגין :

אני מדבר על הממשלה, לא על החלטות אישיות. יש
 דוקומנט כזה בשמה, ואם אנחנו לא קובעים ששר החוץ הודיע לממשלה שמיסמך זה אין
 בו כדי לחייב את ממשלת ישראל, מיסמך זה ניתן בלי הסכמה, כל מה שרוצים, אבל

שיהיה ברור שמיסמך זה איננו בשם ממשלת ישראל. אם לא כן - המיסמך הזה נשמע באוזני העולם כולו, והטענות שהמצרים אינם ג'נטלמנים, כי הם הרליפו ידיעה זו לעתונות, לא קובעות.

שר החוץ א. אבן :

אין שום קושי להכניס סעיף כזה, ששר החוץ הודיע שהפירסום מקאהיר אינו מוסכם.

ד"ר מ. בגין :

מאתר שתוכן האיגרת של ממשלת מצרים נמסר לפירסום, איגרת שלפי טענתה של סוכנות הידיעות, העתקה נמסר לה על-ידי יארינג, על כל מה שנאמר בה, צריך לפרסם ששר החוץ הודיע לממשלה כי לא נתן הסכמתו לאיגרת מעין זו, והממשלה רשמה לפניה הודעה זו.

כן אני מציע לפרסם: "הממשלה שבה ומודיעה כי בהתאם להחלטת הכנסת, מדיניותה היא, כי הפתרון היחיד להשגת שלום-קבע במזרח-התיכון הוא בכריתת חווי-שלום בין ישראל ובין מדינות ערב. חווי-שלום אפשר להשיג, על-פי הנוהג והמשטר הבין-לאומיים, רק במשא-ומתן ישיר."

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

השר בגין אמר שהוא במצב רוח מרוסם, אני יכול לומר שאני במצב רוח לא טוב, כיוון שהסערה הזאת שנתחוללה במשך השבוע האחרון בעתונות הישראלית וברעת הקהל העולמית, כפי שהועברה מכאן לרעת הקהל העולמית, וכאשר הציגה את ממשלת ישראל ואת שר החוץ כאילו הוא "מכר את הבכורה" ליארינג והתכחש למה שהממשלה החליטה במדיניותה - הרעש הזה לא מגיע לנו. לא כך היה צריך לטפל בזה. אפשר היה לבוא בצורה קולגיאלית לברר זאת.

אני יודע שבהזדמנות אחרת, כאשר נאמרו דברים חריפים כלפי ראש הממשלה, אשר השר בגין שכך לא מדברים.

אין שום סיבה ליצור את ההרגשה הזאת, של פאניקה ודכאון, בעם הזה. לפי דעתי, צריך להיות חוש של פרופורציה בהצגת העניינים.

אני מבין, אילו היתה מתקבלת פה החלטה על-ידי רוב חברי הממשלה, לכרות שלום עם ירדן תמורת ויתור על שטחים, והשר בגין אינו מוותר על שעל אדמה אחד, והוא היה רואה בזה דבר טראגי, והארץ היתה רועשת - אז אני מבין שיש לו "קייס", והיינו יודעים על מה מתרגשים ועל מה גועשים. במקרה זה אינני יודע מדוע התעוררה הסערה בצורה כזאת.

יש מקום לויכוח. אני מודה שהיה כאן מישגה גורא. אחרי שנשלח המכתב הזה, יכול היה שר החוץ ביום ראשון, לאחר התייעצויות בשבת, לבוא לממשלה, ואני מניח שהיה מקבל אישור לדבר על-ידי הרוב המכריע של חברי הממשלה. אבל בגלל זה שהיה מישגה נוהלי, לא צריך להציג את שר החוץ כמוקד באינטרסים של המדינה, וכך זה הוצג באופן כללי, גם מבחינת כבודו של שר החוץ וגם מבחינת כבודה של הממשלה, אם כי היו למדיניות הישראלית הישגים כבירים בשנה זו. יש צורך בחוש פרופורציה, בהצגת העניינים.

המטרות בלוד היו לא רק נגד אבן, אלא הן היו גם נגד השר בגין וגם נגד השר יוסף ספיר, ונגד הקואליציה.

אני רוצה להביע מורת רוח מהצגת העניין בצורה כזאת כלפי העולם כולו. אני מסכים להצעה שהוגשה כאן, אבל אני מציע שתהיה הודעה נוספת, אשר תזכיר את ההודעה של השגריר חקוע, אשר נתפרסמה בעולם, ולא זכתה כאן לפירסום מלא. צריך לדאוג לפירסומה המלא.

ההודעה שציטט כאן השר בגין, זו הדלפה מקאהיר, של הודעה בשם יארינג ולא בשם ממשלת ישראל. ממשלת קאהיר הדליפה זאת, אז אנחנו צריכים לחולל כאן סערה כזאת? זו הצלחה גדולה של ממשלת קאהיר. "מגיעה לה ברכה" שהיא יכלה להביא את ממשלת ישראל לידי מצב-רוח כזה.

מה שהשגריר תקוע אמר, אי-אפשר לטעון נגדו, כי הוא אמר זאת בעצם הימים האלה, בזמן הדיונים במועצת הבטחון. למלה הזאת - ACCEPTANCE - אפשר לתת את הפירוש ששר החוץ נתן עשר פעמים ליד שולחן הממשלה. אני שמעתי את זה וחזרתי על כך. אמרתי שהוא תמיד הזכיר שהוא נותן את הפירוש להחלטת מועצת הבטחון, ש-IMPLEMENTATION של ההחלטה, פירושו -- PEACE-TREATY.

קודם יישבו ליד השולחן למשא-ומתן, יהיה חוזה-שלום, יהיו גבולות מוסכמים, אז הצבאות יסוגו לגבולות החדשים. כמה פעמים זה נאמר? אינני מבין למה אסור לנו לפרסם פירוש זה. אני חושב שזה לטובה, שלא יחשבו שאנחנו מקבלים את ההחלטה כפי שאחרים מפרשים אותה. יש פירושים שונים. מצרים מפרשת אותה אחרת, אנחנו מפרשים אותה אחרת. מצרים אומרת: קודם כל חיסונו, ואנחנו אומרים: קודם כל נשכ.

לבן אני מציע לתת פירסום לדברי השגריר תקוע במועצת הבטחון, כי פה נחפרסם רק הקטע, שמקבלים את החלטת מועצת הבטחון בשלימותה, אבל פה, בעתונות, לא נחפרסם הנוסח כולו, וזו היתה הסיבה לסערה סביב הודעתו של השגריר תקוע יש אצלנו בכלל נוהג משונה. קודם כל נותנים למישהו "מי שכירך" גדול, כאשר הוא נושא נאומים טובים, ואחר-כך מקללים אותו.

ברצוני לומר עכשיו ברוח הטובה ביותר, ליד השולחן הזה יש שתי דעות. ישנה דעה אחת, שלפיה רוצים להגיע למשא-ומתן על שלום, וגם אני יודע שלא יכון שלום בלי ויתורים. וישנה דעה שניה, וזה בעצם היסוד, שאינה רוצה להגיע למשא-ומתן על שלום, ושנשב בקווי הפסקת-האש.

בעלי הדעה הזאת חושבים שהעולם מתרגל לישיבה הזאת שלנו במקומות ועל-ידי כך תיווצרנה עובדות. בעצם כל מה שאמרת, השר בגין, נובע מתוך החשש העמוק, שמא נגיע לשלום. שר הבטחון אמר פעם שהוא חרד ליום שבו נגיע לדבר על שלום, כי נצטרך לשלם מחיר יקר.

שר הבטחון מ. דיין :

גם ראש הממשלה אמר שהוא חושש מהיום שנצטרך לשבת פנים אל פנים עם הערבים, כי נצטרך לשלם מחיר יקר.

השר מ. בגין :

אני מוכן שנשכ ונשלם מחיר יקר בעד השלום.
אני צופה ליום הזה, ואני חושב שכולנו צריכים לרצות בו. אנחנו פה מחולקים עמוק מאוד, אבל אין שום סיבה שנתקוף אחד את השני, בטרם הגיע הזמן, על נוסחאות לא שלנו.

השר י. ספיר :

זו כל הנקודה.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

הנוסחה של תקוע, זו נוסחה שאתה אינך יכול לטעון

נדרה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

היא נאמרה בלב מועצת הבטחון, בזמן הדיון, ולא

בקאהיר.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

לכן אני מציע שאנחנו נקבל את ההחלטה הזאת. אבל אני מציע לשר החוץ לקבל את התיקון שהצעתי, שתהיה תוספת, כיצר אנחנו מפרשים את החלטת מועצת הבטחון. זה חשוב, ומותר לנו לעשות זאת, בעיקר אחרי ההדלפה הזאת מקאהיר. אני חושב שזה נחוץ. אני מציע לקבל את הצעת שר החוץ בצירוף שני התיקונים שהצעתי.

שר המשטרה א. ששון :

ב-1919 עליתי לארץ, ומאז ליוויתי את המאבק של היישוב, שנתיים אחרי הצהרת בלפור ועד קום המדינה, ובמשך עשרים השנה שאני יושב במוסדות לאומיים, אני רוצה לומר לכם, שלא אחת נהנינו במאבקינו, מעמדתם של הערבים. אל נא נעשה את השגיאה הזאת עכשיו. האם אנחנו בשביל איזה ענין נוהלי פרוצדוראלי, שבטעות לא הובא לממשלה או כן הובא, ניתן לערבים לזכות מהענין הזה? כי אם אנחנו נדחה ונאמר שאנחנו דוחים את החלטת מועצת הבטחון, פירוש שכל העולם יעמוד נגדנו.

השר מ. בגין :

מעולם לא היתה הצעה לרדות אותה, ההצעה היתה רק לא להשתמש במלה ACCEPTANCE.

שר המשטרה א. ששון :

כאשר שר החוץ אמר בדבריו, שאיש מאתנו לא חשב לפני שנה, שכעבור שנה נסיף לשבת במקום שאנו יושבים, קרא השר בגין קריאת ביניים, שלא כולם חשבו כך. כלומר, שהוא כן חשב כך. אדוני (לשר בגין) גם אתה לא חשבת שנעמוד באותו מקום. אתה וראי זוכר ישיבה אחת שבה נתנו הנחיות לשר אבן, ושם דיברנו על פירוז סיני ועוד כמה דברים. אנחנו עכשיו דורשים אותם הדברים שבזמנו נתנו אותם כהנחיות לשר החוץ. אדם טשנה עמדה לפי

הנסיבות ולפי ההסתברויות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הכוונה היא שצריך להיזהר, ולא להגיד "אף אדם".

שר המשטרה א. ששון:

בהנחיות האלו אמרנו אז: פירוש סיני, תיקון הגבול בגולן - אנחנו מסכימים לזה היום? היו דברים כאלה. אנחנו צריכים להכניס שינוי רק בהחלטה שלנו. ההחלטה של מועצת הבטחון אומרת שניאחז בשני הדברים, ניאחז בגבולות, אבל ברור, שאם נשכ אתם, לאחר שנחתום הסכם שלום, אם יהיה מקום לסגת - נסוג מאותו מקום שעליו הסכמנו. זה מה שאומרת החלטת מועצת הבטחון. אז מה אנחנו מפתחים כל כך? אנחנו צריכים לתת לערכים אפשרות שהם יופיעו בעולם כמקבלי ההחלטה ואנחנו לא?

אני מקבל את הצעת שר החוץ עם תוספת אחת, וזאת כדי ללכת לקראת השר בגין, בפיסקה הראשונה שר החוץ מתייחס להודעות של נציגים מוסכמים ולמה שהתפרסם על-ידי סוכנות הידיעות הצרפתית. אני מציע את זה להוציא, ולהוסיף שישראל לא נתנה את הסכמתה למה שהורלף על-ידי קאהיר.

שר החוץ א. אבן:

אני מסכים.

שר המשטרה א. ששון:

היה רצוי שהודעה זו תהיה על-דעת כל השולחן הזה, כדי להתחשב במה שרוצה השר בגין, אני מציע לתקן את ההודעה בצורה זו.

לאחר שנגמור את הדיון בנושא זה, עלינו לקיים באחת הישיבות הבאות דיון על מה ששר החוץ מסר כאן, על הפגישות עם המלך חוסיין. דבר זה מחייב דיון.

ד"ר י. ספיר :

ברצוני להגיד לשר קול, הוא מדבר על איזה דבר והוא העביר את החוט של הדבר מהשר בגין אלי, אני קובע, שאם מישהו ימצא עתון שבו נאמר בשמי, גם לא בשם השר בגין, ציטטה מהדברים שאנחנו מדברים עליהם - אנחנו ניתן את הדין.

שר האוצר פ. ספיר :

איך בכל-זאת זה הגיע לעתונות?

ד"ר י. ספיר :

אני לא אחראי לראשי המפלגות שמביעים את דעתם, אתה לא אחראי לאנשים ממפלגתך, ואני לא אחראי לאלה ממפלגתי. אני יושב פה ליד השולחן ומביע דעה, ואם בחוץ אומר דבר בניגוד למקובל - לעתה עתה לא עשיתי זאת - אחבל בדיון, אבל לא יכולים לשלול את חופש הדיבור.

ראש הממשלה ל. אשכול :

זה בכל-זאת משונה ורע, כי בדרך-כלל המפלגות שולחות לממשלה את האנשים המרכזיים שלהן.

ד"ר פ. בגין :

לא חמיר, במקרה שלנו זה לא היה כך.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בכל-זאת, זו עניינות יפה מאוד, אחר-כך באים אנשים ואומרים שגם הם מנהיגי המפלגה, ומותר להם לדבר, וזה דע מאוד.

ד"ר י. טפ"ד:

אני מבקש לרשום לפרוטוקול, אינני מנהל את הויכוח בחוץ, מתוך לשאלות וראיונות, והשאלה אם דבר זה חל גם על מאמר שייכתב בעתון. כל הדבר הזה, כאילו יש כאן ריב אישי בינינו ובין שר החוץ בענין פרוצדוראלי, אני יכול להסכים לדעתו של שר החוץ או לא להסכים, אבל לא זו הבעיה. אינני מדבר על הודעת השגריר תקוע בנוסחתה המלאה במועצת הבטחון. גם אני לא ראיתי את הנוסחה המלאה עד אתמול. קודם-לכן נתפרסם רק הקטע הראשון מדבריו. כאשר שומעים את ההודעה של תקוע במלואה, יכולים להתווכח עם זה, אבל על זה לא מרעישים עולמות. היו גם נאומים של ראש הממשלה ושל שר החוץ שלא תאמו דבר זה. אתה לא יכול לבוא ולומר: "היות והשחמשת בפיסקה זו-וזו, אני תובע" אינני יודע מה מדובר היום על מיסמך מסויים. אני הקדשתי כמה שעות, ישבתי ולמדתי את כל הפרוטוקולים, והתברר לי דבר אחר, שמחוץ לשלב מסויים, שאני לא מצאתי אותו באופן ברור בפרוטוקול, היה ברור על-פי הודעת יארינג עצמו, שהוא אינו מבקש לכך גושפנקא, לא שלנו, לא של ירדן ולא של מצרים. הוא הודיע: "זה הפירוש שלי". אני יכול להבין, אילו אני הייתי מתווך - הייתי עושה 'טריקים'. אתה טוען דבר אחד, אחר טוען דבר אחר, אתה מפרש אותה החלטה של מועצת הבטחון שהיא קיימת. אנחנו אף פעם לא החלטנו לדרוש מהאוי"ם למחוק החלטה זו מתוך הפרוטוקול. אתה נותן לזה פירוש אחד, השני נותן פירוש אחר. אתם, כתוצאה מזה, אינכם יכולים לשבת אחד ליד השני, אני אתן פירוש שלי, ואכריז שזה הפירוש שלי, ואני מוכן להודיע ברכים שזה הפירוש שלי. על-יסוד הפירוש הזה אני מזמין אתכם לשבת.

הוא רצה על-ידי זה לפתוח לעצמו פתח, שהצדדים יתחילו לשבת על-יסוד בסיס מסולף מבחינת תפקידו של מתווך. לא אניד שהוא "פקידון", בעיקר שהוא אומר זאת בגלוי, אבל נתקבל הרושם, כתוצאה מהפירסום, שזה פירוש שלנו, שאנחנו קיבלנו זאת כפירוש להחלטת מועצת הבטחון, בה בשעה שכל הזמן, אחמול והיום, אף אחד לא השולחן הזה לא הודיע זאת, לא שר החוץ, לא ראש הממשלה ולא מישו אחר, שזה הפירוש שלנו להחלטת מועצת הבטחון. להיפך, אנחנו הודענו במפורש מה הפירוש שלנו להחלטת מועצת הבטחון, ובחנאים של הפירוש שלנו אני מוכן להתקדם. אפשר להגיד "ברוח ההחלטה", "בהתאם להחלטה", הפירוש שלי הוא בעיקר לגבי דברים מהותיים. איך אני אניב? באותו דגע שנשאר נטל כזה, שיש כאילו הסכמה לדבר שאני שולל אותו, אני נמצא במצב נבוכך.

לגבי ההמשך, כרגע שייאמר שזה לא מה שאנחנו הסכמנו, אלא זו נוסחה של יארינג - נחה דעתי, כל זה מונע על-ידי ההרגשה התת-הכרתית, שלא רוצים להגיע לשלום. אני מכיע את דעתי-אני, אני בעד שלום. אינני יודע איזה מין הסדר ייצא, כאשר יישבו וידונו על ענין השלום. אולי יש לי רעיונות אחרים. אני מחפש כל מיני דרכים, כדי שהבטחון יהיה שלם ובכל-זאת נוכל לחיות. אחם יודעים שאינני מאמין בשלום, אלא אם מדינת ישראל כזאת או אחרת תהיה חלק בלתי-נפרד מהמזרח התיכון. אם לא, החוזה יהיה פיסת-נייר, איך עושים זאת - אינני יודע כרגע זה (השר א. אבן): לא על-ידי

שר החוץ א. אבן:

לא על-ידי סירוב להיפגש.

ד"ר י. ספיר:

אנחנו לא התנגדנו לפגישה עם חוסיין, אבל התנינו שני חנאים. לאחר שלא נתקבלו שני החנאים, מה עשינו? ביקשנו להכיע אי-אמון? קיבלנו עלינו את הדין. לא אמרנו שום דבר. אין כזה שום פסול, כל זמן שזה

במסגרת החדר הזה ולא רואים בזה דבר שעלול לגרום נזק.

עוד הערה לשר קול. אני יוצא מנקודת השקפה שבהתקדמות הפרוצדורלית יש גם סכנה מהותית לאלה שרוצים את הדבר לשמו. גם אם אני אקבל את דעתם של המתונים ביותר, אם אני אלך בדרך זו, שבמציאות, אפילו של 1968, אקדים ולמעשה ארוץ לצד השני, ואני כמובן אומר "לא" פה תלך חזרה...

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

מי אמר זאת?

דוד י. ספיר :

אני אומר שהופכים דבר זה ללהיטות, ואפשר לפרש זאת, שלא נגיע לשלום. כדי להגיע לשלום, אני חייב לשקול כל צעד שאני עושה, כדי להגיע לשלום בר-קיימא. בלאו-הכי אנחנו יודעים שניתקל בבעיות שלא נסכים להן, וזה יביא לידי התפוצצות. כדי שלא נגיע לעובדה יותר רחוקה מזו, חייבים במשא-ומתן, אבל לא חייבים להתחיל מזה. אתה לא תסכים שבמשא-ומתן יתחילו מהסוף. ישנה עמדה מסוימת, אם אני מתחיל מהעמדה הזאת לפני שיש לי מיקוח, איבדתי את כל הענין.

בענין זה של המיסמך של יארינג, יש צורך בהבהרה ברורה, אחרת כל הענין ייטשטש. אינני יודע, מדוע בהודעה זו צריך להסתמך על ההודעות של הנציגים המוסמכים.

שר החוץ א. אבן :

אנשים מדברים באו"ם.

ד"ר מ. בגין :

מדוע צריכה הממשלה לאשר הודעות של נציגים מוסמכים? אם הם מוסמכים - לא צריכים לאשר.

שר החוץ א. אבן :

כי יש כאלה שאומרים שההודעות הן בלתי-מוסמכות.

ד"ר מ. בגין :

אני אומר שהן בלתי-מוסמכות על-פי הפרוטוקול של הממשלה.

ד"ר י. ספיר :

זה לא ברור, ולדעתי זה לא מתקשר עם הרישא. הדגש הוא על מיסמך מסויים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני חוזר ואומר, שהדברים של השגריר תקוע הופיעו ברגע מסויים וחשוב במועצת הבטחון.

ד"ר י. ספיר :

אבל פה צריך לתקן זאת.

שר הבריאות י. ברזילי :

ההודעות של שר החוץ ושל השגריר תקוע, בלי לשנות את מדיניותה של ישראל, ובלי לסבך את ישראל, חילצו אותנו ממלכודת כבדה ומדטוניזציה במעמדנו הבינלאומי. אני משתומם שהשר בגין, שהיה עכשיו בתוך-לארץ וחוזר במצב רוחם מרומם.

ד"ר מ. בנין :

אספתי הרבה כסף בשביל מדינת ישראל.

ד"ר הבריאזות י. ברזילי :

זה אפשר בכל מקום, אבל דווקא כאשר מצב-הרוח הוא מדוכא, נותנים כסף. אבל זה לא שייך לענין. אני יודע שזו הרגשתם של רבים, בייחוד אלה שנפגשים עם ידידים שלנו, יהודים ולא-יהודים, שהמצב שלנו בדעת הקהל האוהדת, אינו כמעלה, לעומת שלושה-חמישה החודשים האחרונים.

הערה שניה, המסע העכור שבאן מתנהל נגד שר החוץ, הוא בעצם לא על מישגה נוהלי או מתהל נוהלי, זה ויכוח נוקב עם המדיניות הבסיסית של הממשלה, שלוקחת בחשבון ויתור על שכל. אינני יודע כמה בעת, אבל יש ויתור על שכל.

הערה שלישית, נדמה לי שהשר בנין, איפה שהוא, אינו מדויק כאשר הוא מוסר אינפורמציה על ישיבת ועדה הניסוח בשעתו, בין מה שהוא הציע ובין מה שהוועדה סיכמה. לא יעלה על הדעת שהוועדה שמעה את הסיכום של ראש הממשלה - IN THE SPIRIT OF THE RESOLUTION - ואפילו דבר זה לא יוכנס לדוקומנט של שיחה עם יארינג. אני הייתי בוועדה זו, ואני אינני זוכר דבר כזה. נדמה לי שהכרירה הממשית שלנו בזירה הבינלאומית עכשיו היא, בין קיומה של החלטת מועצת הבטחון כתבילה שלמה, לבין פיצולה לסעיפים והעמדת סעיף הנסיגה כסעיף ראשון נגדנו. זו הכרירה הקונקרטית

ד"ר החוץ א. אבן :

היא קונקרטית מאוד.

שר הבריאות י. ברזילי:

אם היא קונקרטית מאוד, אני חושב שעכשיו אנחנו נמצאים במצב שצריך להחזיק את החלטת מועצת הבטחון כחבילה שלמה באינטרפרטציה שלנו.

אני הצעתי זאת עוד לפני שהענין הזה היה חמור כמו שהוא חמור בשבועות האחרונים, אולי הקדמתי, ואולי לא הייתי ער לענין זה, גם שר החוץ התווכח אתי על תפישה זו, נדמה לי שהיום, האלטרנטיבה היא אלטרנטיבה של גיוס דעת-הקהל, הצעות ולחצים בכיוון של פירוק ההחלטה הזאת והעמדת הדיון מחדש, של נסיגה כדבר ראשון.

מתוך כך אני חושב, שמה שהודיע משרד החוץ בענין ההורעה המצרית, זה בסדר וזה מספיק, לא צריך ליצור עכשיו דוקומנט שיחפרש כנסיגה שלנו מהסכמה שנתנו אותה. לא נתנו את הסכמתנו למה שהתפרסם, ולא צריך לתת פירוש למה שהסכמנו. מספיק מה שאמר משרד החוץ. או שניתן את הנוסח המלא: הסכמנו לזה, ולזה לא הסכמנו. אבל אינך יכול לתת נוסח מלא, ואני חושב שאם אי-אפשר לתת את הנוסח המלא - אין טעם להוציא צימוק ממה שהם פירסמו, לפני שיארינג חזר מיוזמתו לפירסום הזה.

לדעתי, הסכימה ישראל להחלטה זו, לא שונה דבר במדיניותה, הוא היה צעד חייב-המציאות, אחרת היינו גוזרים על עצמנו ניתק משורת גורמים אזהדים שיש לנו ענין וקשר אתם.

בקפאון הזה של הממשלה, לגבי ההכרעות היסודיות - ואני חושב שאנחנו מוכרחים להכריע בנקודה היסודית, אם זה נכון מה שאמר שר החוץ, שהפגישות שהתחילו במאי יכולו להתחיל בנובמבר, ולפי דעתי הזמן לא פועל לטובתנו, אני חושב שזה לא טוב, שאנחנו דוחים את ההכרעה, ונגיע אליה לא בכשלות, אלא בבהילות.

על-כן אני מקבל את ההצעה שהוצעה, בלי התוספת שהוצעה על-ידי השר ששון. אילו זה היה תלוי בי - הייתי אומר אני משבח את התופעה של שר החוץ, של משרד החוץ ושל השגריר תקוע, ומאשר את הופעתם בכל הסוגיה הזאת, שעמדה עכשיו במחלוקת גם כאן וגם בציבוריות.

שר הפנים מ. ח. שפירא:

הימים הבאים לקראתנו עלולים להיות לא-קלים ביותר, וזה מחייב אותנו להקפיד הקפדה גמורה בקבלת ההחלטות שלנו, בעיקר ההחלטות הללו, שאנו מקבלים, יקבלו את אישורן על-ידי הממשלה. אם לא נעמוד על זה - אינני יודע לאן אנחנו עלולים להגיע, טוב שזה יהיה כך, ואז לא יוכל מישהו לומר: "הענין נעשה בלי ידיעתה". אני מבין שיכול להיות דבר בלי הסכמה, אבל בלי שחבר הממשלה יידע על מה שמדובר - זה לא ייתכן.

כאן ברצוני לומר לידידי השר בנין, שלדעתי הוא יצטרך לעמול הרבה, למען להסביר משום מה הוא לא מצביע בעד הצעה זו שהציע שר החוץ, כי החלטה זו מחזירה את המצב לקדמותו, מאותה בחינה ביחס לפירוש שלנו להחלטות הללו שנתקבלו על-ידי מועצת הבטחון. אם אתה תבוא עכשיו בהצעה שלך, או שתצביע נגד זה, הרי אתה עלול להעמיד תחת סימן שאלה בכלל אם אנחנו עומדים על העניינים שלנו, או שיש כאן נסיגה, וזה לא לטובת הענין (השר מ. ח. בנין): אבל היא ישנה וצריך לסגת ממנה) - יש כאן מכתב הבהרה ביחס לדברים שנאמרו, וזה הולך באותו כיוון שהממשלה החליטה וכי שזה בא לידי ביטוי בדברי ראש הממשלה ושר החוץ בכנסת. אנו צריכים לקבל זאת לדעתי, בהצבעה כללית, כי אחרת אנו עלולים לקלקל מה שאתה רוצה לתקן.

לבסוף, אני רוצה לומר: יש דברים משונים. היחה לנו ישיבה עם ראש הממשלה בביתו, היה שם מספר אנשים מצומצם ביותר, והיום יש כל הענין בעתון "מעריב". ושם נאמר ביחס אלי, שאני הודעתי כך וכך, ואני כבר רצייתי להצביע על ענין זה עוד לפני שלושה חודשים.

שר הכריאות י. ברזילי:

מה הודעת?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני אז דיברתי על ההצעה של גולדברג, שאנחנו נפרש את ההחלטה לפי הפירוש שלנו. לו לפחות אותו מדליף היה מדייק בדברים, אבל הוא גם מדליף וגם מסלף! היות ואני מניח שחיה הרלפה גם מכאן, אני מבקש שידליפו בדיוק מה שאמרתי... אני אמרתי שאני הייתי מוכן להצביע בעד ענין זה בתוך הממשלה, לפי הצעה גולדברג, ולפי הפירוש שלנו, איך אנו מקבלים את ההחלטה, ולא באופן אחר. אני באמת לא יודע לאן אנו מגיעים בדברים כאלה, שגם ממסיבה כה מצומצמת העניינים נמסרים בעתונות, או השתיקה היא כנראה הדבר היפה ביותר שאפשר להגיע אליו במדינת ישראל.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני אעשה זאת בדרך של הצעה תיקונים להצעה ההחלטה. אני מציע במקום "להשגת הסדר של שלום..." לכתוב: "לכינון שלום"

שר החוץ א. אבן:

"למען כינון השלום".

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני מציע להשמיט את הסיפא של הפסקה הראשונה על המהלכים המדיניים וההודעות של נציגים מוסמכים. היות ויש לנו הודעה על המהלכים, שר החוץ השיג מה שהוא רוצה, למה צריך להדגיש במיוחד הודעות ומהלכים מדיניים שלא פורטו? או שמוטרים הודעה מדינית, או שמפרטים, לא צריך לחייב את

הממשלה בדרך זו. מספיק שמדובר על מגעים.

אם תחקבל הצעת השר ששון, להוסיף את ענין יארינג, אני חושב שחשוב להכניס את ענין ההכחשה, אפילו אם ההכחשה היא ביחס לנוסח לא-סופי. זה בכל-זאת צריך להיות.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני לא בעד זה.

שר הדתות ז. זרדהפטינג:

הייתי חושב שכוחה של ההחלטה הזאת הוא בקיצורה, והיא צריכה לחזור רק על הדברים הנחוצים גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ. משום-כך אני חושב, שאפשר להשמיט את הפיסקה השניה, כי אני רואה את הפיסקה השלישית כחשובה מאוד. הזכרת נאום ראש הממשלה ונאום שר החוץ אינה מוסיפה כלום.

שר החוץ א. אבן:

אלה שני הנאומים העיקריים אחרי קבלת ההחלטה במועצת הבטחון ב-22 בנובמבר 1967, בהם אמרנו שמדיניותנו תוסיף להיות: משא-ומתן, הסכם שלום וכו'.

שר הדתות ז. זרדהפטינג:

זאת אתה אומר בפיסקה השלישית, אז אין צורך

בפיסקה השניה.

שר הבריאות י. ברזילי:

זה לא פוסל.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מבין שמקבלים את התיקון. שיאמר "למען כינון השלום"; ובמקום "המחלכים המדיניים וההודעות", אולי נאמר "ההודעות המוסמכות של נציגיה".

שר התחבורה פ. כרמל :

אני רוצה קודם כל להעיר לנוסח שהוגש לנו, כי לפי דעתי יש הכרח להתייחס לענין הזה של החלטת מועצת הבטחון. אי-אפשר להימנע מכך בשלב זה, נוכח הויכוחים שהיו בציבור, אי-אפשר להתעלם מהפירושים שניתנו לענין בחוק, ולא להתייחס לזה.

אני חושב שאפשר לעשות זאת באחת משתי דרכים, או בדרך, כפי שמסר פה בדבריו שר החוץ, להדגיש מה שידוע לנו על יארינג, או בדרך אחרת - על-ידי כך שנביע במסמך הזה נכונות לדון עם מדינות ערב במשא-ומתן ישיר, גם בהחלטות מועצת הבטחון מ-22.11.67. על-ידי כך יש גם נכונות לדון, וגם משחמע מזה שכל עוד לא דנים - אין להפריד. אנו מקבלים החלטות אלו באופן כולל ומקיף. או זה או זה, אבל אין אפשרות שלא נענה לענין, אם במיסמך הזה, בהודעה זו של הממשלה, לא תהיה התייחסות להחלטת מועצת הבטחון.

אני חושב כשר החוץ, שמוצדק לסכם בחיוב את השנה שעברה, מבחינת המאבק המדיני. עלינו לדעתי להביע סיפוק על מה שנעשה בתוך הארץ, תודות למאמצים שנעשו על-ידי שר החוץ ועובדי משרד החוץ, ובגלל הנתונים האובייקטיביים, שזו הייתה המלחמה השלישית שאנו הותקפנו בה במשך עשרים שנה היינו נתונים ביחסי איבה ויחסי מלחמה והחלטתה הנחרצת של הממשלה, שלא לסגת, עד לחוזי שלום, מה שלא קרה ב-1948 ולא קרה ב-1956.

אבל יש לדעתי יסוד לדאגה גדולה ביתס לעתיד, ואינני רוצה עכשיו להיכנס לפירוט הסיבות לדאגה זו, אני רק סבור שאנו חייבים להשתין את עמדותינו, נוכח המאבק הצפוי לנו. עמדותינו התגבשו בשלושה דברים עיקריים: א) שלא תהיה תזונה מקוי הפסקת האש, בטרם יהיה הסדר של שלום. רומני שהעמדה הזאת שלנו קיימת ועומדת איתנה גם בעיני העולם; ב) החלטנו בדבר משא-ומתן ישיר, כדרך לשלום עם מדינות ערב, או עם אחת מהן, כדי להגיע לשלום, ולא במשא-ומתן עקיף, ולא בתיווך, שאין בהם הכרה בקיומה של מדינת ישראל; ג) הנכונות לדון במשא-ומתן ישיר, בכל נושא שמדינות ערב יעלו, כולל החלטות מועצת הבטחון. אני רוצה להדגיש את שני הסעיפים האחרונים, כי בכל מה שנוגע למשא-ומתן ישיר ולעמדתנו להחלטת מועצת הבטחון, חל לפי דעתי עירפול מסויים, דבר שעלול להביא אם לא נגדיר אותה מחדש, ללחצים מחודשים נגד ישראל. כל המושג הזה של לוח-זמנים, שבפניו אנחנו עלולים לעמוד, צומח מהערפל הזה. אני חושב ששר הבריאות טועה טעות גדולה, דווקא הורעה על נכונותנו לקבל את החלטת מועצת הבטחון מובילה ללוח-זמנים ולתביעה מאתנו לסגת. עמידתנו על נכונות לדון בכל נושא באופן כולל, רוחה את הפירוק הזה. אני סבור שיש צורך להעמיד את הדברים האלה על בהירותם מחדש, נוכח הערפל הקיים סביב זה בזירה הבינלאומית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הייתי מציע לך לחשוב, אם זה צריך להיות היום

דווקא.

שר התחבורה מ. כרמל:

לא. מה שהצעתי לגבי הנוסח, צריך להיות היום.

שר הבטחון מ. דיין:

יש לי חמש הערות קצרות מאוד.

קודם-כל ביחס לנוסח, אני רוצה להציע שינויים

אחרים, אבל אינני חושב שאנו מנסחים אותו כאן סופית.

בענין האיום הרוסי, זה הדבר החשוב ביותר והמסוכן ביותר שיש לנו. איני שייך לאלה המקילים בו ואיני מוכן לומר שבשום חנאים שהם אין אפשרות שהרוסים מוכנים להתערב כאן בכוח. יש חברים ליד השולחן הזה המניחים בוודאות שזה לא יקרה. איני נמנה על אלה. אבל אני התקוממתי, כאשר הדבר הזה הוכא הנה בצורה זו לשולחן. כלומר, באיום החרף ביותר מהמיסמך הפחות רציני, ולא תוך כדי דיון לענין. אלא אם מותר לומר בתור תפאורה, אבל תפאורה הנותנת אור לא אמיתי. המיסמך הזה הוא לא לפרוטוקול ולא איזה שהוא מיסמך בין גרצ'קו והצרפתים, אלא מה ששגריר מצרי מסויים באחת מארצות אירופה אמר למי שאמר, ונוסף למה שהעיתי תוך כדי הקריאה, האומר שאם מועצת הבטחון לא תחליט, אז רוסיה תפעל. יש שם פסקה שניה מעידה על בעל המיסמך והאומרת שצרפת הבטיחה שהיא תצרף משלוח שלה אל הכוחות הרוסיים....

שר השיכון ט. בנטוב:

לא נאמר כך.

שר הבטחון ט. דיין:

קראתי את כל המיסמך. אני בשביל זה ימקבל משכורת", ומדי פעם בפעם אני מביא הנה את עניני הבטחון. את הענין הרוסי איני מצניע. במיסמך הזה נאמר, שלרוסים יש גם הבטחה צרפתית שהם יצרפו כוחות שלהם אל חיל המשלוח הזה. אני בטוח ששר החוץ אינו מניח שהצרפתים יצרפו את הכוחות שלהם.

שר החוץ א. אבן:

אני שולל את כל המיסמך הזה. רשאים אנשים להיות רגישים אם אר"ם יקבל החלטה, והסובייטים יפעלו.

שר הבטחון ט. דיין:

אני אולי חושש יותר ממך לאפשרות שהרוסים יתערבו על רקע של החלטת מועצת הבטחון בענין סנקציות. אולם המיסמך הזה הובא הנה היום לא בהקשר של בירור שאני תובע, כי תמיד יהיה יסודי.

ועכשיו שאלה נוהלית. אין לי ברירה, אלא לומר מה שאנו חושב בצורה חברית ביותר. בישיבה הקודמת אמר ראש הממשלה שהוא איננו רוצה שיוליכו אותו באף. אני מקבל שיש אפים שונים ויש אפים שהם שווים יותר. גם אני איני רוצה שיובילו אותי באף. איני פוסל את האפשרות שיציעו הצעה כזו כמו שהעלה השר ברזילי. הממשלה יכולה להחליט ולהכריז שהוא מקבלת את החלטת מועצת הבטחון על הפירוש שלה, אבל אז, בבקשה להביא הצעה כזו לשולחן. אנחנו עוסקים פה בדברים רציניים ביותר, מה שאני טוען בנושא הזה מן הבחינה הנוהלית: אני מצטרף לנוסחה שאמר ראש הממשלה בפעם הקודמת ומבקש שדברים כאלה יובאו בדלת הראשית. הדבר היחידי שאני מעיר בענין זה הוא הערה חברית לאנשים העובדים בנושא יחד.

אני תומך בהחלט בהצעת שר החוץ, שבענין המשא-ומתן עם ירדן נגיע לדיון מהותי, כדי שנדע איפה אנחנו עומדים ומה אנחנו אומרים. הגיע הזמן לכך.

עכשיו הערה אחרונה ביחס למה שאמר שר החוץ ביחס למיסמך הזה של יארינג. לא אומר מלה, שאני הייתי מציע להסכים, לקבל או לשנות. אבל המיסמך הזה איננו היום אופרטיבי. מה שאנו הצענו, הם לא קיבלו, או פסלו, ירדן פסלה, יארינג אמר שלא קיבלו. המיסמך הזה של ה-10 במאוס היום איננו אופרטיבי. יארינג מודיע לאו-תאנט והוא מודיע לנו שהוא מודיע לאו-תאנט, שישראל אמרה שהיא מסכימה. הוא אינו מודיע לאו-תאנט מבלי לומר זאת לנו, אלא אומר לנו: אני מודיע זאת לאו-תאנט. אומר שר החוץ: משום ששינוי וכחבו

ו"בישלו", המיסמך הזה איננו קיים ואיננו אופרטיבי; אם וכאשר הדבר הזה יהיה אופרטיבי, כלומר כאשר יארינג ירצה להחיות את "העצמות היבשות", או הממשלה תדון ותחליט אם היא מסכימה לכך או דוחה. עד כאן נדמה לי שאין שתי דעות. אבל פה באה מלה שהשתמש בה שר החוץ, ואני מציע לשנות. הוא אמר: או הממשלה תדון אם לאשר זאת או להיחלץ מזה. אילו על זה הייתה הצבעה, הייתי מצביע נגד זה. אם על זה תהיה הצבעה, אני מצביע נגד זה. ההערה הנוהלית שאמרתי - אמרתי. הענין הזה אינו קיים ואיננו אופרטיבי. אילו שר החוץ היה אומר, אם וכאשר יתעורר הדבר הזה, יבוא לשולחן הממשלה אם תרצה - תקבל אותו, ואם לא תרצה - תדחה אותו - נחה דעתי. אין זה היינו-הך עם מה שאמר.

אלה ההערות שרציתי לומר, ועוד אביא את ההערות

שלי כאשר הדבר ינוסח סופית.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

הערה קצרה מאוד באזני ועדת הניסוח: אני מחשיב באופן יוצא מהכלל שבתוך הדוקומנט הזה יהיה הניסוח שנתן שר החוץ ליארינג לגבי הענין הזה של החלטת מועצת הבטחון. זה נחוץ כלפי חוץ וזה נחוץ כלפי פנים. אפשר לשחק פוקר הרבה זמן בחוץ ואפשר לשחק במחבואים כלפי פנים. אחר-כך מבשיל זמן ומבשילות נסיבות, כאשר צריך לפענח גם כלפי חוץ וגם כלפי פנים, ויש להגיד מה שאנחנו חושבים בענין זה. טוב ששר החוץ מספר שהוא המציא את כל הניסוח הזה ליארינג. אני אומר שלא יהיה דבר האומר כי הנוסח של מצרים איננו נכון, אין זה ניסוח שלנו. אבל לא צריך להסתפק בזה. צריך לפי דעתי להגיד גם איזה דבר חיובי. ואני אומר זאת באזני חברי ועדת הניסוח - הדבר הזה יובא לממשלה, אני ממליץ שכל הקטע הזה ייכנס. אבל אני מבסס את זה עכשיו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

בעצם השעות האלה יושבת מועצת הבטחון ושוקלת אותנו לכאן ולכאן. אני הייתי מסכים שאבן יענה בענין זה וימצא דרך לוטר זאת מחר מחרתיים בתשובה לעתונאים. אולם יותר מדי להבהיר עכשיו דברים לאחר מה שאמר תקוע, דומי שזה אינו נחוץ בשביל הישיבות ההן שם. הייתי רוצה לראות כבר את סוף הישיבות שם.

דוד מ. בגין :

אני מבקש שההפסקה לא תהיה לחצי שעה, אלא שהממשלה תתכנס אם אפשר הלילה או מחר בבוקר. אני מבקש את סליחתכם. כפי שראש הממשלה וכל חברי הממשלה יבינו, בשבילנו זוהי בעיה קריינלית-יסודית. אם הממשלה רוצה במהירות להצביע, זו זכותה. אבל אנחנו שליחי ציבור, איננו אנשים פרטיים. אנחנו מבקשים לתת לנו רשות להתייעץ עם חברינו ושהממשלה תרחיק את הישיבה למחר בבוקר. אני חושב שזוהי בקשה לגיטימית. הפעם הראשונה שאנחנו משמיעים בקשה כזו בנקלל קריינליותו של הענין.

דוד י. גלילי :

אני רואה בחומרה רבה את דחיית הישיבה למחר - בשל שפע הפירושים השליליים, שיערערו את מעמדה של הממשלה בעיקר בזירה הבינלאומית. לכל היותר יש לעשות מאמץ ולקיים את הישיבה היום, על-מנת שעוד בזה הלילה תתפרסמה החלטות הממשלה ויורדע ברבים אם יש ממשלת ישראל איתנה שיש לה מדיניות שהיא אחראית לה.

דוד מ. בגין :

אני מבקש אם כן הפסקה עד לשעות הערב המאוחרות

בין 8-9.

שר השיכון ט. בנטוב:

אני מציע שהועדה תנמור עכשיו את הניסוח.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מתי זה ייכנס לעתון? קחו בחשבון שאנחנו

21 יהודים דברנים.

שר האוצר פ. ספיר:

לא פתחתי את פי, אז אינני בין 21 הדברנים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אז בחשע פתח את פיך.

שר הסעד י. בורג:

אולי יש נוסחה מאוחדת ואז אין צורך בישיבה

נוספת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

קבענו שתהיה ישיבה בחשע.

ד"ר ט. בנין:

אני מודה מאוד.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

בשעה 14:08

(הוחלט להמשיך בשעה תשע בערב).

.472

הצעת-חוק עידוד עליהראש הממשלה ל. אשכול:

בסדר היום ישנו סעיף שיש לו שייכות לעניני עליה וקליטה, וזוהי הצעת חוק שעליה עובד כבר שר המשפטים שבועות רבים אם לא אגיד חדשים. אני מאוד מעוניין שזה יגיע לכנסת בקרוב. אני מציע שועדה בת שלושה - ואם תגידו שתהיה ועדה בת חמישה חברים, גם כן לא איכפת לי - והיא תעבור על הצעת החוק יחד עם שר המשפטים ותסכם. תהיה זאת ועדה לעניני חוק לעידוד עליה. שר המשפטים מציע אותי, אני מציע אותו, יהיה גם יגאל אלון, יהיה גם השר ורהפטיג.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מציע שיהיה מישור אחר במקומי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

השר ישעיהו, האם יש לך חשק להיכנס לוועדה?

שר הדואר י. ישעיהו:

כרצונך.

מזכיר הממשלה י. עוזאי:

הועדה תחליט על-דעת הממשלה ותמסור את הצעת-החוק

לכנסת.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מצרף לועדה גם את השר קול ואת השר בנין או

ירוסף ספיר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

טוב, תהיה ועדה בת שבעה חברים.

מ ח ל י ט י ם, ליפוט כוחה של ועדת שרים לרון בהצעת חוק עידוד עליה, לאשר אותה על-דעת הממשלה ולהגיש להכנסת בהקדם.
הרכב הועדה: שר המשפטים - יור, והשרים: י. אלון, מ. בנטוב, ז. ורהפטיג, י. ישעיהו, י. ספיר, מ. קול.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אגב, שר החינוך, חוק הריפורמה שלך אינו עדיין

בכנסת.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

רק אתמול גמרו אותו, בשכוע הבא יהיה בכנסת.

473. נסיעת שר הפיתוח והתיירות

ראש הממשלה ל. אשכול:

שר הפיתוח והתיירות נוסע בשכוע הבא לצ'ילה, לנואטמאלה ולקוסטה-ריקה בעניני משרדיו וגם לייצג את ישראל בחגיגות שנת העשרים.

מ ח ל י ט י ס, לאחר את נסיעתו של שר הפיתוח והתיירות לצ'ילה, לגוואטמאלה, ולקוסטה-ריקה בענייני משרדיו ולפעולה למען מנבית החירום, החל ביום כ"ו באייר ש"ו (24.5.68), למשך שבועיים.

שר העבודה ימלא מקומו של שר הפיתוח והתיירות

בעת העדרו מהארץ.

474. התפטרות היועץ המשפטי לממשלה

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני רוצה למסור הודעה: קיבלתי בקשה מאת היועץ המשפטי לממשלה שהוא רוצה להתפטר מתפקידו החל מ-1 בספטמבר הקרוב. אני מציע לממשלה לקבל את בקשתו, אם כי אני כשלעצמי מצטער על הבקשה. הוא רצה ללכת עוד לפני שנה. השפעתי עליו שידחה את התפטרותו. אבל אין הוא רוצה להמתין יותר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה הדין? האם צריך להודיע על-כך לכנסת?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הוא שימש בתפקיד זה זה חמש שנים וחצי, הוא

חושב שזה מספיק.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

האם הוא חוזר לכס המשפט?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

בענין זה אדבר אתו. הוא אינו נוטה כל-כך לזאת.

שר הדואר י. ישעיהו:

האם הממשלה צריכה לאשר את קבלת ההתפטרות?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

כן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כי הוא יועץ לממשלה.

אם זוהי בקשתו ורצונו - זה כבודו.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מציע שבהחלטה יובע מלוא ההוקרה למילוי

תפקידו.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני מציע שבהחלטה יהיה גם פסוק שהוא ביקש

להתפטר עוד לפני שנה, ואנחנו ביקשנו ממנו להמשיך.

מ ח ל י ט י ם להיענות לבקשתו של היועץ המשפטי לממשלה לשחררו מתפקידו ב-1

בספטמבר 1968.

תשלום פיצויים לכנסיות שניזוקו במלחמת ששת הימים

475.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אמסור איזו אינפורמציה אבל אבקש לשמור אותה

בסוד.

ביום שישי זה נחתמו שני הסכמים. האחד הוא

הסכם בין הממשלה לבין הפטריארכט הייווני-אורתודוכסי על חשלום פיצויים בעד כל הנזקים שנגרמו להם במלחמת ששת הימים ובדבר מכירת שכעה דונם אדמה על-ידם על-יד התומה - זהו בתוך השטח שהוחלט לעשות שם פרק סביב החומה.

הסכם דומה לזה, בלי רכישת קרקע, נחתם ביום ששי

גם עם הפטריארכט הארמני. אני רוצה לציין כי כשמונים אחוז של המקומות הקדושים הנוצריים מרוכזים בשני הפטריארכטים האלה. אנחנו מנהלים משא-ומתן גם עם גורמים אחרים, ואני מקווה שבסוף החודש אוכל לדווח לממשלה שכל זה נגמר. כמובן שההסכמים האלה אושרו על-ידי ועדת השרים לענייני הנזקים לכנסיות. אציין באופן מיוחד שפגשנו מצד האוצר הבנה מלאה, אם כי אנחנו היינו עוד יותר קשובים לדברי האוצר.

שילמנו לארמנים סכום של 750,000 ל"י, וליוונים

האורתודוכסים סכום של 1,750,000 ל"י בעיקר הם מבקשים שישמרו את זה בסוד עד שזה יסתדר עם כל הכנסיות. את המחיר הם בכלל מבקשים לשמור בסוד. את הנוסח של ההסכם אמסור למזכירת הממשלה וזה יצורף לפרוטוקול.

476. אירועים בירושלים ביום כ"ח באייר

שר המשטרה א. ששון:

יום א' הקרוב, יום כ"ח באייר, הוא יום איתור

ירושלים. כזכור, נתנה הממשלה הנחיות בעניין זה. אבל יש שני דברים שהם אינם מסתדרים. הצנחנים החליטו בכל-זאת לבוא לירושלים ולקיים כאן את התכנית שלהם,

אם כי האנשים לא יבואו הנה במדים, אלא בלבוש אזרחי. הכל ייעשה בירושלים המזרחית. אין הם מבקשים רשיון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

על כמה אנשים מדובר?

שר המשטרה א. ששון:

איני יודע.

הדבר השני הוא ענין "היכל שלמה". אומרים שיחכנסו שם 5,000 - 6,000 איש, וישנה הנחה שיהיו עוד יותר. הם רוצים לאחר העצרת שיקיימו ב"היכל שלמה" לצאת בתהלוכה בשורות מסודרות עד הכותל, להשתתף שם בתפילת-הודיה ולחזור. אנשי המפד"ל, המשטרה באה אחס בדברים, הודיעו שיבואו לכותל ללא נאומים. עם אנשי "חרות" באה המשטרה לידי הסדר שינאמו בבתי-מחסה, אבל לא יעשו אחרי-כן סיורים.

המשטרה אמרה לאנשי "היכל שלמה" שלא תוכל לתת להם רשיון לסדר תהלוכה מ"היכל שלמה" לכותל. לפי היריעות שנמסרו לנו, הם ייצאו לכותל בתהלוכה ללא רשיון. איזו הנחייה אפשר לקבל בענין זה?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

הם לא ינאמו.

שר המשטרה א. ששון:

לא ינאמו, אבל ילכו בתהלוכה של כמה אלפים,

ילכו לשם ויחזרו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לי קשה להשלים עם זה, שאם המשטרה אומרת שלא חיתן רשיון, שילכו בתהלוכה של אלפי אנשים ואלה היושבים פה ליד השולחן הזה, אנשיהם, חבריהם ובחוריהם הברורים מצפצפים על זה. משה דיין, אתה שומע על העניין?

שר הבטחון מ. דיין:

אני שומע ותמה. איני יודע אודות איזה צנחנים מדובר. אני מבין שאין אלה אנשי צבא. על איש מילואים אין לנו שליטה. הוא יכול לנסוע לירושלים כרצונו, הוא רק מילוי.

שר המשטרה א. ששון:

הם לא פנו למשטרה ולא ביקשו רשיון. אני מוסר רק על ידיעות שהגיעו אלינו מהחברים שלהם. הרי הממשלה החליטה שכל מה שהיה קבוע בענין הצבא, מעבירים מירושלים.

שר הבטחון מ. דיין:

הכנס של חטיבת הצנחנים יתקיים, אבל ברמת-גן וזה יהיה גם בתאריך אחר. ייתכן שאנשי המילואים יסעו לירושלים.

שר הבריאות י. ברזילי:

באותו יום תהיה ועידת "חרות" בעיר העתיקה. האם אין היא מכינה איזו הפגנה או תהלוכה?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה שואל אותי? דיברתי אהם. קודם רצו לעשות זאת במגדל דוד, רק לרגל הסטיקה של הבנינים והרצפות אין זה מסתדר. הם עושים

זאת במגורש שליך בתי-המחסה. ניסתי פעם ופעמיים להניא אותם גם מזאת, אבל הם אמרו שכבר פורסמו על כך, ותהיה ועידה. בוועידה וודאי ידברו. זו תהיה פתיחת הוועידה. מה שיהיה יהיה.

אבל ביחס ל"היכל שלמה" אני שואל את ורהפטיג ואת בורג. אנשים רוצים ללכת להתפלל ליד הכותל, ילכו להתפלל. אבל האם מוכרחים ללכת דווקא בדימונסטרציה ברחובות? אני חמה על-כך. מאימתי נעשיחם "קוזקים" כאלה?

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בישיבה הקודמת דובר על צעירי המפר"ל, ואני שמח

שזה סודר.

בפעם הראשונה אני שומע על ענין "היכל שלמה". אני יכול לתאר לי מה זה. הם מתכננים ב"היכל שלמה". זה וודאי מותר. התפילה ליד הכותל תהיה בשעה חמש. הם גומרים חצי שעה לפני זה וילכו לכותל. אם כמה אלפי אנשים הולכים לכותל, אתה יכול לקרוא לזה תהלוכה. אשתדל שלא ילכו בסך ולא ילכו בשורות מסודרות. אם אפשר לגשת לכותל בכמה גישות, אשתדל שיגשו לשם בכמה גישות. אני שומע על זה בפעם הראשונה. ידעתי שיש התכנסות ב"היכל שלמה". אבל שתהיה תהלוכה משם, לא שמעתי.

שר המשטרה א. ששון:

צריכים לעלות על הנגות, לשמור פה ושם.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אעזור לך בענין זה. אשתדל שילכו במספר

מסלולים.

.477 ס ק י ר ו ת

שר החוץ א. אבן :

אני רוצה למסור על ההתפתחות האחרונה במועצת הבטחון. אחרי-כן אומר כמה דברי חשובה קצרים והצעה מנוסחת.

זה ימים רבים מתקיים דיון במועצת הבטחון, על-פי יוזמת ירדן לרגל המצעד, לאחר שנתקבלה החלטה שלא לקיים את המצעד ולאחר שהובע אחרי כן צער שהמצעד בכל-זאת התקיים. הדיון נמשך על עצם הבעיה של ישראל והופעחה בסוגיית ירושלים.

נוסחו מספר הצעות. היתה הצעה אלוריינית קיצונית מאוד כמובן הדורשת לא רק ביטול של כל מה שנעשה, אלא גם כללה סנקציות, שאם ישראל לא תציית להחלטה, הרי כעבור שבועיים חייבת מועצת הבטחון להתכנס ולדון בנקיטת סנקציות. על הצעה זו באה התנגדות ארצות-הברית - ולא רק התנגדות ארצות הברית- אבל התנגדותה של ארצות-הברית היתה כה נמרצת שהדבר הזה חוסל.

הגלגול השני הוא בהצעת פקיסטן. פקיסטן הציעה דבר מתון יותר, אבל לכן מסוכן יותר מבחינת יכולתו לגייס קולות. ועל זה נסב עכשיו הדיון. ההצעה הפקיסטנית אומרת:

"THE SECURITY COUNCIL, RECALLING GENERAL ASSEMBLY RESOLUTIONS 2253 AND 2254 OF 4 AND 14 JULY 1967,

HAVING CONSIDERED THE LETTER OF THE PERMANENT REPRESENTATIVE OF JORDAN ON THE SITUATION IN JERUSALEM AND THE REPORT OF THE SECRETARY GENERAL, HAVING HEARD THE STATEMENTS MADE BEFORE THE COUNCIL, NOTING THAT SINCE THE ADOPTION OF THE ABOVE MENTIONED

RESOLUTIONS, ISRAEL HAS TAKEN FURTHER MEASURES AND ACTIONS IN CONTRAVENTION OF THOSE RESOLUTIONS, REAFFIRMING THE ESTABLISHED PRINCIPLE UNDER THE CHARTER OF THE UNITED NATIONS THAT ACQUISITION OF TERRITORY BY MILITARY CONQUEST IS INADMISSIBLE.

1. DEPLORES THE FAILURE OF ISRAEL TO COMPLY WITH THE GENERAL ASSEMBLY RESOLUTIONS MENTIONED ABOVE.
2. CONSIDERS THAT THE LEGISLATIVE AND ADMINISTRATIVE MEASURES AND ACTIONS, INCLUDING EXPROPRIATION OF LAND AND PROPERTIES THEREON TAKEN BY ISRAEL ARE INVALID AND CANNOT CHANGE THE LEGAL STATUS OF JERUSALEM.
3. URGENTLY CALLS UPON ISRAEL TO RESCIND ALL MEASURES ALREADY TAKEN AND TO DESIST FORTHWITH FROM TAKING ANY FURTHER ACTION WHICH TENDS TO CHANGE THE STATUS OF JERUSALEM.
4. REQUESTS THE SECRETARY GENERAL TO REPORT URGENTLY TO THE SECURITY COUNCIL ON THE MEASURES TAKEN BY ISRAEL IN IMPLEMENTATION OF THE PRESENT RESOLUTION.
5. DECIDES TO REMAIN SEIZED OF THE MATTER AND TO CONSIDER THE QUESTION FURTHER IN THE LIGHT OF THE SECRETARY GENERAL'S REPORT.

גם נגד הטיוטה הזאת ניהלה ארצות-הברית מאבק, ועד אתמול היה רושם שהמאבק הזה היה מוצלח. ארצות-הברית פנתה לרבת-עמון ואמרה שצריך להפסיק את מחול השדים הזה והשיגה את הסכמת רבת עמון לנוסח אחר, נוסח די פושר, שאיננו מבקש שום מעשה מאתנו. הנוסח הירדני מבקש שלא יינקטו

בעתיד אמצעים או מעשים שיש בהם לפגוע במאמצים לקדם את השלום, אבל בלי להזכיר את החלטות העצרת. היה רושם כאילו יש הסכם וכך זה יעבור.

לפני שעה קלה נאמר לנו שההסכם הזה הופר עכשיו, שירדן טוענת כי יש כל-כך הרבה תמיכה שהובעה לטובת ההצעה הפקיסטנית ויש גם לחץ על מדינות ערב, מדוע, איפוא, ירדן תסתפק בפחות ממה שהיא יכולה לקבל; היא אינה יכולה, איפוא, לעשות קנוניה עם ארצות-הברית כדי להחליש את נכסיה. שגרירנו מוסר כי לפי כל הסימנים תתקבל הערב או מחר ההחלטה הזאת. הנחנו אותו לגבי הופעתו ונאומר.

אף על פי-כן אנחנו עושים מאמץ אחרון כדי להביא את ארצות-הברית לידי פעולה לא רק ברבת-עמון אלא גם בפרגווי ובברזיל, אולי היא יכולה לנסח משהו, שהרי אמריקה לא תצביע בעד זה, הם ירצו לקנות את אמריקה על-ידי משהו פושר יותר. המאמצים נעשים, אבל ברגע זה עלי למסור שיש להניח כי תתקבל ההצעה הפקיסטנית.

שר הבטחון ש. דיין:

הלילה עברה חוליה מירדן אלינו ליריחו. בלילה הבחינה יחידה שלנו משהו די רחוק ממנה. נפתחה אש, בבוקר הטילו עוצר על יריחו. נמצא ערבי עם נשק. הוא הוביל לפרדס, ושם התפתחו חילופי יריות. בסופו של דבר יש לנו הרוג אחד ושלושה פצועים. נדמה לי שההרוג ושנים משלושת הפצועים הם בדואים גששים שלנו. לערבים יש ארבעה הרוגים, ואחד מהם שבו.

כאשר חזר הרמטכ"ל במוצאי-שבת מאותה הפגישת הוא הציע וקיבל מיד שנפסיק כל פעילות. למחרת או למחרתיים נמשכה מצידם פעילות. גם הרמטכ"ל הירדני דיבר איתנו ואמר כי בעמאן שני שלישי מהאנשים הם פלשתינאים ואין לו שליטה עליהם. גם השליח הקודם ששלחנו, חמדי כנען, אמר כשחזר: כל

הדרך שנעתי בה היתה מלאה אנשי "אל-פתח". מה יכולים להבטיח לכם? איש אינו שולט עליהם. עד שלא יהיה הסדר אחר, אין שולטים בהם, וזה עם כל הרצון הטוב שיש לירדנים. ברור שלרמטכ"ל הירדני היה רצון טוב. הוא נסע לאמריקה. אבל ברור שאם לא תהיה רכיזיה יסודית במשטר בירדן, לא ניפטר מהענין הזה.

דבר שני: ככל שאנחנו חכמים ומצויידיים

וממוקמים, הרי כל תקרית עולה לנו בהרבה דם. הדבר הזה אוכל אותי. אני חוזר על-כך. כאשר אני בא לתל-השומר או להדסה, אני רואה שורות שלמות של בחורים ללא ידיים וללא רגליים, בחורים משותקים. הערבים האלה שוכבים בגומות תחת עצים, הבחורים שלנו מסתערים במקלע וברימונים. כמובן שלא היתה עוד תקרית אחת שנמצא ממנה "יבשים" בלא כלום. ולא ניתן לשנות ולנמור, כי כאשר מישחו אורב ושוכב ואתה מסתער, לא ייסצע ולא ייהרג איש מאנשיך.

עובדה היא, איפוא, שעם כל הכוונות הטובות שיש

לירדנים, לא יוכלו לשנות את המצב אם לא יוכלו להתגבר באופן יסודי על ענין "אל-פתח" ועוד עלינו לזכור, שעם כל היתרונות שיש לנו, הרי כל יום ישנם הרוגים ופצועים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה מצב הגידור? האם זה הולך ומתקדם?

שר הבטחון ט. דיין:

לפחות חצי שנה העבור עד שזה ייגמר.

קודם כל אין לנו די מוקשים. החישובים שהיו

לנו לפני המלחמה, כמה מוקשים דרושים לישראל, לא הביאו בחשבון כמויות עצומות כאלה. אם הגדר היא בלי מוקשים, חותכים אותה ועוברים. בכל-אופן בדרך-כלל אני יכול לומר שלפני 5-6 חודשים חלק זה של הגידור לא יהיה קיים ולא יהיה אפקטיבי.

עכשיו משתמשים בפרוז'קטור אינפרה-אדום, שבאופן רגיל הוא רואה ואינו נראה. אלא שלכך ישנה חשובה, ישנן משקפות אינפרה-אדומות, כשמסתכלים בהן רואים את הפרוז'קטור. ארגון "אל-פתח" קנה את המשקפות, ובהן הם רואים את הפרוז'קטור לפני שהוא רואה אותם. והם רואים אותו באור מלא. צריכים, איפוא, לעבור לאיזה אמצעי אחר, אמצעי ודארי. כל זה לא ייעשה בלי כסף וזה ידרוש זמן. לכל דבר יש חשובה.

שר העבודה י. אלון:

קיצצת את תקציב הפיתוח, אפשר לקצץ עוד.

שר האוצר פ. ספיר:

אין תגובה.

שר הבטחון מ. דיין:

פעולת תנמול.

478. הסגנים עם השגריר ג. יארינג (נוסחת ה-10 במארס)

(המשך הדיון משיבת הבוקר)

שר החוץ א. אבן:

אין אני רוצה להשיב במפורט על כל הדברים שנאמרו, רק על שלוש נקודות קצרות ואחרי-כן אציע סיכום.

השר בגין טען כי מזכירת הממשלה מסרה לו מיסמך שהוא למעשה מזויף. כלומר, שהיתה ישיבה והיה סיכום ויש איזה מיסמך בתיקי מזכירת הממשלה שאיננו מדויק. אני שולל לחלוטין את הטענה הזאת, ואם אין לשר בגין הוכחות אחרות פרט להסתמכות על זכרונו.

דוד מ. בגין :

יש לי.

שר החוץ א. אבן :

אני מציע שלא יוסיף לטעון טענה זו. אני מניח שאותו ימסמך היה פרי של רישום מסויים, ומי שהכניס את זה לארכיון, לתיק של מזכירות הממשלה, הכניס מיסמך מוסכם. לכל אחד יש זכרון. מי שערער על זה, נאמר שנחזור על דברים שכבר נחתמו על-ידי ראש הממשלה וג'ונסון - אין זה מתקבל על הדעת אפילו מבחינת ההגיון הצרופ.

דוד מ. בגין :

ראש הממשלה דרש שתמחק את זה.

שר החוץ א. אבן :

אני מכחיש את זה. במידה שזה נוגע לישיבה שאני ישבתי בה, אני אומר לא היו דברים מעולם.

ראש הממשלה ל. אשכול :

פליגי שני תנאים ביניהם.

שר החוץ א. אבן :

השר בגין אמר, שבשלבים מסויימים הצעתי לא להשתמש במלים מסוימות ובמהלכים שבועות וחדשים, לאחר שאמרתי שיש כורח של שימוש באופן נוסחאות. אני מודה שזהו המצב. שהרי מהו מצבנו? אנחנו עומדים איפה שאנחנו עומדים מול לחצים עצומים ומעמד החורג לחלוטין מכוחנו

הניאו-פוליטי המעשי, נגד העולם המוסלמי כולו וברית-המועצות וגרוריה ובנות לוייתה, והלחצים גורמים והולכים. ואנחנו רוצים להשיג מגמה מדינית מסוימת, שנמשיך לשבת בשטחים ונשמור את נכסינו בידנו על-מנת להפעיל אותם בזירת השלום. ובזה הצלחנו שנה, ואנחנו צריכים לחתור שנצליח עוד שנה ועוד שנה, ככל שהדבר יידרש. לזה התכוונתי באמרי שאנחנו צריכים לנקוט באמצעים אקרוטיים מסוימים, צריך לקנות כל חודש באיזה שהוא מאמץ מדיני.

אלה, שמישהו זר מופקדת בידם, מהו הנשק שלהם?

לפי הסכמת כולנו אין אנחנו דנים בענייני שטח, אלא בכינון השלום. שטח - לא פליטים - לא, כלומר להכניס כמה אלפי פליטים ואלמנות - לא. גיששתי לפעמים בממשלה, אולי אפשר לעשות דבר כזה, במעמדים מסוימים זה היה אולי מקל - אין אקלים לזה. בתחום הפליטים, איפוא, לא. לא להכריז על הפקעות לא נודמן לנו לא להבליט זאת. יש עכשיו איזו אמירה של חצי-לאו לאמריקאים בענין "ליברטי". ביחס לטיראן - גם אני הסכמתי שנאמר להם "לא", כי זהו חלק מקיפול השטיח. כל מי שנשאר בידנו במאבק זה, הוא כבד מאין כמוהו. איני מוצא בכל הספרות הדיפלומטית שום סמוכין שיעזרו לנו, שגוף קטן כישראל עם 2.5 מיליון תושבים, הנושא על שכמו מעמסת לחצים כאלה וקשיים גדולים כאלה, מהם תוצרת חוץ ומהם תוצרת בית, יוכל להתגבר עליהם. אין דוגמאות כאלה בכל הספרות הדיפלומטית. על כן כל התימרון הזה וכל המאמץ צריך להיות נסיוני ואמפירי, וכל מה שנשאר בידנו זהו סגנון של הופעה, ריטוריקה לאומית בוטחת, איתנה, רגועה, בלתי-מתנרה, וכמה מלים להלביש בהן את עמדתנו לבוש ככל שאפשר מושך, לבוש המסוגל להוציא אותנו מבידודותנו ולגבש מסביב לזה חזית כוללת, שכראשה עומדת ארצות-הברית. אם ייעשה מאמץ לשלול מאתנו גם את זה, הרי נהיה ניצבים ערום ועריה במאבק זה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

לזה יש להוסיף גם נצחון צבאי. האם רק ריטוריקה

נשארת לנו?

שר החוץ א. אבן :

נצחון איננו דבר המבטיח לך הישג מדיני. תראה מה שקרה במלחמת העולם השנייה. מנצחים אינם פופולריים כל-כך. על-כל פנים מנצחים לא השיגו את מבוקשם בעצם דבר נצחונם. הכיטו וראו מה גורלם של המנצחים במלחמת העולם השנייה, מי ירד מנכסיו ומי עלו המוניטין שלו. הנצחון חשוב לגופו לשמירת בטחון קיומנו, אבל אין לומר שהוא מבטיח ממילא דווקא אהדה בינלאומית, אלא אם כן הנצחון מופעל באופן מובהק בכיוון מסויים ורצוי, זאת-אומרת אם הנצחון מופעל ומנוצל למען השלום.

על-מנת לעמוד בזה, אם איננו רוצים להתכבד,

מה מתבקש מאתנו? לדעתי אפשר להמשיך להחזיק מעמד כפי שהתקנו, בלי ויתור על דבר עקרוני כל-שהוא, בלי סטיה מעמדה עקרונית, שאנחנו מחזיקים בשטחים עד לכינון השלום. אבל אפשר להשיג את הדבר הזה רק אם נעשה מה שמתבקש, מאמץ להפגין חפץ שלום אדיר, מובהק, פעיל, סגנון, הופעה, ריטוריקה לאומית שתביע את התמונה הזאת של מנצח איתן וצורך ורגוע המחפש שלום. זה צריך להיות הדיוקן שלנו, ולכך צריכות להיות מכוונות פעולותינו. יש כמובן דיוקן אחר. נדמה לי שהוא משתלט על דמות עולם - דמות של גורם זועף, קשוח, בלתי-מתחשב באוהה דעת קהל שהוא רוצה לגייס לטובתו, מתגרה. איני מציע שנהיה מסתפקים כמועט. כל מה שמבקשים, שנהיה מסתפקים במרובה, אבל שלא נמח את החבל מעבר למה שהשגנו, שלא נהיה מבחינת "תפסת מרובה לא תפסת". הפתגם היהודי הזה עולה על תורעתי כל שעה שאנחנו רוצים יותר ויותר למתוח את החבל הזה ולסרב לכל דבר אפילו קל שבקלים שהוא נחוץ לאלה הרוצים לעמוד לצידנו.

יש לי הרגשה, כי רוב מנינו של העם הזה - ויש

גם סמוכין לזה - רוצה באיזון, בין איתנות של עמידה על דברים חשובים לבין הופעה של סגנון מתינות, של חפץ שלום ואיננו רוצה חאווה בדירות, "תמות נפשי עם פלשתים" והופעה וריטוריקה שיש בהן משום עצבנות ושלילה סיטונית.

איני חושב שהצלחנו להציג לעולם את הדיוקן החיובי ביותר האפשרי של מדינת ישראל במסגרת המדיניות שלנו, ורעות ולחצים וסיסמאות ושלטים של קבוצות די קטנות, אלה קובעים את דמותנו בעולם. אני נתנסיתי בזה בסיורי האחרון ובסיורים שלפני זה, כאשר איש כמו גי דה-מולה אומר: אולי יש לכם ירדים יותר מובהקים. אם רצונכם להחזיק בשטחים כדי לנצל זאת בשולחן השלום - אני אתכם. אבל אם סגמחכם, שאתם מחזיקים זאת לצמיתות בכל השטחים ובכל האוכלוסיה - אני עוזב אתכם, אני זונה אתכם.

אין הוא "האויב" הגדול של מדינת ישראל. והוא אומר: אם אתם אומרים תיקוני גבול למען השלום, כדי למנוע מלחמה ולהבטיח שלום - אני אתכם. אבל אם הדבר הזה הוא לעולם - YOU WON'T GET ANYBODY HERE - איני יודע אם NOT IN THE OFFICE או NOT IN THE BUILDING.

הבעיה אינה איך לכבוש לבם של יריבים, אלא איך לשמור על אמוןם של ידידים.

אשר לענין הזה של הורדת הקוץ. האמריקאים דרשו זאת בחקיפות רבה, על-מנת למנוע החלטה גרועה עוד יותר מהצעת פקיסטן, שיכולה להתקבל לא רק בענין ירושלים, אלא לגבי הענין בכללותו. כך רואים הם את המצב. והיו אלה לא רק הפניות שלהם, אלא גם ההפצרות המחמירות של שגרירנו בווינגטון ושל נציגינו באו"ם. לא יכולנו שלא להתחשב בזאת. הם אמרו כי בלי זה אין להם אפשרות גם לגייס את ארצות-הברית לכל הדברים הללו.

ד"ר מ. בנין :

אי-אפשר להעביר את הבעיה הזאת לדיון בממשלה?

שר החוץ א. אבן :

לא. כי היה רצון להתבטא מייד. אמנם הישיבה נדחתה, אבל בין ישיבת ממשלה לבין ישיבת ממשלה - אם יש עניני ניסוח, ישנו שר החוץ הממונה על זה וישנו ראש הממשלה שהוא מתייעץ אחר. מעולם לא נהנה הממשלה להיות ועדה-ניסוח, על-מנת לכוון את הנציגים המוסמכים כדי לענות על השאלה, כיצד יביעו עמדות שהיו קיימות, עמדות ההולמות את המדיניות של הממשלה, אם זה ברוח של "לכונן שלום", ברוח של משהו או להיענות בחיוב - TO RESPOND - AFFIRMELY - או --- TO ACCEPT. החלטה לכינון השלום בנבולות מוסכמים. אם על כל ענין כזה יודקו לממשלה, הרי שר החוץ נראש הממשלה ונציגיו באו"ם הופכים לחברי ועדה מתמדת. גם שרי החוץ הערבים אינם פועלים תחת המחנק הזה. על כן אני טוען שהדבר הזה היה מוצדק, על כל פנים מסרתי לממשלה את הנסיבות שהביאו לכך.

לגבי יארינג ב-10 במרס, אני מקבל את הניסוח של שר הבטחון, לומר "לפי שעה הענין מוקפא ואיננו פועל בכלל. אם לרגל התפתחות כלשהיא ייהפך הדבר הזה לאקטואלי, כלומר שמישהו ינסה לחייב אותנו לזה או למשהו דומה לזה, יובא הענין לממשלה". ואני מסתפק בקביעת הדבר הזה ונשמע מיארינג.

ד"ר מ. בגין :

מה אתה קובע שם באופן ברור?

שר החוץ א. אבן :

אני מדבר על הענין המצרי. אבל לעצם הענין של ה-10 במרס שמעה הממשלה על המהלך ועל ההתפתחות. סיום המהלך בשעה זו הוא שאין אנחנו מתבקשים להתחייב לדבר הזה ואין יארינג מפרסם דבר כזה או מעביר דבר כזה למזכיר הכללי של האו"ם. אם המצב הזה ישתנה, כלומר אם ירצו לתת תוקף לטיוטה הזאת, הדבר יבוא לממשלה ונחליט, לפי הנוסח של שר הבטחון, כיצד לפעול וכיצד להגיב. אני חוזר בדיוק על אותן המלים שלו, אבל זוהי המשמעות,

ולא נקבע עכשיו מה נבריע אז.

דו"ש י. ספיר :

האם לפי ההנחות שלך, עד שיחברו לנו אם זה אקטואלי או לא - לא יגיש יארינג את המיסמך הזה קודם-לכן ואנחנו נדון על אודותיו לאחר שהפך להיות מציאות? האם לא נוכל לדון בזה לפני שהגיש?

שר החוץ א. אבן :

זוהי נקודה חשובה. אבל הוא נפרד מאתנו בהודעה שהוא פועל בלי נוסח כלשהוא. ביקשתי את מר תקוע לרשום לו, שאנחנו מחייבים את זה, כי אין לו טיוטה מוסכמת. אני מוכן לבקש, שאם ישתנה המצב של היום לא יפעל מבלי להודק לנו.

דו"ש מ. בנין :

עובדה היא שהוא השאיר העתק של המסמך בידי ריאר.

שר החוץ א. אבן :

הוא השאיר העתקים בידי כולם.

דו"ש מ. בנין :

לנו לא הגיש.

שר החוץ א. אבן :

הוא אמר קודם, זוהי טיוטה אני מגלגל אותה ואני מבקש תגובות עליה. לאחר כל הגלגולים הוא אומר בשתי הישיבות האחרונות: אני פועל עכשיו בלי זה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

ומה עם סעיף 3?

שר החוץ א. אבן:

באופן עובדתי יש גם סעיף 3 הראשון וסעיף 3 השני, תוך הדגשה, שירדן ומצרים לא קיבלו את סעיף 3 המקורי ושאנחנו לא קיבלנו את סעיף 3 המתוקן.

השר מ. בנין:

אבל ירדן קיבלה את הסעיף השלישי בענין "קונפרנס". האם אין זה מחייב אותנו לגבי ירדן בסעיף הראשון?

שר החוץ א. אבן:

ירדן לא קיבלה את הנוסח המקורי.

השר מ. בנין:

הם מוכנים להיפגש איתנו - זוהי "קונפרנס".

שר החוץ א. אבן:

קונפרנס", אבל לא איתנו.

השר מ. בנין:

האם ברור שגם לגבי ירדן זה אינו בא בחשבון?

שר החוץ א. אבן:

כן.

המיסמך שמסר לריאד לא קיבל את ההסכמה שלנו בשום מעמד. אבל לאחר כל הנגזלים ההגדרה האחרונה שלו היא שהוא פועל עכשיו בלי זה.

דו"ש מ. בג"ץ :

שר הבריאות אומר שלגבי ירדן דבר זה כן בא

בחשבון.

שר החוץ א. אבן :

גם ירדן לא קיבלה את ההגדרה של "קונפונס".
דו"קא הנוסח של ריאר הוא הנוסח הירדני המסתמך על אי-קבלת ירדן.

דו"ש מ. בג"ץ :

ברור שגם לגבי ירדן זה אינו מחייב.

שר החוץ א. אבן :

בשום מעמד לא היה מיסמך שירדן או איזו מדינה
ערכית הסכימה לו במשותף אתנו. לרגל זה עמד על כך שהמאמץ הזה לא עלה יפה והוא
נוטש אותו. הואיל וכך אמר, אין אנחנו מתבקשים לפעול. אבל הואיל וישנה
אפשרות שהוא יציע לנו משהו כזה או בצורה זו או אחרת - אנחנו נחליט שהממשלה
חדון, כי אין לי שום מושג אם יביאו את זה פעם ככה או קצת שונה או מאוד שונה.
האפשרויות מרובות מאוד. ולכן איני מציע שנדון בזה עכשיו.

שר הבריאות י. ברזילי :

ולגבי העבר?

שר החוץ א. אבן :

איני מציע שנמחק את זה מן העבר. אבל איני

מציע שנחייס לזה בכלל.

ד"ר מ. בגין :

אם אין מוחקים, זה נשאר.

ד"ר החוץ א. אבן :

זה נשאר כטיוטה מוקפאת.

ד"ר הכטחון מ. דייך :

אם אני מבין אל נכון, כפי שהדברים הם עכשיו, הדברים מ-10 במרס הם כרגע אינם אופרטיביים ואינם מחייבים את ישראל. כדי שיחייבו את ישראל, צריך יהיה להביאם לדיון לממשלה ואם הממשלה תחליט שאנחנו מסכימים לכך, הם יחייבו את ישראל. כרגע אין הם מחייבים את ישראל.

ד"ר הכריאות י. ברזילי :

אין זה מחייב את ישראל מה ששר החוץ אמר?

ד"ר הכטחון מ. דייך :

לא אמרנו שלא הראו לנו ולא היו דברים מעולם. אנחנו אומרים: היו דברים מעולם, אבל כרגע אינם קיימים ואינם מחייבים את ישראל. מה שנקרא סעיף 1 וסעיף 2 במיסמך מה-10 במרס והסכמתה של ישראל לכך, איננו אומרים לו, לא פנית אלינו, לא הראית לנו ולא הסכמנו לכך. פנית אלינו, הראית לנו והסכמנו לכך. אולם בינתיים הדבר נשחבש. איני נכנס כרגע לכל הפרשה - והדברים האלה אינם מחייבים אותנו. אם משהו יתעורר לענין כזה, הרי זה יגיע לדיון בממשלה והיא תכריע. איננו מתכחשים לעבר. איננו אומרים להד"ם, אנחנו אומרים הד"ם - היו דברים מעולם.

ד"ר מ. בגין :

אבל זה אינו מחייב היום את ממשלת ישראל, והיא

צריכה להחליט על זה.

שר החוץ א. אבן :

אני מציע את הניסוח של שר הבטחון: אם הדבר יוגש או אם יוגשו דברים דומים, הממשלה תדון ותחליט. על-ידי הנוסח יתברר מה אנחנו כן אומרים ומה אנחנו לא אומרים. אני מציע הצעה כזאת, שהיא נירסת מתקנת של ההצעה שהגשתי הבוקר, ויש לי עוד תיקון לגבי הדבר המודפס:

"בישיבת הממשלה היום דיווח שר החוץ מר א. אבן על ההתפתחויות והפעילות המדינית לקידום השלום בין ישראל למדינות ערב. במהלך דבריו התייחס שר החוץ להודעת דובר ממשלת מצרים, שפורסמה ב-15 במאי ש"ז, וציין כי הדברים שפירסם אותו דובר בנוגע לשליחותו של ד"ר יארינג הם נטולי מעמד ולא ניתנה להם הסכמה ישראלית.

הממשלה רשמה לפנייה את הדין-וחשבון ואת ההורעות

של שר החוץ.

הממשלה חזרה והדגישה את מדיניותה לאמר: ישראל

תוסיף להתור לכינון שלום בינה לבין מדינות ערב. השלום יושג רק על-ידי משא-ומתן ישיר ובריתת חוזה-שלום בין ישראל לבין שכנותיה".

השר מ. כגין :

מה זה "נטולי מעמד"?

שר החוץ א. אבן :

זה יוסבר בהודעת מזכירת הממשלה. כי קיבלתי גם מניו-יורק הודעה לאמור, שהם אינם מתנגדים לכך שנאמר כאן, שגם המזכיר הכללי של האו"ם אמר לנו, שמכתב כזה כלל לא שוגר. אני חושב שצריך לומר זאת בהודעה של הממשלה.

שר התחבורה ט. כרמל :

במקום "נטול מעמד" יש לומר "נטול יסוד".

שר הבריאות י. ברזילי :

אדוני שר החוץ, אני רוצה להבין את דבריך.
איני יודע מה היה אתמול אופרטיבי והיום איננו
אופרטיבי. אני רוצה להבין מה הולך בין ישיבה לישיבה. התכנסנו כיום ראשון,
ואנחנו מתכנסים היום ונתכנס ביום ראשון הבא. בין היום לבין יום ראשון תוכל
להיות סיטואציה שנצטרך לחוות את דעתנו. אני שואל: האם לפי מה שהחלטנו,
שאנחנו אישרנו את מה שהיה, האם בסיטואציה דומה, פוליטית, דיפלומטית, זהו הקו?

שר החוץ א. אבן :

הממשלה רשמה לפניה.

שר הבריאות י. ברזילי :

הממשלה רשמה לפניה - אם יש ערעור על-כך, יש

ערעור על הדבר הזה.

ד"ר ט. בנין :

הממשלה צריכה להתבקש להחליט על-כך. היא לא

החליטה על-כך.

שר הבריאות י. ברזילי :

הממשלה היום רשמה לפניה.

ד"ר הממשלה ל. אשכול :

איני מציע שנמשיך בויכוח זה. לא נפתח מחדש את

הויכוח.

שר הבריאות י. ברזילי :

אני מעיר את הערתי ואומר שלרעתי הדבר הזה היה הכרחי ועשוי להיות הכרחי וצריך להיות "סטנדינג", יפוי-כוח למשרד החוץ להתמיד בסגנון זה של הודעה בשעת ההכרח והצורך.

שנית, אני רוצה לומר שכך כתוב הנוסח תוך יחוס ליארינג.

שר החוץ א. אבן :

אני מציע שייאמר בין היתר בהודעת הממשלה "וציין כי הדברים שפירסם אותו דובר בנוגע לשליחותו של ד"ר יארינג הם נטולי מעמד ואינם מחייבים את ישראל". מזכירת הממשלה תוסיף שזה גם נאמר על-ידי או-טאנט.

השר מ. בנין :

מה הם בעברית פשוטה "דברים נטולי מעמד"?

שר הבריאות י. ברזילי :

לדעתי, כשאומרים את ההסתייגות הזאת, צריך לומר בעד מה אנחנו כן. אנחנו התבטאנו בצורה מסויימת של "עקספטאנס". אם איננו מתבטאים מחדש לגבי "עקספטאנס", איננו צריכים לומר את ההסתייגות הזאת. מחר יהיה פירסום, שאנחנו מתכחשים באופן טוטאלי למה שאמרנו אחמול. איננו יכולים להרשות לעצמנו את הלוקסוס הזה.

שר החוץ א. אבן :

נציג מזכיר האו"ם הודיע לנציגנו, שיארינג ואו-טאנט אינם עומדים לצאת בהכחשה, אבל אין אצלם מניעה לכך שההכחשה תצא מירושלים.

שר הבריאות י. ברזילי:

שמעתי כבר פעם על "עקסעפטאנס".

ראש הממשלה ל. אשכול:

אל תהיה מיליטנטי מאו-טאנט.

שר החוץ א. אבן:

המצרי פירסם שני מיסמכים: הטיוטה של יארינג, התשובה של ריאד. לכן צריך לומר ששני המיסמכים שפירסם בענין שליחותו של יארינג הם נטולי מעמד.

דו"ר מ. בנין:

מה כתב ריאד, איש אינו יודע.

שר החוץ א. אבן:

זה פורסם בכל עתונות העולם.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

הונח לפנינו נייר. הושמעו תיקונים ואנו שומעים שיש עוד תיקונים. נשמע קודם על מה מדובר, כי אחרת הנייר הזה הוא נטול מעמד.

דו"ר י. גלילי:

לא השתתפתי בויכוח. אבקש מאוד את הקשבתו של שר החוץ. אני רוצה לבחון את אני מדייק בהכנת המעמד של נוסחת ה-10 במרס בממשלה.

אני מבין שאנחנו שמענו מפי שר החוץ, כי ההסכמה שהובעה בנוסחת ה-10 במרס היתה תלויה ומותנית בסעיף 3 שבה, היינו לפגישה של פנים אל פנים ומשא-ומתן ישיר.

שר החוץ א. אבן :

כן.

דגש י. גלילי :

לאחר שיארינג מסר לשר החוץ כי מצרים וירדן הודיעו לו על התנגדותם לסעיף זה ועל התיקונים שהם מציעים, חזר שר החוץ והודיע ליארינג, כי ההסכמה הישראלית נשארה כהנחה שלמה על-בסיס של משא-ומתן

שר החוץ א. אבן :

ולצורך כינוס ועידה.

דגש י. גלילי :

ונוכח ההתנגדות של מצרים וירדן, אין קשר בין הנוסחה של ה-10 במרס לבין השיחות של נציגי ישראל עם יארינג בניו-יורק.

שר החוץ א. אבן :

הוא אמר את זאת.

דגש י. גלילי :

נוסחה של ה-10 במרס אומרת, אם וכאשר נוסח זה שוב יעלה, בנוסח זה או בנוסח אחר, ושיארינג יזמין את הצדדים לשיחה פנים אל פנים בנוכחותו, יעלה הענין לדיון בממשלה ולהכרעה. עד אז הנוסחה הזאת אינה אופרטיבית ואין היא מחייבת את ממשלת ישראל. כאשר היא תובא - נדון בה.

כמובן מותר לומר שהממשלה לא קיבלה החלטה הפוסלת

את ההחלטה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

היא תלויה ועומדת.

ד"ר י. גלילי :

היא תלויה ועומדת, היא מוקפאת. איננו מתכחשים לה ואיננו מאשרים אותה. היא אינה מופעלת, היא אינה אופרטיבית עד שתובא לדיון מחדש לממשלה ואז יחרץ גורלה של ההחלטה.

ד"ר י. ספיר :

אתה מתכוון לכך שזה יפורסם כהחלטה הממשלה?

ד"ר י. גלילי :

לא. אני מזהיר מפני פירסום הדבר הזה. זה יכול למוטט את מעמדנו. אני חוזר להחלטה שאני מציע כי היא לא תתפרסם.

ד"ר מ. בנין :

אני מציע שנאשר את הנוסחה של שר הבטחון, ששר החוץ כבר אישר אותה.

מה שאתה, השר גלילי, מציע, זהו דבר מסוכן מאוד. מזה משתמע שהפיסקה המדיטורית המדוברת על "עקספטאנס" ו"אימפלמנטישון" בעצם היא מוסכמת, אלא היות והתנאי הפורמלי של "קונפרנס" לא נתמלא, משום כך אין היא קיימת. אני חושב שאפשר להסתפק במה שאמר שר החוץ. עובדה היא שאיננו אומרים שום שקר. איננו אומרים שמה שאמר שר החוץ לא אמר. אבל עובדה היא שהמיסמך איננו מחייב את ממשלת ישראל כל עוד שממשלת ישראל לא החליטה שזה מחייב אותה. צריך להבדיל בין המהות ובין הפורמה. אני מציע שתקבל הצעתו של השר

דיין בלי התוספת.

ד"ר י. גלילי:

לא הצעתי כל הצעה להחלטה, אלא איך אני רואה את המציאות של המעמד. וסיימתי בהגדרה שהעלה שר החוץ על כך, שער קבלת החלטה אחרת על-ידי הממשלה, הנוסחה הזאת מוקפאת ואינה מחייבת את הממשלה.

ד"ר מ. בגין:

לא בגלל התנאי.

ד"ר י. גלילי:

לא בגלל התנאי, אבל הגדרתי את המצב לאמתו עד עכשיו. אין אנחנו מתייחסים עכשיו להחלטה מריטורית חדשה, אלא אנחנו רק רושמים לעצמנו שבסיטואציה הקיימת אין הנוסחה אופרטיבית, ואם הסיטואציה תשתנה, נביא את הענין לממשלה, והממשלה תחליט.

אם כן אני חוזר להצעת ההחלטה שאני מציע כי

תפורסם:

"בישיבת הממשלה היום דיווח שר החוץ מר א. אבן על ההתפתחויות והפעילות המדינית לקידום השלום בין ישראל למדינות ערב".

שר הדתות ז. ורהפטיג:

במקום "לקידום השלום" אני מציע לכתוב "לכינון השלום". איננו עובדים על שלום בשלבים שונים, התורה שלנו שלמה.

ד"ר י. גלילי:

"במהלך דבריו התייחס שר החוץ".

ד"ר מ. בגין :

"בדבריו" - בלי "מהלכים".

ד"ר י. גלילי :

"בדבריו התייחס שר החוץ למיסמכים..."

שר הדתות ז. ורהפטינג :

מדוע כרכים "מיסמכים"?

שר החוץ א. אבן :

כי הוא פירסם שני מיסמכים.

שר הדתות ז. ורהפטינג :

למה לנו להתייחס למכתבו של ריאד?

ד"ר י. גלילי :

ישנם שני מסמכים, ואני מחשיב מאוד את חומרת הסכנה שבמכתבו של ריאד, שבו מדובר על דבר לוח זמנים, ובו יש הצעה שיארינג יציע לוח זמנים, ומזה גם משתמע בהמשך למה שהוסכם עם ישראל.

"בדבריו התייחס שר החוץ למיסמכים המתייחסים

לשליחותו של ד"ר יארינג ושדוכר ממשלת מצרים פירסם ב-15 במאי".

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

חגיר "נציג מצרים".

ד"ר מ. בגין :

שני המיסמכים לא פורסמו ב-15 במאי.

המנכ"ל ד"ר י. הרצוג :

כן.

ד"ר י. גלילי :

"שר החוץ ציין כי האמור במיסמכים האלה על אודות המוסמך כביכול על ישראל, אינו נכון. הממשלה רשמה לפניה את הדין-וחשבון וההודעות של שר החוץ..."

שר הדואר י. ישעיהו :

נאמר "בין השאר התייחס שר החוץ".

שר החוץ א. אבן :

טוב, יהא כך.

שר המשטרה א. ששון :

האם התיקונים האלה הם גם על-דעת שר החוץ?

שר החוץ א. אבן :

לנוסח "בין השאר" אני מסכים.

שר המשטרה א. ששון :

נאמר בסוף הפסקה הראשונה "אינו נכון".

ד"ר י. גלילי :

"בין השאר התייחס שר החוץ למיסמכים המתייחסים לשליחותו של ד"ר יארינג, אשר נציג ממשלת מצרים פורסם ב-15 במאי שנה זו. שר החוץ ציין כי האמור במיסמכים האלה על אודות המוסכם, כביכול, על ישראל, אינו נכון."

המנכ"ל מר ג. דפאל :

אין מקבלים דבר כזה.

שר החוץ א. אבן :

הבעיה היא זו, שאפילו המצרי לא אמר שזה מוסכם על ישראל. הוא אמר שזה מוסכם על מצרים. ב-9 במאי הגיש יארינג לריאד את הטיוטה היורדנית על "קונפרנס". על זה ענה ריאד במכתב. הוא מאשר את קבלת המיסמך והוסיף שיש לו הצעה, שאתה, יארינג, תלך לניו-יורק, חשב שם ותדבר שם, נציגנו ידבר אתך, אנחנו מציעים לך לפעול בצורה שהציע לוח זמנים. בכל-זאת הוא אומר זאת.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

המכתב השני פורסם לא ב-15 במאי, כי אם ב-12

במאי ב"לה-מונד", אבל לא ביחד.

שר החוץ א. אבן :

ביחד. אין שום מיסמך הכולל רק מכתב אחד.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

ב"לה-מונד" מ-12 במאי ישנו מכתב אחד.

שר החוץ א. אבן :

הנה ההודעה של הממשלה המצרית: "לאור מסע התפתועים של ישראל המציף את העתונות העולמית וכו'". יש שני מיסמכים המבהירים ללא צל של ספק את עמדתה של מצרים. המיסמך הראשון הוא שמסר יארינג ב-9 במאי לריאד והמיסמך השני נוסח חשבתו של שר החוץ ליארינג. הוא חילק לכתבים הזרים את תצלומם של שני המיסמכים האלה.

השר מ. בנין :

מה זה מעניין אותנו מה שריאד אמר בשם נאצר?

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני זוכר שהיום עסקנו במה שהוא מציף לו. אנחנו רוצים לומר באיזו הזדמנות שהיא שאנחנו מתנגדים לו.

השר מ. בנין :

אבל אי-אפשר לומר שזה נכון.

שר המשטרה א. ששון :

יש לומר שזה אינו מחייב את ישראל.

השר מ. בנין :

זה אם יש מיסמך בין שתי הממשלות, אבל לא מה

שאמר ריאד בשם קהיר.

השר י. גלילי :

אני קורא את פתשגן-הכתב המיוחד לאגרת של יארינג

לאו-טאנט:

"ממשלת מצרים וישראל הודיעו כי הן מסכימות

להחלטת מועצת הבטחון מספר 242 מה-22 בנובמבר 1967, לפיה יימצא הסדר של שלום מתקבל לבעית המזרח התיכון. כוונתן קביעת נוהלים תחת פיקוחי לביצוע החלטה זו. שתי הממשלות הביעו את שאיפתן לשותף פעולה אתי, בתוקף תפקידי כנציג מיוחד של המזכיר הכללי, לביצוע המשימות המוטלות עלי, והן להגיע להסכם ולהביא להסדר כזה. לאור דחיפות המצב וכדי להחיש את המאמצים להשגת ההסדר, איפגש בניו-יורק עם נציגים של ישראל ושל הקהילה הערבית המאוחדת לוועידות (CONFERENCE) במסגרת החלטת מועצת הבטחון. אני שמח להודיע לך, כי שתי הממשלות נתנו תשובה חיובית להנ"ל.

אנחנו רוצים לומר שהאמור במיסמך זה בדבר

המוסכם על ישראל אינו נכון.

ד"ר מ. בנ"ן :

כן. אבל אין לדבר על מיסמכים.

ד"ר י. גלילי :

על זה אומר שר החוץ שאין זה מיסמך, אלא

טיוטה וזוהי דליפה מצרית, ויש היתר מצד גורמי א"ם לפרסם הכחשה שלנו על-כך. לכן אין זו דיסבואציה של יארינג, כיון שיש הסכמה של גורמי א"ם שנפרסם הכחשה על-כך.

שר הבריאות י. ברזילי :

אחרי-כן יתברר שזוהי דיסבואציה.

ד"ר מ. בנ"ן :

סיעה פרלמנטרית ישבה שלוש שעות והחליטה על

תיקונים. האם אינה מגיעה לה רשות הדיבור?

ראש הממשלה ל. אשכול:

כיון שנכנסת לויכוח זה לא הגעת לדברים אחרים.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

כיון שקורה לו לשר החוץ שהוא מנסח דברים, אני מיעץ לו, שתוך כדי ידיעתו את הסבך הזה ינסה לעשות זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

דווקא לאחר המכתב ולאחר רשיון של או-טאנט ושל יארינג, שאנחנו יכולים לתת פה הכחשה, שמא נעשה זאת במכתב אליהם? שמא אתה כותב ליארינג, שמנו לב, פורסמו דברים כאלה וכאלה שם, וזה סוטה ממה שסרכת אתנו, ונפרסם את העתק מכתבנו אליו?

המנכ"ל ד"ר י. הוצנוג:

זה קצת מסוכן.

השר מ. בנין:

אתה נותן בזה אישור לפיסקה האמורה. האמת היא ששר החוץ התנה את ההסכמה לפיסקה הראשונה בפיסקה השלישית. אתה בעקיפין נותן במפורש הסכמה לכך לפני החלטת הממשלה. שר החוץ אמר לו, אם יהיה "קונפרנס" אני מסכים לפיסקה המריטורית. לא קיים הסכם זה. אם אתה אומר...

ראש הממשלה ל. אשכול:

תלוי איך אני אומר. אני מבקש לרשום, כי לא זה

מה שמוסכם אתנו.

המנכ"ל ד"ר י. הרצוג:

השר אכן הבריק את זה אתמול לתקוע.

השר מ. בנין:

אני מציע את התיקונים הבאים לטיוטה שהוגשה לנו
אחר הצהריים, ואני מציע לכתוב:
"בישיבת הממשלה היום דיווח שר החוץ על
שיחותיו עם השגריר ד"ר יארינג. בדבריו התייחס שר החוץ להודעתו של דובר
ממשלת מצרים מן ה-15 במאי וציין שכל הנאמר בהודעה זו, תוך יחוסה לממשלת ישראל
ולד"ר יארינג, אינו מחייב את ישראל".

אני מציע למחוק את הפסקה השניה האומרת
"הממשלה רשמה לפניה את הדו"ח של שר החוץ". אם יש צורך, אנמק את הצעתו זו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אין צורך לנסק, כולנו מכינים.

השר מ. בנין:

איך אמר דה-גול באלז'יריה? אני מבין אתכם.
אבל הוסיף בליבו "איני מסכים אתכם".

הפיסקה השלישית היא בתכנה טובה, צריך רק ללש
את סגנונה. איני חושב שהממשלה מדגישה מדיניות. אלא יש לומר: "הממשלה שבה
ומודיעה שמדיניותה היא כי ישראל תוסיף לחתור לכינון שלום בינה לבין מדינות
ערב וכו'...".

אלה הם תיקוני.

שר החוץ א. אבן :

"חזרה על מדיניותה".

שר הבריאות י. ברזילי :

הסעיף השלישי מוסכם.

ראש הממשלה ל. אשכול :

שמענו את בא-כוח הסיעה השלמה שהתייעצה חצי יום.
הסעיף השלישי הלינגביסטי מתקבל איפוא.

דוד מ. בנין :

הייתי מוסיף גם "בהתאם להחלטות הכנסת", וללטש

את סגנונה של פיסקה זו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

שר הכטחון טען שאז צריך יהיה לחפש את כל
החלטות הכנסת.
הסעיף השני אינו מתקבל על-ידיכם. כולם מבינים
למה.

דוד מ. בנין :

אם כך, תן לי לנסח.

ראש הממשלה ל. אשכול :

הסכמנו שכולם מבינים.

דוד מ. בנין :

לסיעתנו זהו ענין מהותי, אין זו קפריסה. זוהי נוסחה פרלמנטרית חסרת תקדים בממשלה לומר כדברים האלה. בכנסת אומרים כדברים האלה ואז זוהי הבעת אמון. איש לא הציע להביע אי-אמון בשר החוץ. לומר כדברים האלה בממשלה זה לא קרה, זה תקדים שלא היה.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

מניין ידע מר בן-אליעזר למסור ב"קול-ישראל", שכל השוים כאן הסתייגו מדבריו של שר החוץ?

דוד מ. בנין :

האם אתה אחראי בעד דבריו של מר הררי?
לא היה תקדים לכך. היה תקדים אחר, שהממשלה גינתה במפורש שר אחד.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

מתי זה קרה?

דוד מ. בנין :

הכוונה לשר הבטחון שהודיע על ראש הממשלה ועל שר האוצר מה שהודיע. הממשלה הסתייגה מהודעתו ובעצם גינתה אותו.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

לא גינתה אותו.

דוד מ. בנין :

הביעה צער והסתייגה. אני הרי קצת עזרתי אז בניסוח. יש ככל-זאת דברים בהודעותיו ובדין-וחשבון של שר החוץ שהממשלה לא

החליטה עליהם. הוא יורע. לכן אני מבקש למחוק את הסעיף השני. בשביל סיעתנו זהו דבר מהותי. שר החוץ דיווח, בדבריו עמד על דברים שונים, הממשלה קובעת את מדיניותה. לכן אני מבקש להוציא את הפיסקה השניה. אין בזה שום פגיעה בשר החוץ.

ראש הממשלה ל. אשכול :

גם הצעת, גם נימקה, גם מלאה את כל השליחות

של הסיעה.

שר החוץ א. אבן :

אני מתנגד לחיקון.

שר האוצר פ. ספיר :

אני רוצה לנסות להגיד לשר בנין מה ההבדל בין הפעם לבין כל המקרים שאתה אומר שאין תקדים כזה בממשלה. במשך של שבוע ימים, שמארבעה מהם לא ידעתי על מה כל הסכסוך שהעתונות - ולא רק העתונות, אין לי דבר נגד חבר-הכנסת בן-אליעזר, אבל חבר-הכנסת בן-אליעזר איננו, ובהעדר מן הארץ וודאי לא, האיש האחרון בסיעה שלכם - הופיעו ברדיו, בעתונות ושימות ומאמרים על שר החוץ. לא חשוב אם דיווחו בדיוק או לא דיווחו בדיוק. אולי ילמדו מכאן להבא שצריך להקפיד יותר בעניני דיווח. אבל אם עכשיו, לאחר כל מה שהיה בעתונות אין אומרים את הפיסקה הזאת, הרי זה יותר מאשר סנוקרת באף לשר החוץ, וכל המתנגד לפיסקה זו, חושב שצריך להיות כך כלפי שר החוץ. אולי כל הענין הוא מהותי, אבל לא הפיסקה הזאת. הפיסקה הזאת היא מידה של חברות כלפי חבר בממשלה. כך אני מסתכל על זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא נעשה ויכוח על-כך.

השר מ. בנין:

ביחס לפיסקה השלישית, אם תהיה ועדת ניסוח אני

מוכן להצטרף אליה.

שר הבריאות י. ברזילי:

מה קרה עם הסעיף השני?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מטפל בו. שמעתם את דברי מר בנין ומר פנחס

ספיר.

מלאנו את כל החוקים: האחד דיבר נגד והשני דיבר

בעד. מי לזה שהפיסקה תישאר?

שר החוץ א. אבן:

אני חושב שקודם צריך להצביע על הצעת התיקון.

השר י. ספיר:

אני מבקש להקדים את הסעיף הראשון.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

יש לי שני תיקונים לסעיף הראשון. תיקון אחד

הזכרתי כבר, שבמקום "לקידום השלום" יהיה כתוב "לכינון השלום". יש הרי לחץ על

כל מיני דברי ביניים. אנחנו טוענים תמיד שאנחנו רוצים שלום, ששלום שלם

ולא חצאי-שלום ולא רבעי-שלום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מקבלים את התיקון "לכינון שלום". האמת שקודם
היה כתוב "לכינון", אבל בא מישור ואמר מה שאמר: האם מיד עושים שלום?

שר הדתות ז. זרקהפטינג:

שנית: בקשר לענין מכתבו של יארינג. אני
רוצה להציע תיקון, אף על-פי שלבי אינו שלם עם זה. אבל איני רוצה שנסתבך
לאחר ששר החוץ ציין שנוסח המכתב של יארינג, שפורסם על-ידי נציג מצרים
בענין זה, לא הוסכם על ישראל ואינו מחייב אותה. אני מדגיש "נוסח מכתב"
ולא "מיסמך", כי אם נכתוב סתם "מיסמך", תבאנה הכחשות שהיה מיסמך. אנחנו
מסתבכים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אולי נוסח דברים?

השר י. גלילי:

הנוסח נאמר על-ידי שר החוץ ועל-ידי.

שר הדתות ז. זרקהפטינג:

לשם מה נחוץ שמחר תהיה הכחשה?

השר י. גלילי:

"בישיבת הממשלה היום דיווח שר החוץ מר אבא אבן
על ההתפתחויות והפעילות המדינית לכינון שלום בין ישראל למדינות ערב. בין השאר
התייחס שר החוץ לדברים, הנוגעים שליחותו של ד"ר יארינג, אשר דובר ממשלת
מצרים פורסם ב-15 במאי".

ראש הממשלה ל. אשכול:

"לדבריו של דובר ממשלת מצרים הנוגעים ליארינג".

דו"ש י. גלילי:

"בין השאר התייחס שר החוץ לדברים שפירסם דובר

ממשלת מצרים ב-15 במאי", הנוגעים לשליחותו של ד"ר יארינג. שר החוץ ציין, כי הדברים שפירסם אותו דובר.

דו"ש מ. בנין:

הדברים האלה.

דו"ש י. גלילי:

המיוחסים לישראל.

לממשלת ישראל.

דו"ש י. גלילי:

אינם על-דעת של ממשלת ישראל ואינם מחייבים אותה".

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

איזו רכותה זו שאם איזה נציג של איזו מדינה

אומר משהו, צריכה ממשלת ישראל להתכנס ולהגיד שזה אינו מחייב את ממשלת ישראל?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם אתה אומר שזה לא מוסכם, הרי כאילו דברים

אחרים כן מוסכמים.

ד"ר י. גלילי:

ישנה ההודעה של שר החוץ שלדבר הזה אין תוקף

והוא לא הוסכם על ישראל.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

מרכז הכובד הוא שהוא מייחס זאת ליארינג, לא

שנציג מצרים אמר זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

דומני שזה כן הוסבר. המצב הוא שיארינג הפך

להיות "רינג" (טבעת), ואם הוא אומר פה איזה דבר, זה מגיע למצרים, ואם הוא

אומר במצרים - זה מגיע הנה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני יודע שהמצב מסובך. בכל-זאת כשמנסחים איזה

דבר צריך לדאוג שזה לא יהיה מגוחך.

ד"ר י. גלילי:

אנחנו אומרים שהדברים שפירסם נציג מצרים

המיוחסים לישראל, אינם על-דעתה של ישראל ואינם מחייבים אותה.

המנכ"ל ד"ר י. הרצוג:

"המיוחסים לישראל במסגרת שליתוח יארינג".

ד"ר פ. ספיר:

לאחר שאו-טאנט ויארינג הודיעו שניהם שאנחנו

יכולים להתכחש למה שניסו לפרש, מדוע לא יהיה פסוק כזה לעצם כל העניין?

שר החוץ א. אבן :

או-טאנט אינו מתייחס לחכנס של דברים אלה, אלא

אומר "לא שוגר אלי מכתב כזה".

שר הבריאות י. ברזילי :

לי ישנה הצעה לנוסח קצר שלא תחקבל: "בישיבת

הממשלה היום דיווח שר החוץ מר א. אבן על ההתפתחויות והפעילות המדינית לכינון השלום בין ישראל למדינות ערב. הממשלה רשמה לפניו את הדין-וחשבון של שר החוץ".

השר מ. בנין :

מחקבל "פה אחד".

מצביעים. ההצעה נדחתה ברוב קולות נגד אחד.

השר י. ספיר :

אני מציע שייאמר "על ההתפתחויות הקשורות בכינון

השלום בין ישראל ובין מדינות ערב".

שר החוץ א. אבן :

זה יטפח יותר מדי ניחושים.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

זה יוצר אילוסיות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

נדמה לי שאנחנו נכנסים לויכוח על קוצר של יוד.

מצביעים. ברוב של 17 נגד 2 קולות. נתקבל סעיף א.

דוד י. ספיר :

האם אפשר לומר בסעיף ב' (אצלי זה לצערי משתלב)

- "הממשלה רשמה לפניה את הודעת שר החוץ"?

שר החוץ א. אבן :

לא. אני רוצה את כל הדברים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

ברור שאתה מבין כי אלה המציעים את הסעיף השני,

לא יוכלו לקבל את הצעתך.

דוד י. גלילי :

בניסוח שלי, ואני מניח שגם בניסוחו של שר החוץ

היתה מידה רבה של התחשבות בדעות שהביעו פה חברים. הנה אני שומע בקריאת-ביניים שהשר בגין מחשיב שיואמר "כי הדברים אינם על-דעתה של ישראל ואינם מחייבים אותה". שר הבטחון השאיר לי נוסח שבו נאמר כי "הדברים האמורים אינם מוסכמים על ישראל". עשיתי נסיון לצרף נוסחאות.

דוד מ. בגין :

"הדברים הכלולים בהודעה זו".

שר המשטרה א. ששון :

"בדבריו התייחס שר החוץ לדברים שפורסמו ב-15 במאי על-ידי דובר מצרים בנוגע לשליחותו של ד"ר יארינג". שר החוץ ציין שבדברים אלה אינם תואמים עם עמדת ישראל ואינם מחייבים אותה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אנשי משרד החוץ אינם מקבלים זאת.

דוד י. גלילי :

"בין השאר התייחס שר החוץ לדברים שפורסמו בדבר ממשלת מצרים ב-15 במאי הנוגעים לשליחותו של ד"ר יארינג. שר החוץ ציין, כי הדברים הכלולים בהודעה זו, המיוחסים לממשלת ישראל.

דוד מ. בגין :

ולד"ר יארינג.

דוד י. גלילי :

אינם על-דעתה ואינם מחייבים אותה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אין צורך לומר "אינם על-דעתה", מספיק לומר

"אינם מחייבים אותה".

שר החוץ א. אבן :

מספיק לומר "אינם מחייבים אותה".

שר החקלאות ח. גבתי :

בעקבות ההערה של שר החינוך אני מציע לנסח את

החלק הראשון בצורה ברורה יותר:

"בין השאר התייחס שר החוץ לנוסח המכתב שנשלח

כביכול על-ידי יארינג למזכיר האו"ם ופורסם על-ידי דובר ממשלת מצרים ב-15 במאי. שר החוץ ציין כי האמור במכתב זה וכו'".

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אין מכתב כזה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש לי הפסוק הראשון שהוא פחות או יותר מנוסח.

דוד מ. בנין:

מדוע לא תתקבל על-דעת כולם הפסקה הראשונה

ש"הדיווח היה הפעם על שיחותיו עם השגריר יארינג ואז יש לזה קשר ישיר?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אל תעשה אתי חסר ואל תשאל אותי שאלות בשעה

מאוחרת זו. אין מי שיענה לך רק מי שענה לרניאל בגוב האריות.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

שאלתי בצורה של הערה בישיבה שלפני ההפסקה.

היות ושר החוץ קרא בפנינו מתוך מכתבו ליארינג

שורה של דברים, שזה כן היה מחייב את ישראל - יש שם פעילות כזו - הייתי מחשיב מאוד שבעולם לא יתקבל סתם רושם "שקאלעס נע זשעלאיעם", אין אנו מקבלים שום דבר, אלא שייאמר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים מה הם כל הדברים שאנחנו כן מקבלים. מדוע לא לומר זאת? מיד אחרי שהוא אומר שזה אינו מחייב את ישראל, צריכה להיות איזו מלת-קשר ויש להגיד מה הודענו ליארינג. לי נראה שזה היה חשוב

מאוד.

שר החוץ א. אבן :

אני תומך בזה שזה ייאמר, אבל לא באותו מעמד.
אולי זה ייאמר בכנסת או באיזה נאום.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

אי-אפשר שממשלת ישראל תתכחש בכלל לכל מיני דברים שנאמרו על-ידי ראש הממשלה ושר החוץ, תעצום את עיניה ותגיד "לא היו דברים מעולם". אם תעשה זאת, היא תהיה די מגוחכת. יש סכנה שנהיה מגוחכים. ראש הממשלה ושר החוץ הוריעו לפחות שהם מקבלים את החלטת מועצת הבטחון כבסיס, ונוסף לזה שר החוץ פירש והסביר מה הפירוש, כיצד אנחנו מפרשים את הבסיס הזה, לפי מה ששר החינוך אמר עכשיו. אילו היינו מכניסים זאת בצורה כזו, היינו מכובדים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אתה נכנס לויכוח. הוא הציג הצעה, ואנו אמרנו "לא". אני רוצה לומר לשר החינוך ולקול ולכל מי שאומר שיש בזה איזה גרגיר: אם אנחנו אומרים שהממשלה רשמה לפניה את הדין-וחשבון של שר החוץ, הרי בדין-וחשבון הזה אמר כל מה שהיה לו להגיד מיום ברוא העולם והאדם ועד עכשיו. אנחנו מצביעים על פסוק א' בפסיקה א'.

שר הבריאות י. ברזילי :

אני מבקש להפריד בפסיקה א' בין שני החלקים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

מי בעד פסוק א'?

השר מ. בגין :

נאמר "דיווח על שיחותיו עם ד"ר יארינג".

השר י. גלילי :

כדרכו של השר בגין אני מוכרח לנמק. אני חושב ששר החוץ מסר לנו דין-וחשבון לא רק על שליחותו של ד"ר יארינג. אני מעריך את עובדת הפגישה בין הרמטכ"לים. לא מן הנמנע שיהיה קשר בין זה ובין השקטת הארץ.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מחלק פסקה ראשונה לשניים. מי תומך

בתיקונו של השר בגין?

שר המשפטים י.ש. שפירא :

מר בגין עצמו אינו תומך בו.

השר מ. בגין :

מה אתה מבטל אותי כעפרא דארעא?

ראש הממשלה ל. אשכול :

מי לפסוק הראשון של סעיף א'?

מצביעים. נתקבל ב-17 קולות נגד 2.

ראש הממשלה ל. אשכול :

הייתי מזמין גם אותך, השר בגין, להצביע בעד זה?

השר מ. בגין:

ישנה דמוקרטיה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מי חומך בהצעת השר ברזילי ביחס למחצית השניה של

סעיף א', היינו, שישמיטו אותה?

מזכיר הממשלה י. עוזאי:

השר בנטוב ביקש לצרף את קולו לעמדת השר ברזילי.

מ צ ב י ע י ס. הצעת השר ברזילי נדחתה ברוב קולות נגד 2 (כולל קולו של השר בנטוב).

ראש הממשלה ל. אשכול:

נחקבל איפוא סעיף א' כולו על שני חלקיו. לא

נתקבלו התיקונים, של השר בגין ולא שר השר יוסף ספיר, וגם לא התיקון היסודי של ברזילי, שאמר לחתוך אותה לתצאין.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

כיצד ינוסחו הדברים?

השר י. גלילי:

"בין השאר התייחס שר החוץ בדבריו".

השר מ. בגין:

"שר החוץ התייחס בין השאר בדבריו".

ד"ר י. גלילי :

"שר החוץ התייחס בין השאר לדברים שדובר ממשלת מצרים פירסם ב-15 במאי, הנוגעים לשליחותו של ד"ר יארינג. שר החוץ ציין כי הדברים הכלולים בהודעה זו, המיוחסים לממשלת ישראל, אינם על דעתה ואינם מחייבים אותה".

שר התחבורה מ. כרמל :

"אינם נכונים ואינם מחייבים אותה".

שר הסעד י. בורג :

"אינם מבוססים".

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

אני מציע להשמיט את המלים "אינם על דעתה".

ראש הממשלה ל. אשכול :

"אינם מחייבים את ישראל".

שר התחבורה מ. כרמל :

"אינם נכונים ואינם מחייבים את ישראל".

שר המשפטים י. ש. שפירא :

הממשלה אינה מתאספת בשביל להכחיש דבריו של דובר ממשלת מצרים. אנו אומרים "אינם מחייבים את ישראל".

שר הסעד י. בורג :

"הם אינם מבוססים ואינם מחייבים את ישראל".

ראש הממשלה ל. אשכול:

מי בעד זה שישאר רק "אינם מחייבים את ממשלת

ישראל"?

מצביעים. מחליטים, ברוב קולות להשאיר את הנוסח "אינם מחייבים את ממשלת ישראל".

שר התחבורה ס. כרמל:

אני מציע להוסיף "אינם נכונים".

מצביעים. ברוב של 9 קולות נגד 6. מחליטים לא להוסיף את המלים "אינם נכונים".

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

בוה אני מקבל את דעתו של שר החוץ.

שר האוצר פ. ספיר:

שר החינוך ביקש בצדק שבהודמנות ראשונה יגיד שר החוץ באופן קונסטרוקטיבי כל מה שאנחנו מציעים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו מגיעים להצבעה על הפסקה השניה: "הממשלה רשמה לפניה את הדין-וחשבון של שר החוץ".

ד"ר י. ספיר:

הצעתי לומר "הודעת שר החוץ".

שר הבריאות י. ברזילי:

היה נוסח האומר "הדין-וחשבון וההודעות".

השר מ. בנין:

זה מטריאלי מאוד בשבילנו שיהיה שינוי זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מי לתיקון של השר יוסף ספיר שבמקום

"הדין-וחשבון" ייאמר "ההודעה"?

מ צ ב י ע י ס. ברוב נגד שני קולות נדחת הצעת התיקון.

השר מ. בנין:

מי בעד מחיקת הפסקה השניה?

ראש הממשלה ל. אשכול:

מי בעד הנוסח כפי שהוא?

השר י. גלילי:

האם ברור שזה כולל את המלים "הדין-וחשבון

וההודעה של שר החוץ"?

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא, רק דין-וחשבון.

מ צ ב י ע י ס. מחליט י ס, ברוב של 17 קולות לקבל את הפסקה השניה.

דו"ש י. גלילי :

אבל יוצא שהממשלה גם רשמה לפניה הודעות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

ומז המנות היה אומר שרק בשתיים כלילה היה מתעורר לצלילות. אתה רוצה שתיאמר גם המלה "ההודעה"?

שר החוץ א. אבן :

שר הבטחון ביקש להכניס גם את המלה "וההודעות".

דו"ש י. גלילי :

אפשר לרחות את ההצעה הזאת, אבל לפני הישיבה הזאת הציע שר הבטחון להוסיף את המלים "ההודעות של שר החוץ". לאמור "הממשלה רשמה לפניה את הדין-וחשבון וההודעות של שר החוץ". למשל ההודעה שהנוסחה של ה-10 במאוס אינה אופרטיבית והיא טעונה החלטה חדשה, כאשר הדבר יובא לממשלה. שר החוץ הסכים לזה. מדוע לבטל זאת ברגע האחרון?

שר הסעד י. כורז :

אבל אז זה צריך להיות פה אחר.

ראש הממשלה ל. אשכול :

הדין-וחשבון וההודעות של שר החוץ.

דו"ש מ. בנין :

הצעתי למחיקת הפיסקה השניה לא נחקבלה, אבל

היא נרשמה?

ראש הממשלה ל. אשכול:

כן.

השר מ. בגין:

אני רוצה למסור הודעה. הוסמכנו על-ידי סיעתנו להציע תיקונים. הם הסמיכו אותנו, שאם תיקונים מטריאליים יתקבלו, אין לשוב ולדון בענין. אם תיקונים מטריאליים לא יתקבלו, נחזיר את הבעיה כולה לסיעה. אנחנו נשתדל עוד הלילה להתכנס ומחר נודיע.

מ ח ל י ט י ס: א) הממשלה רושמת לפניה הודעתו של שר החוץ כי הנוסחה שהוצעה על-ידי השגריר ג. יארינג בשיחתו עם שר החוץ מיום 10 במרץ ש"ז, אינה אופרטיבית בשעה זו ואינה מחייבת כיום את ישראל. אם וכאשר תוצע לישראל הנוסחה הנ"ל או אחרת, יובא הדבר לדיון ולהחלטת הממשלה.

(ב) 1 (ב-17 קולות) לאשר את הסעיף הראשון בהודעה.
2) קולות בעד הצעת התיקון אשר הוגשה על-ידי השר מ. בגין לסעיף זה;
2 קולות בעד הצעת התיקון של השר י. ספיר;
2 קולות בעד הצעת התיקון של השר י. ברזילי
לכל ההודעה).

2) (ב-9:6 קולות) לא להוסיף בסוף פסקה זו את המלים "ואינם נכונים".

(3) (ב-17 קולות) לאשר את הסעיף השני בהודעה.

(2) קולות בעד ההצעה כי במקום המלים "הדו"ח

וההודעות" תבוא המלה "ההודעה";

2 קולות בעד ההצעה למחוק סעיף זה).

(4) לאשר את הסעיף השלישי בהודעה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ה בשעה 23.28
